

Informační zdroje pro podporu činnosti bezpečnostního manažera

Information Resources in Support of Security Manager

Bc. Marek Tichý

Diplomová práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Marek TICHÝ**
Osobní číslo: **A10344**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Informační zdroje pro podporu činnosti
bezpečnostního manažera**

Zásady pro vypracování:

1. **Specifikujte stav v oblasti využití informačních technologií v soudobé společnosti.**
2. **Analyzujte pojetí bezpečnostního managementu a jeho informační potřeby v jednotlivých složkách bezpečnostního systému.**
3. **Provedte klasifikaci informací a informačních zdrojů a zhodnoťte jejich obecnou využitelnost.**
4. **Analyzujte jednotlivé informační činnosti a jejich podporu informačními zdroji.**
5. **Navrhněte informační zdroje pro podporu činnosti v jednotlivých oblastech bezpečnostního managementu.**

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. BRABEC, František. *Bezpečnost pro firmu, úřad, občana*. 1.vyd. Praha: Public History, 2001, 400 s. ISBN 80-864-4504-6.
2. BRABEC, František. *Technologie detektivních činností*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 160 s. ISBN 978-807-3187-804.
3. BUŘITA, Ladislav. *Informační věk, informační společnost a vojenství*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2007, 141 s. ISBN 978-807-2783-793.
4. BUŘITA, Ladislav. *Informační podpora v resortu obrany*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2006, 150 s. ISBN 80-727-8375-0.
5. FRYŠAR, Miroslav. *Bezpečnost pro manažery, podnikatele a politiky*. Praha: Public History ve spolupráci s Českou asociací bezpečnostních manažerů, c2006, 176 s. ISBN 80-864-4522-4.
6. LUKÁŠ, Luděk, Petr HRŮZA a Milan KNÝ. *Informační management v bezpečnostních složkách*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2008, 214 s. ISBN 978-807-2784-608.
7. MOLNÁR, Zdeněk. *Efektivnost informačních systémů*. 2. rozš. vyd. Praha: Ikar, 2000, 178 s. ISBN 80-247-0087-5.
8. VYMĚTAL, Jan. *Informační zdroje v odborné literatuře*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-807-3575-205.

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Luděk Lukáš, CSc.

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

24. února 2012

Termín odevzdání diplomové práce:

15. května 2012

Ve Zlíně dne 24. února 2012

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce je návrh doporučených informačních zdrojů pro podporu činnosti v jednotlivých oblastech bezpečnostního managementu. Návrh vychází ze stavu využití informačních technologií ve společnosti, analýzy bezpečnostního managementu a jeho složek, analýzy informačních zdrojů a základních činností s informačními zdroji.

Klíčová slova:

Bezpečnost, bezpečnostní management, bezpečnostní složky, informace, informační zdroj

ABSTRACT

The aim of the thesis is suggestion of recommended information sources to support activities in various areas of security management. The proposal is based on the extent of utilization of information technology in society, security management and analysis of its components, analysis of information resources and basic activities with information resources.

Keywords:

Security, safety, security management, security forces, information, information resource

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu mé diplomové práce doc. Ing. Lud'ku Lukášovi, CSc., za jeho pomoc při vedení diplomové práce, za jeho připomínky i čas, který se mnou strávil při konzultacích. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří přispěli k tvorbě této diplomové práce.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve

.....

Zlíně

podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 INFORMAČNÍ VĚK	13
1.1 INFORMAČNÍ VĚDA.....	14
1.2 INFORMACE	15
1.2.1 Vlastnosti informací	16
1.3 DATA.....	17
1.3.1 Nosiče informací.....	18
1.4 ZNALOSTI.....	19
1.5 SHRNUÍ	20
2 BEZPEČNOSTNÍ MANAGEMENT.....	21
2.1 BEZPEČNOST	21
2.2 MANAGEMENT	22
2.3 BEZPEČNOSTNÍ MANAGEMENT.....	24
2.3.1 Specifika bezpečnostního managementu na úrovni státu	25
2.3.2 Specifika bezpečnostního managementu v soukromé sféře.....	25
2.3.3 Bezpečnostní manager.....	25
2.3.4 Bezpečnostní složky v České republice.....	26
2.3.4.1 Policie České republiky	27
2.3.4.2 Hasičský záchranný sbor České republiky.....	27
2.3.4.3 Celní správa	27
2.3.4.4 Vězeňská služba.....	27
2.3.4.5 Bezpečnostní informační služba.....	28
2.3.4.6 Úřad pro zahraniční styky a informace.....	28
2.3.4.7 Armáda České republiky	29
2.3.4.8 Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž	29
2.3.4.9 Obecní (městská) policie	29
2.3.4.10 Soukromé bezpečnostní služby.....	30
2.3.4.11 Bezpečnostní manager v rámci organizace.....	30
2.4 INFORMAČNÍ MANAGEMENT	31
3 INFORMAČNÍ ZDROJE	33
3.1 PRIMÁRNÍ ZDROJE	36
3.1.1 Odborné časopisy a články	37
3.1.2 Vědecko – technické informace.....	37
3.1.3 Patenty, vzory a ochranné známky.....	39
3.1.4 Normy	40
3.1.5 Legislativa a zákony.....	42
3.1.6 Utajované (skutečnosti) informace	43
3.1.7 Interní firemní informace	44
3.1.8 Shrnutí primárních informačních zdrojů.....	47

3.2	SEKUNDÁRNÍ ZDROJE	47
3.2.1	Kompendia	48
3.2.2	Referátové časopisy	48
3.2.3	Literatura citací.....	49
3.2.4	Sekundární patentová literatura	49
3.2.5	Externí firemní a ekonomické informace.....	50
3.2.6	Šedá literatura.....	54
3.2.7	Shrnutí sekundárních informačních zdrojů	55
3.3	TERCIÁRNÍ ZDROJE.....	55
3.3.1	Učebnice.....	55
3.3.2	Monografie	56
3.3.3	Encyklopedie	56
3.3.4	Slovníky.....	57
3.3.5	Numerické zdroje.....	58
3.3.6	Příručky.....	58
3.3.7	Účelové firemní informace.....	59
3.3.8	Shrnutí terciárních informačních zdrojů	60
3.4	OSTATNÍ ZDROJE	60
3.4.1	Individuální zdroje	60
3.4.2	Seznamy periodik.....	61
3.4.3	Překlady.....	62
3.4.4	Seznamy autorů	62
3.4.5	Ostatní.....	63
3.4.6	Shrnutí ostatních informačních zdrojů.....	63
3.5	SHRUTÍ INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	63
4	INFORMAČNÍ ČINNOSTI.....	65
4.1	POŽADAVKY VYHLEDÁVÁNÍ	65
4.2	VYHLEDÁNÍ INFORMACÍ	66
4.2.1	Rešerše	69
4.2.2	Zpravodajské vyhledání informací	69
4.2.3	Data mining	70
4.2.4	Zpracování.....	72
5	INFORMAČNÍ SYSTÉMY	73
5.1	ELEKTRONICKÁ PODOBA INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	73
5.1.1	Databáze.....	74
5.1.2	Databázová centra.....	76
5.1.3	Další nástroje	76
5.2	SHRUTÍ	76
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	78
6	DOPORUČENÉ INFORMAČNÍ ZDROJE	79
6.1	OBEČNÉ ZDROJE PRO PODPORU ČINNOSTI BEZPEČNOSTNÍHO MANAGERA.....	79
6.1.1	Portál veřejné správy.....	79
6.1.2	Sbírka zákonů ČR	81

6.1.3	ČSN online	81
6.1.4	Databáze On-line Úřadu průmyslového vlastnictví.....	83
6.1.5	Security magazín.....	84
6.1.6	Technický týdeník	85
6.1.7	IDET	86
6.1.8	Konference Bezpečnostní technologie, systémy a management	87
6.1.9	Monografie Bezpečnostní technologie, systémy a management I.....	88
6.1.10	Vysokoškolská skripta UTB.....	89
6.1.11	ORSEC bezpečnostní portál.....	90
6.1.12	Portál Sekuritaci	91
6.1.13	Firemní informace Jablotron.....	92
6.1.14	Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci.....	94
6.1.15	Systém OnLine.....	95
6.1.16	Databáze Inspec.....	96
6.1.17	Vizuální obchodný register	97
6.2	ZDROJE PRO PODPORU BEZPEČNOSTNÍHO MANAGERA VE STÁTNÍM SEKTORU	98
6.2.1	Vojenské rozhledy.....	98
6.2.2	Obrana a strategie	99
6.2.3	e-Zbrane.sk.....	100
6.2.4	Výroční zpráva BIS.....	101
6.2.5	CIA The World Factbook	102
6.2.6	Policista	103
6.2.7	Pozary.cz.....	104
6.2.8	Rescue report.....	105
6.2.9	eGON News	106
6.2.10	Statistiky Českého statistického úřadu.....	107
6.2.11	Kriminologické štúdie	108
6.2.12	Stránky urna.tode.cz	109
6.2.13	Archivy Wikileaks.....	110
6.3	SHRNUTÍ	114
	ZÁVĚR	115
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ	116
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	117
	SEZNAM OBRÁZKŮ	127
	SEZNAM TABULEK	132
	SEZNAM PŘÍLOH	133

ÚVOD

Úkolem diplomové práce je navrhnout informační zdroje pro podporu činnosti v jednotlivých oblastech bezpečnostního managementu. Tomuto předchází zhodnocení použití informačních technologií v soudobé společnosti a analýza bezpečnostního managementu a jeho složek. Obecná analýza informačních zdrojů je podkladem pro návrh podpůrných informačních zdrojů pro bezpečnostní management.

Téma jsem si vybral jako vhodný prostředek seznámení se širokou škálou informačních zdrojů obecně i konkrétně v návaznosti na bezpečnostní management a to z důvodu významu orientace v informačních zdrojích potřebných při každé odborné činnosti.

Při psaní diplomové práce bylo využito širokého spektra informačních zdrojů. Tyto následně posloužily ke splnění úkolu návrhu informačních zdrojů. Práce obsahuje mimo článků o informačních zdrojích i komentáře o jejich využitelnosti v oblasti bezpečnosti.

Práce je rozdělena na šest hlavních kapitol. První kapitola pojednává o soudobé informační společnosti a definuje pojmy jako data, informace a znalosti. Druhá kapitola se věnuje obecně bezpečnosti a managementu a jejich průniku v činnosti bezpečnostního managementu. Mimo bezpečnostních složek v ČR je zmíněn i informační management pro jeho návaznost na oblast informací. Třetí kapitola se věnuje kategoriím informačních zdrojů a jejich obecným příkladů a významu v oboru bezpečnosti. Čtvrtá kapitola je zaměřena na informační činnosti a konkrétně na vyhledávání informací, které je důležité ve smyslu práce. V páté kapitole jsou zmíněny informační zdroje v elektronické podobě a jejich vztah k informačním systémům. Šestá kapitola obsahuje už samotný návrh doporučených informačních zdrojů pro podporu činnosti bezpečnostního managementu rozdělený na podporu obecnou a na podporu pro management ve státním sektoru.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INFORMAČNÍ VĚK

Informační věk lze chápat jako další stupeň vývoje společnosti. Lidská společnost prošla v 18. a 19. století průmyslovou revolucí. Ve zmíněném období došlo ve většině světa k přechodu agrární společnosti na společnost industriální, což zapříčinilo výrazné změny v hospodářském, společenském a politickém dění. Vědecko-technické objevy vedly k industrializaci společnosti a ke zlepšení životní úrovně. Při industrializaci došlo k zavedení strojní velkovýroby, nové dělbě práce a specializaci pracovníků.

Informační společnost volně navazuje na průmyslovou a využívá jejích poznatků a výrobků. Produkty vývoje v oblastech jako je elektrotechnika, informatika a komunikace jsou dnes běžnou a každodenní součástí naší společnosti. Televize, počítače a mobilní telefony jsou využívány k práci i zábavě. Tyto technologie s sebou nesou pojmy jako informace, informační a komunikační technologie a další. Dochází ke změně charakteru společnosti, k tzv. „informatizaci.“ Informační a komunikační technologie (ICT) tedy podmínily vznik informační společnosti. Informace doplnily výčet zdrojů (suroviny, energie, kapitál a lidé) nutných k rozvoji a chodu společnosti. Technický pokrok umožňuje zpracovat, uchovat a přenést informace (znaky, zvuk, obraz) za pomoci sítí (kabelové, telefonní, satelitní, aj.) bez ohledu na čas a vzdálenost. Vývoj informační společnosti je sledován i nadnárodními politickými strukturami což dokládá význam problematiky. V rámci Evropské unie je to Evropská komise za pomoci Generálního ředitelství pro informační společnost. Statistiky z ekonomiky Spojených států amerických také dokládají růst informačního sektoru společnosti a tento jev je popisován řadou ekonomů (např. Porat). S vývojem informační společnosti dochází i k tzv. „informační explozi¹.“ Společenské struktury začínají řešit úpravu informačního a počítačového prostředí za účelem regulace či omezení informačního prostředí. Dalším důvodem je adaptace a infiltrace kriminality do prostředí informací. Příkladem může být kybernetický zločin, hackerské útoky či prezentace nebo přímá podpora terorismu a hnutí potlačujících občanské svobody. Informatizace se též podílela a podílí na globalizaci světa a jeho segmentů, což je hodnoceno jak pozitivně (například samotná výměna informací), ale i negativně (migrace, snahy o centralizaci a budování struktur

¹ R. Kohoutek definuje informační explozi jako: „extrémní narůst množství producentů a uživatelů informací, vyžadující kompetentní a redukční odborný výběr informací a informační rafinerii.“ [10]

závislosti – ekonomické, energetické, aj.). Rychlý až bouřlivý rozvoj informatiky má také za příčinu vznik „informačního chaosu.“ Zde dochází k celkovému znepřehlednění informačního prostředí jak z důvodu samotného množství informací, jejich pravdivosti, využitelnosti nebo nadbytečnosti (informační odpad – exformace). Pracovat s informacemi v kontextu informační společnosti se tak snaží nové vědní obory. Příkladem může být informační věda informatika. [6], [24]

1.1 Informační věda

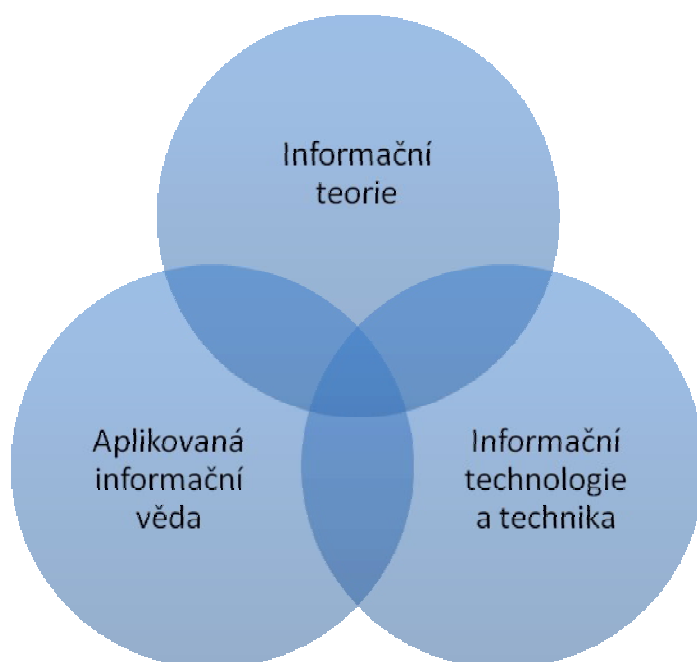
Informační věda informatika vznikla ve 20. století jako součást technického rozvoje. Podle definice: „... jsou předmětem informatiky oblasti související s vývojem, tvorbou, využitím, materiálně-technickým zabezpečením a organizací systémů zpracování informací včetně jejich průmyslového, ekonomického, manažerského, správního, sociálního a politického působení.“² Jedná se tedy o vědu obecně se zabývající principy řízení a přenosu informací. Informační věda se dále dělí na několik hlavních vědních disciplín. Těmito disciplínami jsou informační teorie, informační technologie a techniky a aplikované informační vědy (viz Obr. 1).

Informační věda	Informační teorie	matematická informatika kybernetika, umělá inteligence lingvistika teorie poznání některé filozofické disciplíny
	Informační technologie a technika	teorie signálů spojovací technika výpočetní technika reprografické techniky
	Aplikovaná informační věda	knihovnictví, archivnictví databázová centra informační střediska informační brokeři

Obr. 1 Vymezení pojmu informační věda

² VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 46.

Pro vymezení působnosti informatiky lze též použít tzv. Vennův diagram (viz Obr. 2), který je schopen znázornit vztahy mezi poli či množinami. V teorii se jedná o průnik všech tří částí, ale v praxi může docházet k posunům u jednotlivých polí a to v závislosti na konkrétní osobě vykonávající konkrétní práci v oboru informatiky.

Obr. 2 Vennův diagram pro informační vědy

V praxi je informatika zaměřena na metody získávání, zpracování, uložení, vyhledání, sdílení a přenos informací s využitím informačních a komunikačních technologií. Klíčovým pojmem v informatice je tedy informace a pojmy s ní související. [24]

1.2 Informace

Informaci lze obecně definovat jako: „... *údaj, poznatek, fakt, zprávu, sdělení, které obohacuje příjemcovu poznání.*“³ Informace jsou někdy označovány jako data (viz níže Data). Definicí pojmu je celá řada mohou se i navzájem překrývat (data jako nosiče

³ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 61.

informací / data jako obsah databází). Užití termínu se liší s ohledem na vědní obor. Pojem je také částečně abstraktní. Existuje shoda na základních významech pojmu informace:

- sémantický význam
- pragmatický význam
- idealizovaný význam
- inženýrský (kybernetický) význam

Sémantický význam řeší význam jednotlivých slov (absolutní zisk informace). Význam pragmatický se vztahuje na novost (znalost) informace u příjemce (relevantní zisk informace). Idealizovaný význam vykládá informaci pod individuálním přístupem a inženýrský (kybernetický) využívá pravděpodobnosti (informační entropie). Inženýrský význam používá rovnici podle matematika Shannona pro vztah mezi entropií a informací.

$$I = 1/H_i \Rightarrow H_i = -\log_n p_i = \log_n$$

I ... velikost informace

H_i ... entropie i-tého prvku

p_i ... pravděpodobnost i-tého prvku

n ... základ logaritmu ($n = 2$, $p_i = 1/2 \Rightarrow$ jednotka bit) [111]

Velikost informace (viz vzorec výše) je někdy zaměňována za vlastní informaci. Shannon také stanovil definici informace pomocí několika výroků:

- informace odstraňuje neurčitost
- informace je odpověď na otázku
- informace je schopnost organizovat nebo v organizovaném stavu udržovat [112]

1.2.1 Vlastnosti informací

Zjednodušeně lze říci, že informace odstraňuje neurčitost, je odpovědí na otázku a organizuje nebo v organizovaném stavu udržuje. S informací je při jejím přenosu a zpracování svázána také energie a hmota. Vzhledem k člověku se u informace hodnotí řada

vlastností. Jedná se především o její pravdivost, včasnost, relevantnost, úplnost, srozumitelnost, etičnost a redundanci.

Pravdivost - jedná se o potřebu definice pravdy, ale také nepravdy. Nepravdivé informace vnikají omylem, chybou nebo rušením, a tedy nechtěně, nebo záměrnou lží.

Včasnost - jedná se o vlastnost informace, kdy příjemce získá informaci před nebo v okamžiku její potřeby.

Relevantnost - (souvztažnost) jedná se o vztah informací k řešenému problému (vztah otázky a odpovědi).

Úplnost - zde se jedná o vztah k čitelnosti (interpretaci) informací (z neúplné zprávy se nedají získat úplné informace).

Srozumitelnost - tento pojem bývá označen také jako kompatibilita (jazyková a pojmová srozumitelnost).

Etičnost - je vlastnost informace uplatněné v komunikaci mezi lidmi a řeší morální a citovou stránku informace.

Redundance - tento pojem řeší nadbytečnost informace. Řeší se hlavně u přenosu informace, kdy je snaha přenášet co nejmenší počet znaků při zachování celistvosti informace, což má za následek úsporu energie, paměťové kapacity, zvýšení propustnosti informačních kanálů a zkrácení času zpracování informace. Projevem redundance mohou být také zbytečné kopie.

Informace mají mnoho vlastností a definic. Jako další možné vlastnosti lze uvést kritéria úspěšné použitelnosti podle Vymětala. Ten za vlastnosti informací vzhledem k použitelnosti označil přístupnost, úplnost, pravdivost a relevanci, srozumitelnost, přesnost a konzistenci, objektivnost, aktuálnost a včasnost, odpovídající podrobnost, míru spolehlivosti, kontinuitu a cenu. V reálném prostředí je potřeba informace prezentovat. K prezentaci informací slouží data. [1]

1.3 Data

Data jsou částí informačního procesu a zobrazují stavy a procesy v reálném prostředí. Obecně lze data definovat jako údaje vyjadřující realitu. Data jsou vyjadřována pomocí znaků (písmena, symboly, noty, aj.). Soustavy těchto znaků jsou označovány jako abecedy.

Znaky slouží k záznamu a lze je označit za kódovací soustavy pro zápis, přenos a uchování dat a následně informací. „V širším pojetí se pojmu data používá pro numerické, textové, obrazové, hmatové a zvukové údaje, aniž posuzujeme, co znamenají pro příjemce, neboť nám jde především o jejich vyjádření, uložení a perspektivní zpracování.“⁴

Při pořizování dat dochází k jejich kódování, indexaci a matematickým operacím směřujícím k dalšímu využití. Současný stav informačních a komunikačních technologií využívá především digitálně vyjádřená data, která jsou prezentována různými úrovněmi signálu (elektrického napětí). Jako moderní metody prezentace a uložení dat jsou zkoumány neuronové sítě s návazností na umělou inteligenci.

1.3.1 Nosiče informací

Pro uchování informací (dat) slouží nosiče. V základu je lze dělit na elektronické a neelektronické. Neelektronické datové nosiče slouží především k uchování psaných a kreslených podob dat.

Neelektronické nosiče dat:

- papírem
- pergamenem
- tabulkami
- fotografickým papírem
- dřevným štítkem (papírový či kovový předchůdcem CD a DVD)
- gramofonová deska, aj.

Do kategorie neelektrických nosičů dat mohou například z pohledu kriminalistiky spadat také biologické vzorky, jako nosiče DNA, odlitky stop, otisky prstů, trasologické stopy a další.

Elektronické nosiče dat:

- magnetická média
-

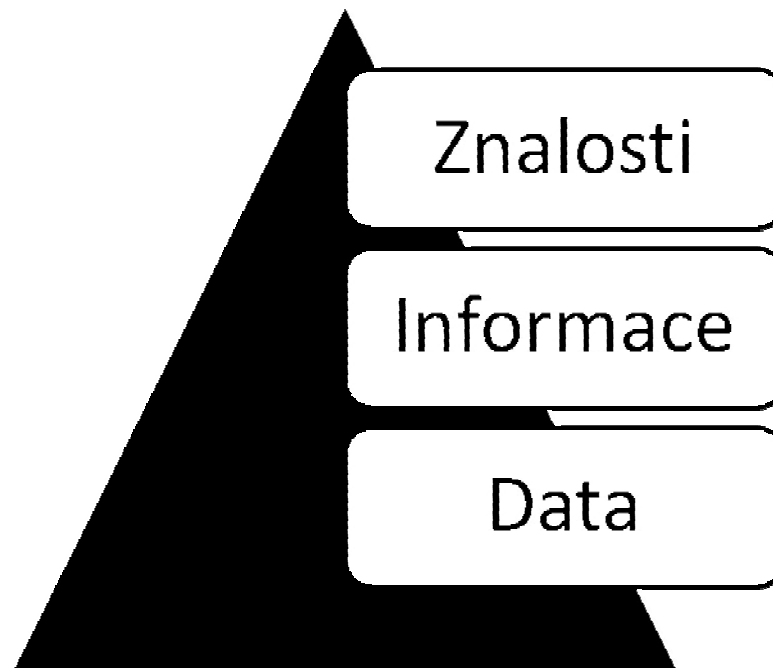
⁴ BENEŠ, Pavel. Informace o informaci, aneb, Nový pohled na tento svět. 1. vyd. Praha: BEN – technická literatura, 2010, 123 s. ISBN 978-80-7300-263-3, str. 13.

- disketa
- pevný disk
- magnetická páska
- aj.
- optická média
 - CD
 - DVD
 - Blu-Ray
- elektrická media
 - flash disk

Elektronický záznam informací (dat) získává na důležitosti. Jedná se o důsledek elektronizace společnosti. [1]

1.4 Znalosti

Znalosti lze definovat jako souhrn propojených poznatků (výsledků poznávání) a zkušeností (nabytých dovedností). Znalosti představují vrchol pyramidy práce s informacemi. Znalosti by tedy měly mít smysl, tj. využití. Proces získání informací - znalostí - poznání je omezen časově. Při snaze o maximální kvalitu informací může dojít ke ztrátě aktuálnosti, a tedy se ztrácí i smysl v kontextu použití. K získání znalostí by měl vést subjektivní přístup k informacím a jejich analýza. Zde se jedná o proces získávání informací za účelem konkrétního využití.

Obr. 3 Pyramida data - informace - znalosti

Data, informace a znalosti vstupují do procesu rozhodování. Zde se pod pojmem znalosti vyskytují poznatky získané zkušeností a vzděláváním. [4], [113], [116], [117]

1.5 Shrnutí

Při snaze k přesnému definování termínů data - informace - znalosti může docházet k nepřesnostem i překrytí jednotlivých významů (zvláště u dat a informací). Při rozhodovacím procesu je důležité z dat získat dostatečné informace vedoucí k potřebným znalostem. Tyto znalosti jsou managerem, ve smyslu práce bezpečnostním, následně užity při řízení nebo velení. Pyramida data - informace - znalosti je rovněž užívána při zpravodajských činnostech.

2 BEZPEČNOSTNÍ MANAGEMENT

Tato kapitola pojednává obecně o bezpečnosti a managementu. Na základě tohoto je zde popsán bezpečnostní management a část je věnována i managementu informačnímu.

2.1 Bezpečnost

Nejprve k samotné bezpečnosti jako pojmu a jeho významu. Bezpečnost je komplexní pojem a jako k takovému je nutno k němu přistupovat taktéž komplexně. Samotná otázka bezpečnosti hraje důležitou roli v dnešním světě. Význam bezpečnosti narůstá a to z důvodu zvyšujícího se počtu trestných činů, narůstající drzosti a brutalitě pachatelů a vzniku nových hrozeb jakými jsou například terorismus. Mimo kriminalitu se bezpečnost pojí s řešením mimořádných událostí. Mimořádné události reprezentované škodlivým působením přírodních jevů, lidským činitelem nebo jejich kombinací. Z těchto důvodů je nutné chránit lidské, ekonomické a v neposlední řadě informační zdroje ve společnosti jako celku i v jejích částech (organizace, firmy, jednotlivci, ...). Obecně je bezpečnost chápána *jako „ ... stav klidu, za něhož nehrozí žádné nebezpečí, schopnost využívat všechny zdroje k co nejúčinnějšímu eliminování hrozeb a rizik a k jejich předcházení, zabezpečování i způsob uspokojování hodnot a potřeb v rámci daného sociálního systému a konečně spolehlivá ochrana tradičních hodnot, obhajoba a eventuálně i možnost prosazování životních zájmů a tedy i jako reálnou možnost realizovat základní práva a svobody.*⁵“ Bezpečnost a pocit bezpečí by tedy měly být chápány jako celospolečensky významné téma.

Struktury působící v sektoru bezpečnosti jsou státní i soukromé. Z pohledu vnější bezpečnosti státu je to Armáda ČR a Vojenské zpravodajství, které mají za úkol kromě zajištění bezpečnosti ČR i řešení závazků plynoucích z mezinárodních smluv a účastí v mezinárodních vojenských uskupeních. Vnitřní bezpečnost zajišťuje Policie ČR, případně celkově integrovaný záchranný systém (IZS) – Policie ČR, Hasičský záchranný sbor (HZS), zdravotnická záchranná služba (ZZS) jako stálé prvky. Vnitřní bezpečnost dále zajišťují zpravodajské služby, obecní policie, státní úřady jako například Národní bezpečnostní úřad (NBÚ), a také soukromé bezpečnostní služby (SBS). Celostátní, krajské a obecní struktury

mají za úkol chránit především státní a komunální zájmy a jejich činnost má jak preventivní, tak i represivní charakter. V oboru soukromé bezpečnosti pracuje odhadem na 60 000 pracovníků a jejich význam je tak nezanedbatelný. SBS mají za úkol chránit především soukromé zájmy a charakter jejich činností je především preventivní.

Jelikož se bezpečnost týká celé společnosti a existuje zde zájem chránit její práva a svobody, měl by se tohoto procesu účastnit každý občan. Bezpečnost na pracovištích, uvnitř podniků, organizací a úřadů by toho měla být důkazem. I zde by měl hrát stát aktivní roli a to například při vzdělávání, výchově či nastavení vhodných právních, politických, sociálních a ekonomických pravidel, které by měly vést k podpoře společnosti a jejímu optimálnímu fungování. Ideálně by tak mělo být dosaženo snížení rizik a odstranění hrozeb. [3], [22]

Hrozba je definována jako primární objektivně existující kvalitativní subjekt, jev, gesto nebo čin vyjadřující vůli někomu uškodit.

Riziko vyjadřuje pravděpodobnost toho, že hrozba způsobí v předem stanovené míře poškození určité chráněné hodnoty nebo zájmu.

Samotné řízení hrozeb, rizik, předcházení těmto, návrh a implementaci zabezpečovacích systémů má obecně na starost management (bezpečnostní). [27]

2.2 Management

Výraz management je původně americký a je chápán jako „*proces řízení, řídicí pracovníci a soubor poznatků o řízení.*“⁶ Zjednodušeně lze management vysvětlit jako pojem řízení. Pojem řízení však dostatečně nereprezentuje lidský rozměr vedení lidí. Spolu s managementem pojmu řízení užívají i jiné obory jako například technické (kybernetika), strojní, biologické a společenské. Management v obsahu této práce je chápán v kontextu řízení v organizacích (především se vztahem k bezpečnosti).

Obecně je používán koncept managerských funkcí jako snaha o popsání managerského procesu mezi mnoha definicemi. Tento koncept je postaven na:

⁶ BRABEC, František. *Bezpečnost pro firmu, úřad, občana*. 1.vyd. Redaktor Jaroslav Furmánek. Praha: Public History, 2001, 400 s. ISBN 80-86445-04-6, str. 12.

- plánovací funkci
- organizovací funkci
- personalistice
- vedení
- kontrolní funkci

Zde se jedná o sekvenční manažerské funkce. Mimo tyto se k nim řadí paralelní manažerské funkce:

- analýza problémů
- rozhodování
- realizace
- implementace
- koordinace

Tyto funkce jsou užívány k řešení specifických činností nezbytných k dosažení cílů. Různou modifikací může být členění podle manažerských rolí:

- interpersonální
- informační
- rozhodovací

Často je v popisu managementu užíván koncept řídicího cyklu, kam spadá rozhodování – ovlivňování – kontrolování. Jiným pojetím je popis faktorů úspěchu, které popisují především předpoklady a výsledky manažerské práce:

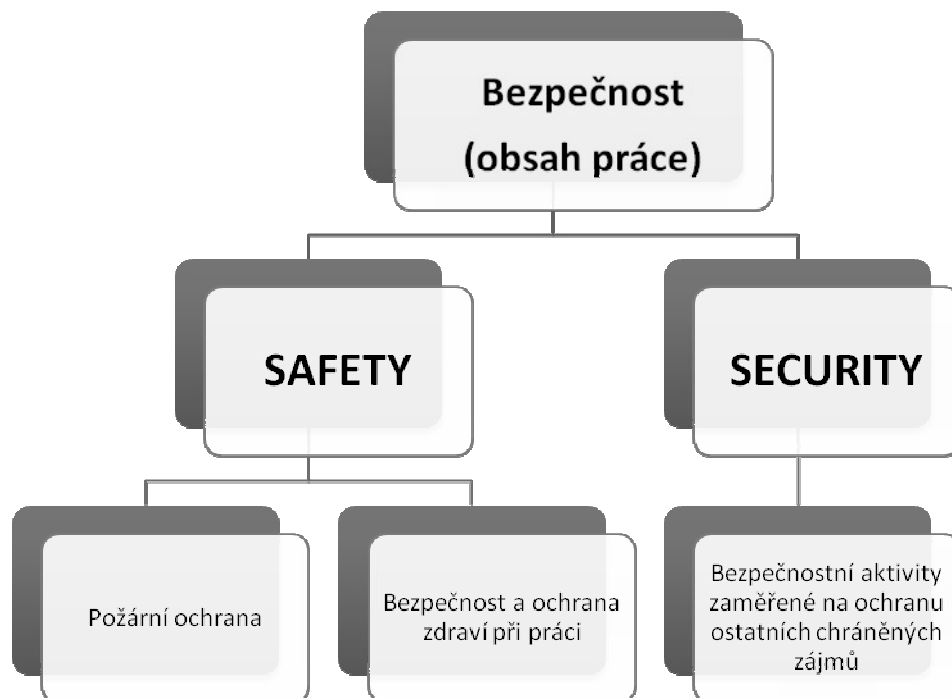
- strategie
- struktura
- spolupracovníci

⁶ BLAŽEK, Ladislav. Management: organizování, rozhodování, ovlivňování. 1. vyd. Redaktor Jaroslav Furmánek. Praha: Grada, 2011, 191 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3275-6, str. 25.

- systém managementu
- sdílené hodnoty
- styl managementu
- schopnosti [2]

2.3 Bezpečnostní management

Specifickým odvětvím managementu je management bezpečnostní. Bezpečnostní management se snaží skloubit zásady obecného managementu s bezpečnostní problematikou. Bezpečnostní management vznikl na základě bezpečnostních potřeb a potřeb kvalifikovaného rozhodnutí v oblastech bezpečnosti. Bezpečnostní management jako specifická část managementu se zabývá bezpečností v určeném rozsahu a to na základě právní i morální odpovědnosti. Účastní se tak na rozhodování organizace a vnáší do ní rozměr daný bezpečností. V soukromé sféře musí dbát bezpečnostní management jako součást vedení firmy na podnikatelské zájmy (tvorbu zisku). Cílem bezpečnostního managementu je ochrana života, zdraví, majetku, prostředí, informací, aj. a může sem rovněž patřit zajištění vlivu. Práce bezpečnostního managementu se dá rozdělit podle obsahu na část SAFETY a SECURITY. [7]

Obr. 4 Rozdělení bezpečnosti jako náplně práce

2.3.1 Specifika bezpečnostního managementu na úrovni státu

Rozdílné úlohy hraje bezpečnostní management z pohledu jeho působení ve státní či soukromé sféře. Bezpečnostní management ve státní správě se zabývá:

- řízením bezpečnosti (veřejný zájem)
- tvorbou legislativy a rozpočtů
- zajištění průchodu práva
- chrání stát, vnitřní pořádek a kontinuitu vlády

K zajištění tohoto využívá prostředky a zdroje státu, se kterými nakládá. Postavení státu v otázkách bezpečnosti je tak zcela specifické a je motivováno politicky. [7]

2.3.2 Specifika bezpečnostního managementu v soukromé sféře

Bezpečnostní management v soukromé sféře se rovněž podílí na řešení bezpečnostních otázek (ochrana zdraví, života, prostředí, informací, řešení havárií a krizových situací, aj.), ale činí to v konkurenčním prostředí a na základě ziskovosti (podnikatelský zájem - tvorba zisku).

Celkově lze bezpečnostní komunitu definovat jako „*společenství všech subjektů participujících na výkonu bezpečnostní práce a přímo či zprostředkovaně tak reálně působících v oblasti prevence vzniku bezpečnostních incidentů.*“⁷ [7]

2.3.3 Bezpečnostní manager

Nároky na managera jsou obecně vysoké, měl by být odborně připraven, s předpoklady pro řízení a plánování a schopný vést skupinu pracovníků. U bezpečnostního managera se mimo tyto dovednosti vyžadují i zvláštní předpoklady. Tyto předpoklady pramení z prostředí, ve kterém bude působit. Důležitá je odolnost proti stresu a schopnost pracovat při stresových situacích, v některých extrémních případech v ohrožení života samotného managera či jeho podřízených pracovníků (např. armáda či hasiči). Sledování a vyhodnocení profilu osoby na

⁷ FRYŠAR, Miroslav a kolektiv. *Bezpečnost pro manažery, podnikatele a politiky*. Praha: Public History ve spolupráci s Českou asociací bezpečnostních manažerů, 2006. ISBN 978-808-6445-229, str. 47.

pozici bezpečnostního manažera je tak velmi důležité. Osobnostní profil a psychologické předpoklady jsou zde důležité také z hlediska materiálů, s jakými bezpečnostní manager pracuje. Tyto osoby mohou přicházet do styku s údaji citlivými, osobními údaji či dokumenty podléhajícími utajení. Při nástupu na některé pozice je proto vyžadována bezpečnostní prověrka, prokázání fyzické zdatnosti, posouzení od lékaře nebo samotný psychotest.

Zvláštností je také struktura u velení a řízení. Obecně je armádní a policejní struktura postavená na hierarchii přímé hodnostní nadřízenosti a podřízenosti jednotlivých subjektů (liniová podřízenost). Jedná se tak o princip užití direktivního rozhodování v rámci rychlé reakce na bezpečnostní incidenty. Podobnou strukturu se z části snaží napodobit i sektor soukromých bezpečnostních služeb. Soukromý sektor se snaží o kompromis direktivního a týmového rozhodování a to z důvodu nároků konkurenčního prostředí, ve kterém působí.

2.3.4 Bezpečnostní složky v České republice

Bezpečnostní složky v ČR se obecně dělí na státní a soukromý sektor. Soukromý sektor tvoří soukromé bezpečnostní služby (SBS) a bezpečnostní management v rámci organizace (firmy). Na SBS se nevztahuje žádná speciální právní norma a nijak se tedy neliší od ostatních občanů ČR. SBS pracují na komerčním základě a jejich smyslem je tvorba zisku. Řídí se Listinou základních práv a svobod, Občanským zákoníkem, Zákoníkem práce, interními normami a normami sdružení SBS.

Státní sektor spadá pod řízení ministerstev vnitra (př. Policie ČR), obrany (př. Armáda ČR), financí (Celní správa), kanceláře prezidenta republiky (př. Vojenská kancelář prezidenta republiky) a Vlády ČR (Bezpečnostní informační služba). Dále sem spadá bezpečnostní management v rámci státních úřadů, institucí a samospráv. [22]

Bezpečnostní sbory České republiky

Struktura rozhodování a řízení je založena na zastávané funkci a doplněna systémem služebních hodností. Příslušníci bezpečnostních sborů jsou rozděleni do jednotlivých tarifních tříd a tyto třídy se od sebe liší požadovaným dosaženým vzděláním a dobou praxe. Činnost pracovníků (managerů) v této struktuře je obecně dána obvyklými a stanovenými postupy, vazbami a procesy. Mimo vzdělání a praxe jsou zde při plnění úkolů vyžadovány schopnosti jako představitivost a předvídatelnost, abstraktní myšlení, schopnost srovnávání,

pozorování a přizpůsobení se různým podmínkám, dále pak pozornost, operativnost, schopnost analytického uvažování aj. Toto klade vysoké nároky na tzv. vestibulární aparát a tvoří zátěž nervové soustavy, což lze popsat jako mimořádnou smyslovou a neuropsychickou zátěž.

2.3.4.1 Policie České republiky

Policie ČR spadá pod ministerstvo vnitra. Úkolem Policie ČR je udržovat pořádek a bezpečnost uvnitř státu, dbát na ochranu občanů, práv a majetku. Policie ČR tak slouží veřejnosti. Dále stíhá pachatele trestné činnosti, snaží se jí předcházet a vede evidence (přestupky, trestné činy, evidence zbrojních průkazů, aj.). Policie České republiky má 47 000 policistů a 11 000 zaměstnanců policie. Charakteristika výkonu služby odpovídá služební funkci a hodnosti. Policie je řízena policejním prezidiem a je tvořena útvary s celostátní působností, krajskými ředitelstvími a útvary zřízenými v rámci krajských ředitelství. [72]

2.3.4.2 Hasičský záchranný sbor České republiky

Do působnosti HZS ČR spadají úkoly a kompetence v oblasti požární ochrany, krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému. Působí tak při požárech, mimořádných událostech a plnění dalších úkolů. Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR) má cca 10 000 zaměstnanců. HZS ČR je tvořen generálním ředitelstvím (součást Ministerstva vnitra) a 14 hasičskými záchrannými sbory krajů. [47]

2.3.4.3 Celní správa

Celní správa spadá pod ministerstvo financí a má dva základní úkoly, kterými jsou ochrana a regulace domácího trhu (clo z dováženého zboží) a dohled nad kvalitou tohoto zboží. Celní správa se například také angažuje v zemědělské politice, a statistice obchodu v EU. [36]

2.3.4.4 Vězeňská služba

Vězeňská služba České republiky zajišťuje výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody, ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů, při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti. Vězeňská služba zaměstnává cca 10 000 zaměstnanců. Organizačně je Vězeňská služba tvořena generálním ředitelstvím, vazebními

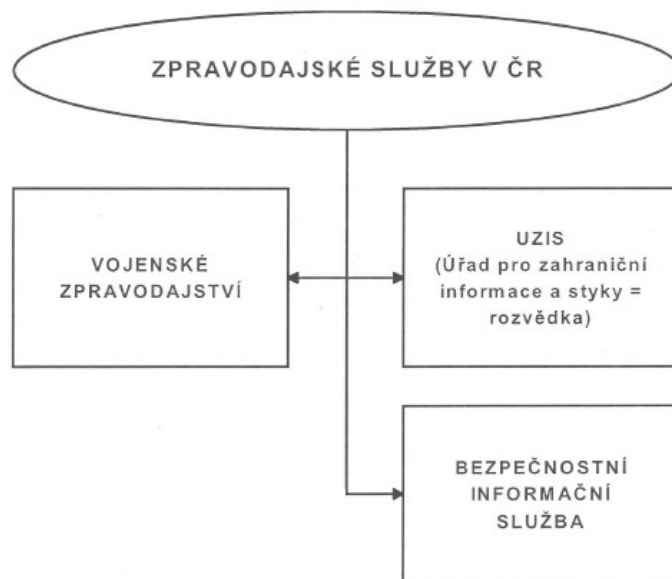
věznicemi, věznicemi, Institutem vzdělávání a Ústavem pro výkon zabezpečovací detence. [102]

2.3.4.5 Bezpečnostní informační služba

Bezpečnostní informační služba (BIS) je zpravodajská služba České republiky, která působí uvnitř jejího území. BIS má za úkol získávat, shromažďovat a vyhodnocovat informace důležité pro bezpečnost, ochranu ústavního zřízení a významných ekonomických zájmů ČR. Službu řídí a kontroluje Vláda ČR. BIS nespadá pod ministerskou strukturu a je samostatným státním úřadem. [32]

2.3.4.6 Úřad pro zahraniční styky a informace

Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI) je zpravodajská služba České republiky, která má za úkol shromažďovat včasné, objektivní a kvalitní zpravodajské informace (zahraničního původu), které jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky. Zřizovatelem je Vláda ČR. [97]

Obr. 5 Struktura zpravodajských služeb v ČR

Ozbrojené síly České republiky

Hlavním úkolem ozbrojených sil ČR je zabezpečení obrany území České republiky a plnění závazků plynoucích z mezinárodních smluv a členství mezinárodních obranných strukturách. Ozbrojené síly ČR se dělí na tři části a to Armádu ČR, Hradní stráž a Vojenskou kancelář

prezidenta republiky. V ozbrojených silách v České republice slouží vojáci z povolání (profesionální armáda).

2.3.4.7 Armáda České republiky

Armáda České republiky zabezpečuje obranu území formou kolektivní mezinárodní podpory (NATO), a také působí v zahraničních misích. Je hlavní složkou ozbrojených sil České republiky a spadá pod ministerstvo obrany. Vrchním velitelem ozbrojených sil je prezident. Současný počet osob sloužících v Armádě je cca 30 000 (rok 2012). Při zařazení do Armády ČR a jiných ozbrojených sil ČR je voják jmenován do vojenské hodnosti. Do hodnosti generála jmenuje prezident na návrh vlády. [29]

2.3.4.8 Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž

Vojenská kancelář prezidenta republiky i Hradní stráž jsou součástí ozbrojených sil České republiky. Jejich úkolem je ostraha a obrana sídla prezidenta a zajišťují oficiální návštěvy a předání. Spadají pod řízení prezidenta ČR. [55], [56]

Ostatní složky

Do této kategorie spadají subjekty, které se neřadí do bezpečnostních sborů a ozbrojených sil ČR.

2.3.4.9 Obecní (městská) policie

Obecní (městská) policie je orgánem obce. Zřizuje nebo ji rozpouští obecní zastupitelstvo. Obecní policie má za úkol zabezpečení veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Obecní policii řídí starosta, případně pověřený člen obecního zastupitelstva. Člen obecní policie je označen jako strážník. Obecní policie podle smlouvy může působit i na území jiné obce nebo obcí. Obecní policie plní úkoly veřejného pořádku (místního charakteru) a přispívá tak k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží nad dodržováním pravidel soužití občanů, přispívá k bezpečnosti provozu, odhaluje přestupky, upozorňuje osoby na porušování právních předpisů. [22]

2.3.4.10 Soukromé bezpečnostní služby

Soukromé bezpečnostní služby (SBS) vznikly z potřeby předcházení trestných činů, z pocitu ohrožení, zvýšené míry trestných činů, v souvislosti s ochranou soukromého majetku v ČR, schopnosti platit za nadstandart a jako doplněk služeb poskytovaných státem (především Policií). Toto umožnil rozvoj vědních oborů především elektrotechniky, aj. z čehož čerpaly například výrobci bezpečnostní techniky.

Sektor SBS lze podle Ivanky rozdělit na sektory:

- strážní služby
- technické služby
- bezpečnostní hardware
- řízení událostí
- bezpečnostní specialisté

O řešení úkolů v průmyslu komerční bezpečnosti (PKB) se stará management, výkonní pracovníci a pomocné a podpůrné síly (prostředky).

Managerská struktura je tady tvořena managementem:

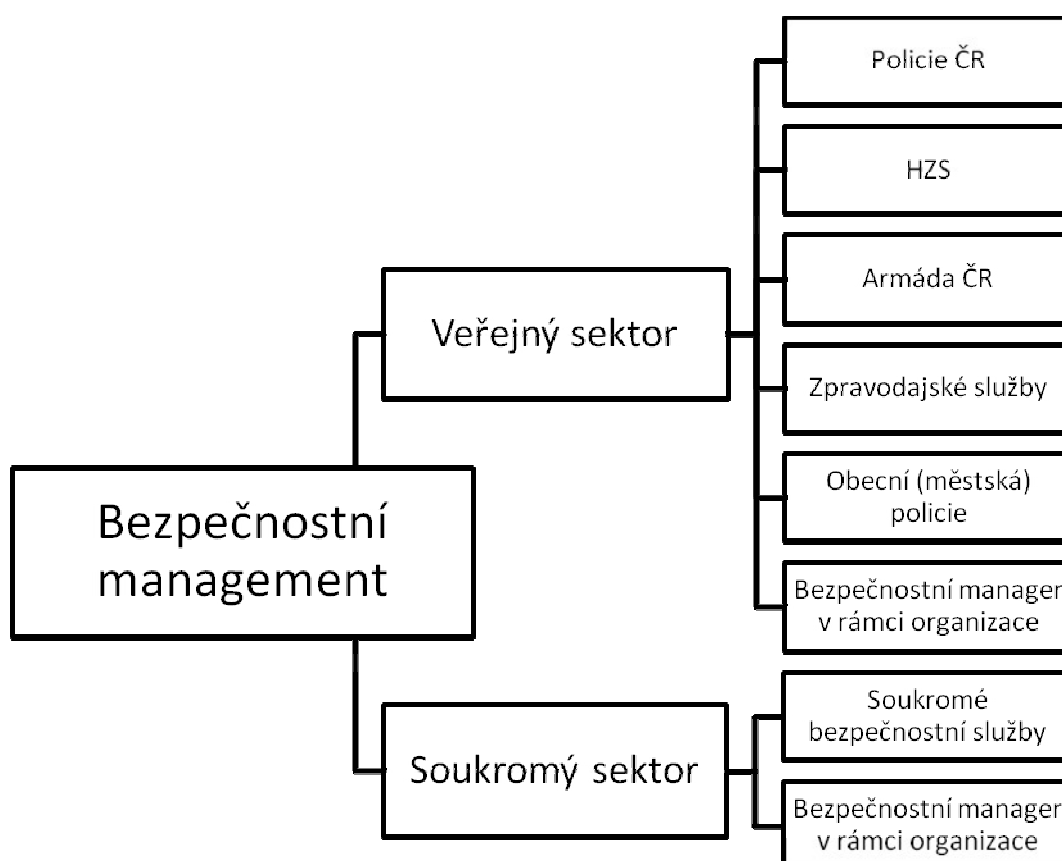
- vrcholovým (řídícím)
- operačním (výkonným)
- ostatními články řízení

Všechny tyto skupiny jsou výkonnými pracovníky v oborech systemizace PKB. Jejich cílem je zajištění bezpečnosti zákazníka, dodržování norem a konečná tvorba zisku. [9]

2.3.4.11 Bezpečnostní manager v rámci organizace

Bezpečnostní manager v rámci organizace má za úkol zajištění prosperity a kontinuity společnosti, úřadu nebo instituce (obecně organizace). Jeho činnost vychází z odpovědnosti a zájmu manažera o funkčnost organizace jako celku. Jedná se tedy o managery, kteří působí v organizacích, jejichž hlavním zaměřením není působení v sektoru bezpečnosti. V organizacích ať už výrobních, či u poskytovatelů služeb nebo státních úřadů tak tyto osoby mohou působit například jako dohled nad bezpečností práce, ochranou informací, krizový management nebo v oblasti komplexní bezpečnosti. Bezpečnost a její potřeba je i součástí obecného managementu (ředitelé a ostatní management). Bezpečnost tak z tohoto

pohledu lze chápat jako kombinaci SAFETY (bezpečnost provozní a technologická), SECURITY (ochrana fyzická, technická a režimová v podobě prostředků a opatření) a postavená na personální bezpečnosti (výběr vhodných zaměstnanců) a zajištění informačních zdrojů a výhod (zpravodajství). Tato celková koncepce by měla být realizována jako bezpečnostní politika. [25]

Obr. 6 Rozdělení působnosti bezpečnostního managementu

2.4 Informační management

Pojem informační management lze chápat jako vědní, projekční a provozní obor, dále pod tento pojem může spadat uspořádání řídicích procesů (plánování - organizování - rozhodování - kontrola), uspořádání informačních toků a v neposlední řadě informační management jako skupina pracovníků, funkcí a norem spravující informační systém organizace, kteří se starají o jeho výstavbu, provoz „naplnění“ informacemi a jejich efektivní distribuci. Existuje zde snaha správné informace poskytovat správným osobám v co nejkratším čase vhodným pro jejich následné využití. Celý informační systém je struktura, která má za úkol ve výsledku zvýšit informovanost a zlepšit rozhodovací proces.

Úzce souvisejícím problémem je informatizace. Jedná se obecně o zavádění informačních technologií do prostředí organizace. Zavedení informačních technologií tak má za úkol zefektivnit informační tok organizace. Příkladem může být nahrazení systému papírových kartoték elektronickou databází. Zavádění informačních systémů má ale i negativní stránky, kterými může být nevhodné použití informačních systémů, celková nekonceptnost nahodilost investic do informačních systémů, malá podpora vedení nebo samotných uživatelů a analýza způsobu práce s informačními systémy. V řešení toho existuje rozdíl mezi státní a veřejnou sférou. Soukromá sféra je více motivována konkurenčním prostředím a snahou o zvýšení efektivity a snížení nákladů.

Smyslem informačního managementu je využití obecných zásad managementu a uplatnit je v oblasti informačních systémů v organizaci. Dalším úkolem je zpracování dokumentů pro rozvoj informačního systému organizace, zlepšování stávajícího informačního systému a jeho optimalizace. Úkolem je také případný nákup částí informačního systému. Tento nákup může být realizován samotnými pracovníky (informačními managery) či pomocí externích odborných firem. Důležité je samotné vnímání informačních potřeb samotné organizace, tedy správně formulovat potřeby, popsat je v návaznosti na stávající systém a s výhledem na budoucí vývoj.

V bezpečnostní praxi jsou informace základním předpokladem pro rozhodování a plánování. Včasnost a přesnost poskytnutých informací může mít zásadní význam. V extrémních případech, jako jsou krizové situace při mimořádných událostech, mohou vhodné informace zachránit životy či snížit ekonomický dopad. Informace při tomto krizovém řízení jsou nepostradatelné při plánování, samotné krizové situaci i při rychlé reakci a následné obnově.

[5], [15], [17]

3 INFORMAČNÍ ZDROJE

Informační zdroje tvoří základ pro snahu shromažďovat, třídit a prezentovat poznatky. Realizací této snahy jsou informační systémy, které mají za úkol systematicky slučovat navazující a překrývající se informační zdroje a poskytovat souhrnné a „zhuštěné“ poznatky. Za základní informační zdroj lze označit dokument, „což je pramen sestávající z nosiče informací a množiny dat nebo informací, které jsou na nosiči fixované a formálně i obsahově uspořádané.“⁸

„Písemné i grafické formy poskytující vědecké, technické a pracovní informace v příslušném oboru se obvykle označují jako odborná literatura“⁹ ..., kde slovo literatura zahrnuje jak tištěné tak i elektronické dokumenty ve formě časopisů, knih, firemních zpráv, patentů, norem a ostatní odborné literatury. Tyto dokumenty lze dále dělit z hlediska periodicity (např. časopisy vs. knihy) a obsahu na spíše vědecké, spíše praktické (např. využití v průmyslu), a nebo pro širší veřejnost. Dělení a uložení informačních zdrojů odpovídá jejich charakteru, způsobu a četnosti použití, který se bude lišit u softwarové databáze adres a u nejčastěji půjčovaných knih v knihovně. [24]

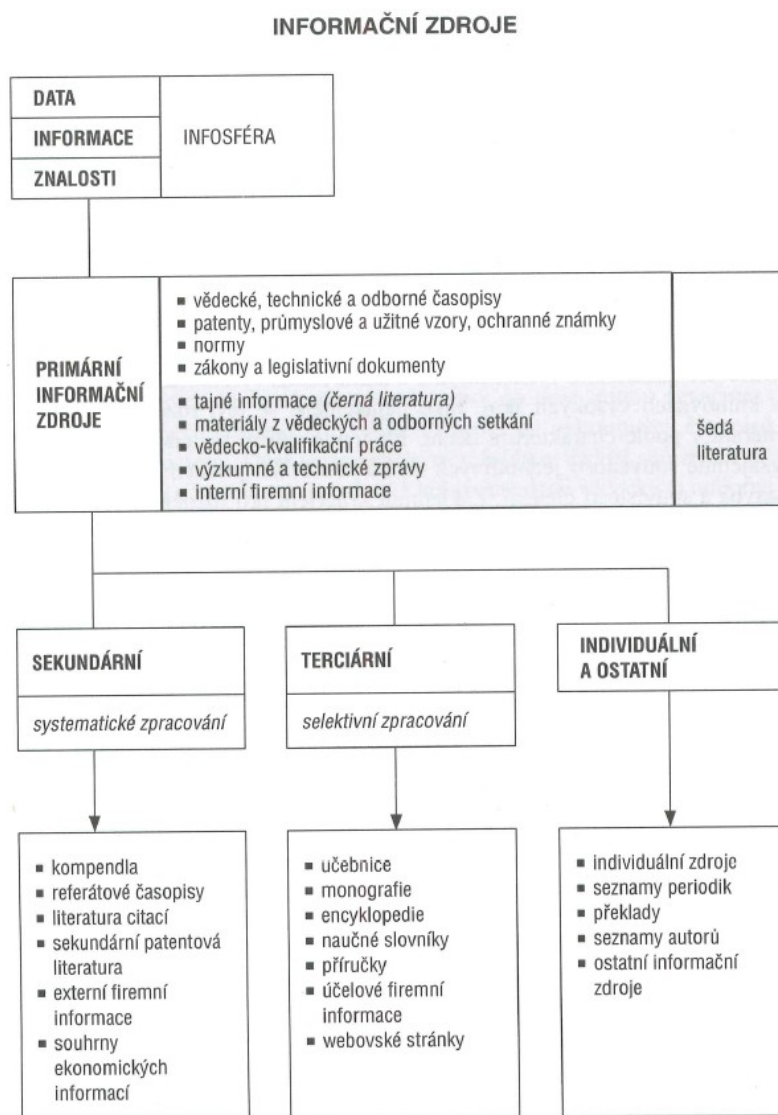
Rozdělení informačních zdrojů podle Vymětala

Podle Vymětala (viz Obr. 7) se informační zdroje dělí na čtyři skupiny:

- primární
- sekundární
- terciární
- ostatní

Obecně se jedná o rozdělení podle původu informace („rodokmenu“). Například obecná a jednoduchá informace získaná z učebnice (terciární informační zdroj) má svůj základ v externí firemní informaci (sekundární informační zdroj) a tato vycházela z normy jakožto primárního zdroje informací. Tyto kategorie se od sebe liší podáním, šíří záběru, ale i přesností. [24]

⁸ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 75.

Obr. 7 Dělení odborné literatury podle charakteru a účelu

Rozdělení informačních zdrojů podle Brabce

Jistým rozdělením informačních zdrojů je i podle poskytovaného přístupu k nim. Takto je lze podle Brabce rozdělit na:

- organizace státní a veřejné správy (poskytnutí na základě zákona)
- tiskové agentury a media (specializace na poskytování informací)
- poskytovatelé informačních služeb (informační produkty)

⁹ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 74.

- ostatní subjekty (formální poskytování)
- soukromé osoby (formální/neformální poskytování)

Toto rozdělení je koncipováno především z pohledu získávání informací z informačních zdrojů od poskytovatelů (institucí) informací a s návazností na použití zpravodajských technik. Jedná se tak spíše o zpravodajský úhel rozdělení. [3]

Rozdělení informačních zdrojů podle Kučerové

Kučerová definuje informační zdroj jako: „*prostředek společenské komunikace tvořený množinou informací a sloužící k jejich fixaci (záznamu) a/nebo přenosu v čase a prostoru,*“ ale i jako: „*systém, který je nositelem, zprostředkovatelem nebo šířitelem informací (knihovna, archiv, počítačová databáze, CD-ROM, databázové centrum, informační středisko, televize, rozhlas, vlastní paměť, osobní informační systém, jiné osoby, jednotlivé dokumenty ...).*“¹⁰ Informační zdroje třídí podle pohledů na:

- funkční (pro řízení/poznání)
- podle míry zveřejnění (veřejné/neveřejné/tajné)
- typové (dokumentové/dokumentografické/faktografické)
- institucionální (vydavatelé, knihovny, databázová centra, ...)

Dalším tříděním podle H. Kučerové je podle:

- nosiče (tištěné/elektronické/přenášené vysíláním)
- způsobu prezentace údajů (numerické/textové/netextové)
- obsahu (všeobecné/zpravodajství/ekonomické/legislativní/...)

Tato rozdělení jsou opět jedněmi z možných. Definice informačního systému jako informačního zdroje je diskutabilní a to z důvodu dalších možností a funkcí na rozdíl od „čistého“ (primárního) informačního zdroje. [13]

Pro další pokračování byl primárně vybrán model rozdělení podle Vymětala. Byl vybrán z důvodu zpracování a obsahu detailních informací týkajících se oboru bezpečnosti (např.

zpracování firemních informací), tak i rozdělení zdrojů do vhodnější formy pro uvažovanou podporu bezpečnostního manažera. V průběhu práce bylo čerpáno i z dalších modelů a to hlavně při hledání konkrétních prezentací jednotlivých informačních zdrojů a při jejich doporučení pro činnost bezpečnostního manažera.

3.1 Primární zdroje

Jedná se o zdroje pocházející z vědeckých a odborných prací. V informačním procesu je důležitým parametrem rychlost předání těchto informací i způsob jejich uložení. Prostředkem ke splnění tohoto je využívání moderních informačních a komunikačních technologií (ICT). „*Publikace v primárním zdroji obsahuje všechna nová experimentální data, potřebné argumenty, odkazy na dosavadní poznatky a stav poznání, i zdůvodněné, opravené a logické vývody včetně nových závěrů.*“¹¹ Tyto poznatky mají mít vhodnou formu pro výše uvedený přenos, uchování a práci s nimi (např. v sekundárních informačních zdrojích). Za publikaci je chápán nejčastěji článek, v tomto kontextu obsažený v odborné a vědecké literatuře. Podle tabulky rozdělení informačních zdrojů sem konkrétně patří:

- vědecké, technické a odborné časopisy
- patenty, průmyslové a užitné vzory, ochranné známky
- normy
- zákony a legislativní dokumenty

Jedná se o běžně dostupné a veřejné zdroje informací. Druhou část primárních informačních zdrojů tvoří literatura označovaná jako „šedá“, kde se jedná o dokumenty neveřejné, hůře dostupné nebo dokonce podléhající utajení (označené jako „černá“ literatura). Konkrétními představiteli jsou:

- utajované (skutečnosti) informace
- materiály z vědeckých a odborných setkání
- vědecko-kvalifikační práce

¹⁰ KUČEROVÁ, Helena. Zdroje informací. [online]. 2009 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://info.sks.cz/users/ku/ZIZ/zdroje.htm>

¹¹ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 82.

- výzkumné a technické zprávy
- interní firemní informace [24]

3.1.1 Odborné časopisy a články

Časopisy jsou základní a rozšířenou formou pro prezentaci informací. Slouží jako základ pro další činnost a mají za úkol předat informace čtenáři. Odborné informace obsažené v časopisech jsou rozděleny do jednotlivých článků (publikací). Obsah se liší podle zaměření časopisu. „*Pod pojmem vědecký, technický nebo odborný časopis dnes rozumíme periodikum, vycházející ve více či méně pravidelných časových intervalech, které na současné vědecké, technické a odborné úrovni přináší původní sdělení z daného oboru.*¹²“

Rozdělení časopisů:

- vědecký (specializovaný vědní obor, prezentace původních výsledků bádání)
- technický (vědecká/technická/technologická specializace s ohledem na praxi)
- odborný (aplikační specializace, obsahuje i reklamu)

Hodnocením kvality časopisu může být četnost citací v něm zveřejněných článků. Elektronizace časopisů (e-journal) umožnila snadnější vyhledávání, archivaci a úpravy (tisk, přepracování, rozeslání). Nevýhodami obecného přesunu materiálů do elektronické podoby je nevýhoda při jejich čtení. Čtení z monitoru je oproti tištěné podobě pomalejší a namáhavější na oči. Elektronická podoba časopisů nemusí obsahovat reklamní a inzertní část. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Obor bezpečnosti využívá časopisů k šíření informací jako jednoho ze základních informačních zdrojů. Je zde časté užití ve státní i soukromé sféře.

3.1.2 Vědecko – technické informace

Jednou z možností jak získat primární informace vědecko – technického charakteru jsou odborná setkání. Účastí na těchto setkáních lze získat informace, ale také je doplnit pomocí dotazů nebo jednání v zákulisí. Odborná setkání mají různé názvy a liší někdy více a někdy

¹² VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 83.

méně obsahově, počtem osob a formou přednesu myšlenek. Mezi často užívané názvy odborných setkání patří:

- kongres, konference, sympozium, kolokvium
(setkání vědeckých pracovníků)
- seminář (forma školení)
- sjezd (tematicky zaměřeno)
- plenární přednáška (časové zaměření)
- krátké původní sdělení (koncentrované seznámení)
- poster (nástěnkou forma)
- diskuze (rozprava)

Kromě samotné účasti na odborných setkáních existují i sborníky (tištěná/elektronická forma) z odborných setkání a představují možnost získání informací bez fyzické účasti na setkání.

Druhou formou primárních vědecko - technických informací jsou vědecko - kvalifikační práce. Jedná se o písemné dokumenty spojené se studiem a získáním kvalifikace, titulu nebo hodnosti. Patří sem práce:

- bakalářské (samostatná orientace v odborné oblasti)
- diplomové (zpracovaný odborný úkol)
- rigorózní (zpracovaný odborný úkol na vědecké úrovni)
- disertační (vědecká úroveň s vysokou informační hodnotou)
- habilitační (vědecko - pedagogická úroveň s vysokou informační hodnotou)

Tyt práce bývají uloženy ve školních knihovnách a k jejich dostupnosti přispěla jejich elektronizace (dostupnost na internetových stránkách).

Třetí formou vědecko - technických informací jsou vědecké a technické zprávy. Jedná se o písemné výstupy z výzkumných aktivit. Struktura a charakter je různý v závislosti na dalším užití práce a její dostupnosti (ochrana duševního vlastnictví). Výzkumné zprávy se dělí na:

- rešeršní (kritický pohled na minulý vývoj)

- vstupní (zdůvodnění zahájení řešení problému)
- průběžné, etapové (shrnutí řešení za časový úsek)
- závěrečné (uzavření řešeného problému)

Největší informační hodnotu má závěrečný dokument. Technické zprávy nabývají na významu v praxi, kde se jedná o provozní, průzkumné zprávy, studie a podklady. Tyto materiály mívají interní charakter a horší dostupnost. Tvorba těchto materiálů má na nadnárodní úrovni normovanou úpravu. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Konference, vědecké kvalifikační práce a vědecko - technické zprávy jsou významnou součástí oboru bezpečnosti a to konkrétně ve vzdělávacím procesu jeho pracovníků, či budoucích pracovníků.

3.1.3 Patenty, vzory a ochranné známky

Dokumenty ochrany duševního vlastnictví jsou primárním informačním zdrojem a mají souvislost především s obory praktické techniky. Podle počtu patentů, jako jednoho z kritérií, se posuzuje i vyspělost státu. Struktura patentů, vzorů, ochranných známek, aj. má národní i nadnárodní charakter. V ČR se ochranou duševního vlastnictví zabývají ministerstva (např. kultury), úřady (např. Úřad průmyslového vlastnictví) a další organizace (např. Ochranný svaz autorský).

Velká část nových poznatků z oblasti vědy a techniky je prezentována právě v podobě patentů. Pro orientaci v patentové dokumentaci slouží INID kódy. Pod ochranu se dostávají vynálezy, které:

- představují nové řešení
- jsou výsledkem vynálezecké činnosti
- jsou průmyslově využitelné

Konkrétně se pravidla pro patenty v jednotlivých zemích liší. Patentům je poskytnuta různá délka ochrany. Specifickou skupinou jsou tajné patenty, které podléhají jinému patentovému řízení. Tyto patenty mají souvislost s oborem bezpečnosti a jedná se především o vynálezy související s obranou státu.

V ochraně duševního vlastnictví vystupují kromě patentů i další subjekty jako:

- užité vzory (nová řešení)
- průmyslové vzory (vnější úprava výrobků)
- topografie polovodičových výrobků (oblast elektroniky)
- podniková průmyslová práva (podnikový vynález)
 - o zlepšovací návrh
 - o know - how
- odrůdy rostlin a plemena zvířat (obor zemědělství)
- ochrana práv na označení
 - o ochranné známky
 - o označení původu
 - o obchodní značka

Celkově je systém ochrany řešen na národních i mezinárodní úrovni pomocí dohod, zákonů a vyhlášek. Stávající struktura stojí u řady výzev plynoucích například z problémů ohledně šíření informací (patentů a duševního vlastnictví), které nabývají i filozofické úrovně. Jevy jako elektronizace a s ní spojené počítačové pirátství, licenční výroba léků nebo volné šíření informací, tak čekají na nové řešení. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Informační zdroje tohoto typu jsou mimo jiné jedním z předmětů ochrany a vlastně náplní práce v oboru bezpečnosti.

3.1.4 Normy

Normy lze označit jako doporučení. Jejich úkolem je kultivace oborové praxe. Mimo tohoto mají marketingový a konkurenční vliv. Normy jsou velmi podrobné (zamezují dvojímu výkladu. „*Normy jsou v širším smyslu primární dokumenty, které jsou spolehlivě ověřeným a přesně zpracovaným popisem vlastností výrobků, metod jejich zkoušení, terminologických zásad a pravidel, bezpečnostních pokynů a ekologických zásad.*“¹³)

¹³ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 118.

Obsahem norem jsou popisy výrobních procesů, bezpečnostní opatření, definice, symboly názvy a pojmy. Normy vznikly na základě dohod. Normy jsou tříděny do skupin:

- mezinárodní normy (ISO, IEC)
- evropské normy (EN, ENV, ...)
- národní normy (ČSN, německé DIN, ruské GOST, japonské JIS, ...)
- podnikové normy (PN – podniky v ČR)

Mezinárodní normy ISO jsou tvořeny v mezinárodních komisích a vydávány v angličtině a francouzštině. Katalog norem ISO vychází ročně.

Evropské normy (EN, ENV – omezená časová platnost, HD – harmonizační dokument) jsou tvořeny normalizačními orgány (CEN, CENELEC) a mají za úkol sjednotit podmínky v zemích Evropské unie. Jsou vydávány v angličtině, němčině, francouzštině a dále přejímány (převzetí originálu/překlad/přímé použití) dalšími státy. Nejvýrazněji se na jejich tvorbě podílí vyspělé státy.

ČSN (Česká technická norma) dnes vzniká především zaváděním evropských norem. Rozhodování o evropských normách se ČR účastní skrze výše zmíněné komise.

PN (Podnikové normy) jsou důležitým informačním zdrojem. Značí výrobky a jsou vlastnictvím firem, které je vydaly. Jedná se tak o vnitřní předpis a nemusí být veřejným dokumentem. Mimo označení PN se dále užívají ještě PS (podnikové standarty) a TP (technické podmínky).

K přístupu k normám slouží databáze norem. Mívají státní a nadnárodní charakter. V ČR se o oblast norem stará Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Jednotlivé databáze poskytují různé služby, například i zveřejňování právě projednávaných norem. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Norem jako informačního zdroje užívá „technická“ část oboru bezpečnosti, kde se jedná například o projektanty PZTS (Poplachové, zabezpečovací a tísňové systémy) a jiných systémů.

3.1.5 Legislativa a zákony

Jedná se o skupinu primárních informačních zdrojů. Zákony a obecně legislativa se dotýkají všech lidských činností. Jedná se o normativní soustavu, která je tvořena příkazy, zákazy a dovoleními. Patří sem:

- zákony
- vyhlášky
- směrnice
- nařízení
- mezinárodní smlouvy a dokumenty [115], [23]

Běžným rozdělením je rozdělení na právní odvětví. Existuje právo hmotné a procesní, mezinárodní a vnitrostátní. Hlavním rozdělením právních odvětví je právo veřejné a právo soukromé. Toto rozdělení je užíváno z důvodů právní regulace. Mezi právo veřejné patří:

- občanské právo
- rodinné právo
- autorské právo
- obchodní právo
- pracovní právo
- mezinárodní právo soukromé

Do veřejnoprávního odvětví spadá:

- ústavní právo
- trestní právo
- správní právo
- právo sociálního zabezpečení
- finanční právo
- občanské právo procesní
- mezinárodní právo procesní
- právo Evropské unie

System dělení práva je předmětem právní teorie a může mít i jinou zdůvodnitelnou podobu. Sektor bezpečnosti využívá některá právní odvětví více než jiné obory, příkladem je trestní právo. [114], [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Trestního práva využívá obor bezpečnosti více než jiné obory a jako ostatní činnosti je regulován obecným právním systémem.

3.1.6 Utajované (skutečnosti) informace

Do této kategorie informačních zdrojů spadají informace veřejně nepřístupné a podléhající stupni utajení. Tato skupina informací se označuje jako „černé“ informace. Obecně je obsahem těchto záznamů státní, služební, vojenské, obchodní, bankovní, aj. tajemství. Ochranu utajovaných (US) skutečností řeší zákon č.412/2005 Sb. NBÚ (Národní bezpečnostní úřad) zpracovává seznam utajovaných skutečností. Ochranu utajovaných skutečností řeší i BIS (Bezpečnostní informační služba). Utajované skutečnosti se podle možné újmy vzniklé vyjádřením nebo zneužitím dělí do čtyř kategorií (stupňů utajení):

- přísně tajné (PT)
- tajné (T)
- důvěrné (D)
- vyhrazené (V)

Přístup k takto utajovaným skutečnostem je založen na teorii efektivního utajení minimálního počtu dokumentů a přístupu osob, které s těmito dokumenty musí nutně nakládat. Ochrana utajovaných skutečností je zajišťována pomocí:

- personální bezpečnosti (výběr osob)
- průmyslové bezpečnosti (přístup podnikatelů)
- administrativní bezpečnosti (nakládání s US)
- fyzické bezpečnosti (systém opatření)
- bezpečnost informačních a komunikačních systémů
- kryptografické ochrany [9], [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Práce a nakládání s utajovanými skutečnostmi je jedna z možných činností v bezpečnostním sektoru.

3.1.7 Interní firemní informace

Do primárních informačních zdrojů jsou zařazeny interní firemní informace z důvodů jejich zpracování. Toto zpracování vychází z požadavků konkurenčního prostředí. Návazně na tyto primární informace vzniká další (sekundární) literatura. Interní firemní informace lze rozdělit z hlediska rozdělení informačních systémů uvnitř firmy na:

Obchodní (marketingové) informace:

- dodavatelé, distributoři, zákazníci
- konkurence, trh
- výroba, cenová politika, strategie

Ekonomické (finanční) informace:

- hospodaření, účetnictví, zdroje, potřeby
- investice, vstupy
- analýzy, výroční zprávy podniku

Technické informace:

- rozvoj, kvalita, bezpečnost, ekologie
- ochrana duševního vlastnictví, výzkum, vývoj
- investice, diverzifikace, jakost

Výrobní informace:

- výroba, postupy, zařízení
- opravy, revize, bezpečnost
- podpora výroby, dílny, sklady, údržba

Personální informace:

- zaměstnanci, osobní data, kvalifikace, rozvoj
- organizace firmy, řízení
- personální, sociální, mzdová, sponzorská politika
- veřejné vztahy (public relations)

Strategické informace:

- informace o firmě, stav, analýzy, vize, cíle
- problematika konkurence, regionů, trhů
- strategický plán rozvoje

Význam mezi všemi má výroční zpráva a rozbor hospodaření podniku. Jedná se o dokument upravený standarty a zákony. Obecně obsahuje přehled o majetku a výkonech organizace. Velmi často se jedná o veřejný dokument. Jeho alternativu vydávají i státní instituce (z oboru bezpečnosti např. Bezpečnostní informační služba). Obsahem výroční zprávy jsou:

- úvod (adresy, kontakty, historie, předmět podnikání, představenstvo)
- zpráva předsedy představenstva (hlavní činnosti, investice, prodej, ...)
- aktivity (novinky, katalog)
- přidružené podniky
- zpráva dozorčí rady (kapitál, akcie, zisk, rezervy, investice)
- účetnictví (metodika, komentáře, odpisy, financování, daně)
- zdroje
- zpráva auditora

Výroční zpráva ukazuje obraz firmy vytvořený jejím vedením. Tyto informace jsou ovlivněny snahou majitelů firmy o dobrý obraz na trhu. Informace obsažené ve výročních zprávách se mohou dotýkat i samotné hodnoty firmy (akcie) na trzích a burzách.

Dalším důležitým firemním materiálem je rozbor hospodaření podniku. Jedná se o interní materiál na rozdíl od výroční zprávy určené veřejnosti. Slouží tak pro poznání firmy. Jedná se o strategický materiál a je označen za důvěrný. Dokument obsahuje:

- základní ukazatele
- ekonomický vývoj, rozvaha, zisky/ztráty, finanční situace
- investice, majetek, zásoby, energie, kontrola, efektivnost
- závislost, toky peněz, likvidita
- personální otázky, vzdělávání, mzdy
- rozbor nemocnosti, úrazovosti, bezpečnost práce a ekologie

Formální úprava není stanovena. Tento rozbor bývá zpracováván každý měsíc a pravidelně projednáván.

Dalším firemním zdrojem je firemní literatura zaměřující se na reklamní, propagační a informační podporu (výzkumné, technické, ...). Tyto materiály mají jak interní tak veřejný charakter. Tato literatura může poukazovat i na zázemí firmy. Má také vysokou informační

hodnotu a to z důvodu její přístupnosti, širokého záběru a konkrétních odborných informací. Tato literatura se velmi často vyskytuje u výrobních podniků. Patří sem:

- firemní časopis (odborně/propagačně zaměřený)
- firemní noviny (všeobecné informace o firmě)
- internetové stránky firmy
(souhrn informací, pravidelné aktualizace)
- firemní publikace (representativní charakter)
- brožury a knihy (odborné zaměření)
- firemní příručky (informace o výrobcích)
- firemní zprávy (výsledky firmy, aktuality, krátká forma)
- katalog (seznamy výrobků, parametry, obrázky)
- prospekt (propagační charakter)
- firemní nabídka (určeno pro větší zákazníky, bez propagačních částí)
- přehled zákazníků (reference, propagace)
- tabulky (usnadnění výpočtů, hledání, parametrů, nastavení, aj.)
- slovníky (speciální výrazy, nové obory a odvětví)
- inzeráty (přehled stavu, aktuální)

Dalšími materiály zpracovanými firmami jsou například podnikové normy (alternativa zpoplatněným ČSN), audiovizuální materiály (propagační/informační/vzdělávací) a další publikace popisující firmu, její pracovníky, výrobky a prostředí.

Velmi vysokou hodnotu mají neveřejné firemní materiály. Hodnota je dána jejich nedostupností. Mohou sem spadat:

- interní zprávy, podklady a studie
- výzkumné, technické zprávy, normy
- obchodní a marketingové zprávy
- zprávy ze služebních cest a setkání
- osobní kontakty z cest, setkání, konferencí formálních i méně formálních
- zpracované veřejné informace o konkurenci
- činnosti úseků, směrnice a příkazy

Tyto materiály jsou na různých úrovních dostupnosti v závislosti na jejich důvěrném charakteru. Možné je uvolnění na požádání. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Skupina interních firemních informací je užívaným materiálem například při konkurenčním zpravodajství.

3.1.8 Shrnutí primárních informačních zdrojů

Primární informační zdroje tvoří základ pro informační podporu i další publikační činnost. Jejich význam je hlavně u mladších vědních oborů (obor bezpečnosti, konkrétněji obor soukromé bezpečnosti) velmi vysoký. Bezpečnostní teorie i praxe využívá všech těchto skupin a jistým specifickým je že častěji než ostatní obory přichází do styku s utajovanými a interními informacemi. Legislativa obecně (normy, zákony, ...) obepínají sektor bezpečnosti jako většinu oborů lidských činností.

3.2 Sekundární zdroje

Sekundární informační zdroje navazují na primární a snaží se o zkrácení, zpřístupnění, zobecnění a prezentaci nejdůležitějších poznatků. Neposkytují tedy podrobné informace, ale pouze důležité závěry a odkazují na původní primární informační zdroje. Konkrétně do sekundárních informačních zdrojů patří:

- kompendia
- referátové časopisy
- literatura citací
- sekundární patentová literatura
- externí firemní informace
- souhrny ekonomických informací

Při užití sekundárních zdrojů a pro následnou orientaci a dohledání informací v primárních zdrojích je nutné na tyto dokumenty správně odkazovat. Základní metodou je uvedení jména autora, názvu dokumentu, místa a času vydání či dostupnosti dokumentu s popisem co původní dokument obsahuje. Výsledkem je pak abstrakt složený z bibliografické citace a anotace (norma ČSN ISO 214:2001), který slouží jako popis a souhrn původního primárního dokumentu. Dalšími možnými metodami na odkazování ve zdrojích jsou například klíčová slova (KWOC - Key Words Out Contents), struktury hesel nebo indexování (MDT - mezinárodní desetinné třídění). Způsoby užití se liší u různých vědních oborů.

Struktura odkazů na primární informační zdroje je v sektoru bezpečnosti důležitá a velmi užívaná. Kromě vlastního bezpečnostního výzkumu (obecně vědy) je zde široce čerpáno a následně uplatňováno mnoho poznatků z různých oborů. [24]

Příkladem může být využití poznatků z elektroniky a mechaniky u technických služeb v oboru bezpečnosti, využití poznatků z biologie a chemie v kriminalistice a obecně rozvoj informatiky, která vstupuje téměř do všech lidských činností. Rozvoj jednotlivých vědních oborů tak přispěl k expanzi v sektoru bezpečnosti, jak zmiňuje Ivanka. [9]

3.2.1 Kompendia

Kompendia jsou jedním z typů sekundárních informačních zdrojů. Jedná se o souhrn informací z jednoho vědního oboru. V kompendiích jsou uvedeny informace z primárních informačních zdrojů z daného oboru. Užívá se zde zkráceného souhrnu významných a ověřených poznatků. Informace bývají řazeny v tabulkách pro možné porovnání, doplněny o odkazy na primární informační zdroje a mohou tak být označeny jako spolehlivý zdroj. Řazení a řešení informací v takovém dokumentu se liší podle jednotlivých oborů. Příkladem použití kompendií je obor farmacie a to konkrétně řazení léků. Tvorba takových rozsáhlých dokumentů je časově náročná. K rychlejší aktualizaci těchto dokumentů přispívají nové informační a komunikační technologie. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Význam kompendií v oboru je omezen, určitým podpurným materiálem může být přehled nebezpečných chemických látek a jejich vlastností jako dokument informační podpory zejména u hasičů a v krizovém plánování.

3.2.2 Referátové časopisy

Podobně jako kompendia slouží referátová literatura, která se snaží koncentrovat vývoj v jednotlivých vědních oborech. Jedná se hlavní prostředek získání primárních vědeckých informací. Tato literatura je tvořena v informačních centrech národního i světového významu. Zde dochází k překladům a tvorbě abstraktů popisujících jednotlivé primární zdroje. Tvorbou abstraktů jednotlivých primárních informačních zdrojů se liší od kompendií. Tyto popisné záznamy kromě jiného nesou také informaci, zda byl původní primární zdroj knihou, patentem, časopisem (článkem, jeho částí), vědeckou nebo technickou prací. Toto zpracování umožňuje tvorbu rejstříků pro následné hledání. Informační centra kromě zpracování referátové literatury umožňují i další služby, jako například doručení primárního

informačního dokumentu (služby DDS – Document Delivery Service, EDD – Electronic Document Delivery). Zpoplatněné možnosti získání primárních dokumentů zahrnují poštovní či elektronické zaslání, příplatkově i ve zkráceném čase. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Zdroje tohoto typu slouží jako informační podpora při samotném vyhledávání informací. Příkladem může být služba DDS poskytovaná knihovnami.

3.2.3 Literatura citací

Dnes se jedná převážně o elektronické databáze. Slouží k orientaci v člancích, ale na rozdíl od předešlých kompendií a referátových časopisů jsou zde obsaženy jen názvy článků a bibliografické údaje o jeho primárním zdroji. Smyslem těchto databází je hledání primárních zdrojů podle názvu článku a případné analýzy na základě dostupných citací a bibliografických údajů. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Jedná se podobně jako u referátových časopisů o jednu z možných služeb při vyhledávání informací.

3.2.4 Sekundární patentová literatura

Sekundární patentová literatura nebo také dokumenty ochrany průmyslových práv se od zdroje primárních informací (tj. Patenty, vzory a ochranné známky) liší způsobem zveřejnění. Jako sekundární patentová literatura se bere zveřejnění patentů v mezinárodních databázích a referátových časopisech. Do těchto databází patří například:

- patentové věstníky (poskytují informace o patentu a odkazují na originální patentovací dokument)
- referátové časopisy (zde jsou patenty zpracovány spolu s ostatními zdroji primárních informací)
- databáze patentů (sem spadají informační systémy jako DERWENT, INPADOC, aj., kde jsou zveřejňovány patenty podle států, mezinárodně, historicky, plnotextově, obrazově, ...) [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Významu nabývají tyto zdroje u pracovníků z oboru bezpečnosti hlavně z oblasti techniky, například u mechanických zábranných systémů mohou některé části, či celé celky podléhat patentové ochraně.

3.2.5 Externí firemní a ekonomické informace

Jedná se o informace z konkurenčního prostředí. „*Jedná se o podrobný souhrn informací o konkurentech, partnerech, odběratelích, dodavatelích, ale také o rozvoji příslušného oboru v celosvětovém i regionálním měřítku ...*¹⁴“. Tyto informace slouží jako podpora k rozhodování pro vrcholný management a měly by vést k lepším odezvám firmy na změny na trhu a v konkurenčním prostředí. Informace by měly sloužit také k prognózám. Informace získané o konkurenčních firmách se sestavují do analytických zpráv a vznikají tak profily zkoumaných firem. Podle Vymětala takto sestavené dokumenty nejčastěji obsahují:

Firemní (kancelářské) informace:

- název firmy, právní forma identifikační čísla (IČO, DIČ)
- kontaktní údaje (adresa, telefon, mail, ...)
- obor a popis činnosti
- jména vedoucích pracovníků a kontakty
- počty zaměstnanců, rok založení firmy
- obrat, závazky, pohledávky, export, import
- struktura kapitálu
- vlastníci firmy
- dceřiné společnosti
- bilance, výroční zprávy
- certifikace (ISO)

Tyto informace jsou považovány za veřejné. Jsou dostupné ve veřejně přístupných dokumentech (např. rejstřík firem, insolvenční rejstřík, www stránky, ...). Existují i specializované databáze firemních informací, které čerpají z veřejných zdrojů a podávají celkové profily firem (adresy, vlastnická struktura, mapové podklady. Některé databáze

¹⁴ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 256.

jsou schopny vizualizovat vztahy mezi jednotlivými firmami i osobami. Příkladem je <http://obchodnirejstrik.cz>. Dále zpracované externí firemní informace mohou obsahovat:

- Organizaci firmy:
- externí a interní členění firmy (nadřízenost/podřízenost)
 - vlastnické vazby
 - struktura koncernu, mateřských/dceřiných firem
 - jména akcionářů
 - kapitálové podílctví

Zpracování organizace firmy je důležité zejména u větších firem s více dceřinými společnostmi a u koncernů, kde je obvykle tato struktura složitější.

- Personální obsazení:
- management, odborníci
 - jména, fotografie, vizitky, charakteristiky odborné a osobní (dozorčí/správní rada, generální/odborný ředitel, vedoucí pracovníci)

Zde se jedná o zpracování profilů odborných i osobnostních u důležitých osob v podniku.

- Historie firmy:
- historické mezníky
 - organizační a technologický vývoj

Slouží k pochopení chronologického vývoje a možného dalšího předpokládaného rozvoje. V kombinaci s personálním obsazením je historie velmi důležitým parametrem.

- Strategie rozvoje:
- investiční a patentové aktivity, vývoj
 - nové výrobky a produkty, cenová politika
 - diverzifikace, ekologie, marketing

Některé z těchto informací mohou ve firmě podléhat utajení a jejich získání je náročné. Stejně tak mají tyto informace vysokou cenu.

Technický a technologický popis:

- výrobní a provozní zařízení a podmínky
- výtěžnost, spotřeba, kvalita, ekologie, odpady
- počty pracovníků

Tyto informace získávají na významu v kombinaci s profily důležitých pracovníků ve firmě.

Souhrny z jednání: - záznamy z jednání a poznámky

Jsou důležité pro pochopení jednání a rozhodování uvnitř firmy.

Výroční zprávy: - nepovinné vydávání (povinnost u veřejně obchodovatelných akcií firem)

Výroční zprávy představují sebe prezentaci firmy. Jsou vydávány, aby tvořily obraz před veřejností. Jejich studium nabývá na významu při chronologické analýze.

Ekonomické informace: - obchod, výrobky, marketing, legislativa
- platební a finanční situace

Ekonomické informace získaly na významu vedle vědeckých a technických a tvoří tak důležitou část firemního profilu.

Bankovní informace: - úvěry, stav konta, finanční hodnocení
- platební morálka
- cenné papíry
- financování investic
- nákup, prodej, zásoby

Jedná se o informace, které je možno získat od bank a finančních institucí. Tyto informace mohou být poskytnuty v rámci informací bank o svých klientech nebo institucemi sledujícími splácení závazků a vedoucími seznam dlužníků. Takto poskytovaná data mají převážně slovní charakter hodnocení a neobsahují žádná konkrétní data.

Kreditní informace: - aktiva, pasiva, nemovitosti, kredit
- platební schopnost, zvláštní události
- hodnocení a doporučení firmy

Informace slouží k rozhodování v otázce potencionálního obchodního partnera. Je důležité, aby hodnocení provedly nezávislé osoby, kvůli jejich objektivitě. Takové hodnocení firem se označuje jako rating.

Obchodní informace: - výrobci/odběratelé výrobků, přeprava, kvalita

- informace o bezpečnosti, hygieně, ekologii

Tato skupina informací slouží k posouzení stability, kvality a dodržování závazků firmy s ohledem na možné obchodní vztahy. Lze tak hodnotit firmu, v porovnání s konkurencí.

- Marketingové informace:
- analýza trhu, cen, oboru, firem v oboru, spotřeby, výroby
 - reklama, propagace, novinky
 - modernizace, inovace, veřejné zakázky
 - poptávka/nabídka technologií
 - odběratelé, spotřebitelé
 - analýza regionů, států

Jedná se informace často utajované a velmi cenné. Informace podávají obraz o aktivitě firmy.

- Burzovní informace:
- burzovní tisk
 - kurzy akcií (poptávka/nabídka)
 - akcie, cenné papíry, úroky, jistiny, výnosy

Tyto informace prezentují obchodní zájem firmy a obchodní zájmy o samotnou firmu například na trhu akcií. Jsou jistým ukazatelem stavu a prestiže firmy a mohou poskytnout i informace o budoucím vývoji.

Regionální firemní informace:

- mapy, rozlohy
- zvyklosti komunikační, pracovní, časové, aj.
- návyky, hodnoty, normy, závazky
- specifika oblasti

Regionální informace mohou napovídat o vnitřní firemní kultuře, o kultuře prostředí kde firma působí, jak se například staví k inovacím a jakou má perspektivu. Je vhodné sledovat ekonomický a politický vývoj v zemi a regionu kde firma působí. Kulturní, politické a ekonomické prostředí firmy má vliv i na chování jejích zaměstnanců.

- Ostatní informace:
- veřejné vztahy (public relations)

- inzeráty
- image firmy
- „drby“

Spadají sem všechny nezařaditelné informace poskytující dokreslení celkové situace kolem sledované firmy. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Informace tohoto typu budou jedním ze zájmových materiálů pro konkurenční zpravodajství, ale také budou složít managementu při hledání informací o obchodních partnerech, dodavatelích a odběratelích.

3.2.6 Šedá literatura

Obecně do pojmu šedá literatura patří materiály hůře získatelné. Řadí se sem vědecké, technické, firemní, úřední dokumenty, zprávy, záznamy a materiály, které nejsou běžně zveřejňovány a to z důvodů velkých i malých nákladů (kusů i finančních), dále jsou určeny omezenému množství osob (firemní dokumenty interního charakteru, školní časopisy) nebo se jedná o záznamy ze setkání, konferencí a různé komentáře. Podle Vymětala se: „*šedá literatura označuje jako nekonvenční, neformální, přechodná, pomíjející, neviditelná, ilegální, či polopublikovaná.*¹⁵“ Tyto informace nepodléhají obecnému značení (např. ISBN, citované zdroje). Jedná se o informace, které jsou zaměřeny na vysoce praktické užití. Takto vydávané a zveřejňované informace se tak mohou rychleji dostat k jejich uživatelům (např. informační materiály škol) a obejít tak formální a zdlouhavější postupy například při zveřejňování v časopisech či publikacích. Za hlavní producenty šedé literatury jsou označovány právě vysoké školy, úřady a průmyslové podniky. Otázka důvěrnosti některých materiálů připadá v úvahu u rozšiřování informací v podnicích, kde tyto informace mohou mít komerční hodnotu. Otázka dostupnosti se postupně stává nedůležitou kvůli zpřístupňování šedé literatury v databázích informačních center a existují i specializované databáze právě na šedou literaturu. [24]

¹⁵ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 240.

Význam pro obor bezpečnosti: Jelikož se jedná o hůře získatelné zdroje, bude o ně zájem v oblasti konkurenčního zpravodajství, ale i jako o informační a výukovou podporu.

3.2.7 Shrnutí sekundárních informačních zdrojů

Tyto zdroje (např. literatura citací) tvoří podporu při samotném vyhledávání informací a usnadňují orientaci v informačních zdrojích. Případně tvoří podpůrné informace (firemní informace).

3.3 Terciární zdroje

Terciární informační zdroje poskytují informace vybrané a sestavené z primárních a sekundárních zdrojů sloužící především ke vzdělávání a prezentaci (reklamě). Zde často převažuje účel a způsob prezentace nad přesností poskytovaných informací (reklama) a mohou zde být vynechány zdroje původních informací. Jedná se tedy o souhrnnou prezentaci informací sloužící k zběžnému, rychlému a základnímu seznámení se s tématem zájmu. Patří sem:

- učebnice
- monografie
- encyklopedie
- naučné slovníky
- příručky
- účelové firemní informace
- webovské stránky [24]

3.3.1 Učebnice

Jedná se o publikace s vymezeným obsahem a cílovými čtenáři. Učebnice podávají možný náhled na v nich zpracovanou látku (vědecké, technické, umělecké, ...). Tyto materiály slouží primárně ke vzdělávání, ale mají také význam při opakování, kontrole a zkoušení prezentovaných informací. Kromě faktického obsahu je brán zřetel na náročnost, návaznost a názornost materiálu (pedagogická složka) s ohledem na určení učebnic (základní/střední/odborné/vysoké školy, kurzy umělecké/jazykové, aj.). Působnost učebnic je téměř výhradně státní (mimo některé jazykové publikace), kde jejich užití v jiném státě je

značně omezeno (častá jazyková bariéra). Učebnice by měly mít seznam zdrojů čerpané literatury pro případné hlubší studium.

Zvláštní skupinou učebnic jsou vysokoškolská skripta. Tyto materiály se vztahují k jednotlivým vysokým školám a jsou tvořeny učiteli těchto škol. U vysokoškolských materiálů je kladen větší důraz na souhrn poznatků a jejich aktuálnost. Aktuálnost oproti běžným učebnicím umožňují menší náklady tisku, vazební a grafická úprava. [24]

Jevem k zamyšlení je vydávání různých vysokoškolských materiálů na jednotlivých školách (oborově podobných). Učební texty předmětů obecně shodných (matematika, fyzika, ...) se tak obsahově na jednotlivých školách liší. Problémem je i přístup k materiálům z ostatních vysokých škol, kde funkce internetu (i nelegální kopie materiálů) předběhla vysokoškolské knihovny a jejich systém nákupu.

Význam pro obor bezpečnosti: Dostupnost materiálů z oborů obecně mladších a méně rozšířených (např. bezpečnost) je v porovnání s ostatními „zaběhlými“ obory (např. matematika).

3.3.2 Monografie

Jedná se o knižní publikace, které zpracovávají jisté odborné téma (vědecký/technický problém, část oboru, ...). Odborné knihy se blíží učebnicím. Užší záběr odborné knihy slouží k hlubšímu poznání problému (či vědního oboru). Téma zpracovává autor, ale častěji autorský kolektiv. Úkolem odborné knihy by mělo být přidání nových poznatků a závěrů autora. Jako zdroj informací mají odborné knihy nezastupitelnou roli. Podrobnější úsekové zpracování poskytuje více informací a aktuálnost. Odborné knihy tedy poskytují původní informace (sekundární informační zdroje) a doplňují je o nové závěry. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Materiály v podobě publikací (knih) tvoří informační základ v oboru bezpečnosti. Pozitivem je nárůst vydávání knih věnujících se bezpečnosti.

3.3.3 Encyklopedie

Encyklopedie se snaží uspořádat témata z jednoho či více vědních oborů, snaží se definovat pojmy, termíny a jejich vzájemné vztahy. K řazení těchto informací užívá abecedního řazení. Obecněji se encyklopedie dělí na všeobecné/specializované a spíše vědecké/populární. U všeobecných spíše populárních encyklopedií se přihlíží k jednoduchosti vysvětlení termínů a

srozumitelnosti, protože jsou určeny širšímu spektru čtenářů. Hesla v encyklopediích jsou dělitelná podle rozsahu na základní, informativní a přehledný článek. Významnou částí encyklopedií je obrazová část znázorňující popisované termíny. Samotné encyklopedie se dělí podle rozsahu na:

- příruční (do 4 dílů)
- střední (kolem 10 dílů)
- velké (v desítkách dílů)

Podle obsahu informací se encyklopedie rozřazují na:

- všeobecné (všechny vědní obory)
- odborné (jeden vědní obor)
- technologické (postupy v jednom oboru)
- speciální (úzké zaměření na část vědního oboru) [24]

Encyklopedie zažívají velký rozvoj se svým přesunem na internet. Zpracování proběhlo jak u uzavřených encyklopedií (encyklopedie zpracovávány odborníky – např. www.britanica.com), tak i u otevřených formátů (např. www.wikipedia.org). Právě Wikipedie je velmi rozšířenou, a to z důvodu dostupnosti, jazykových variací a aktuálnosti. Jelikož se ale jedná o volný internetový projekt, kde může přispívat kdokoliv, je podloženost a pravdivost informací sporná (i záměrná zkreslení). Nezanedbatelná je ale využívanost této encyklopedie mezi studenty. Obecně lze informace zde získané považovat za výchozí poznatky.

Význam pro obor bezpečnosti: Encyklopedie jsou základním informačním zdrojem ve všech oborech. Výskyt témat čistě se věnujících se bezpečnosti je nižší.

3.3.4 Slovníky

Naučné slovníky se liší od encyklopedií jejich stručností. Slovníky obsahují definice, schémata, vzorce a vztahy. Tyto informace neobsahují komentáře. Slovníky se snaží o užší definice. Naučné slovníky lze rozdělit do několika skupin:

- všeobecné (více vědních oborů)
- oborové (jeden vědní obor)

- speciální (specializovaná oblast)

I slovníky se stávají digitálními, což má vliv na jejich rozšířenost a užití (např. využití struktury hypertextových odkazů). [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Podporu tvoří hlavně u technické části oboru bezpečnosti představované například projektanty, ale i jako podpora při hledání obecně méně známých oborových hesel.

3.3.5 Numerické zdroje

V praxi velmi užívanou skupinou terciárních informačních zdrojů jsou zdroje numerické a faktografické. Obecně se tyto zdroje nazývají tabulky nebo databáze (báze dat). Tabulka je forma uspořádání dat. Jejím úkolem je data prezentovat v nejúspornější formě a jsou často doplněna o vzorce a grafy. Tabulky neprodělávají častou revizi obsažených dat, proto zde existuje nemalá pravděpodobnost výskytu chybných dat. Tabulky mají několik podskupin:

- příruční tabulky (pro praxi)
- atlasy (obrazové sbírky)
- tabulková kompendia a seriály (větší rozsahy – více tematické publikace)
- databáze (elektronická podoba) [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Opět vhodná podpora ve formě tabulek pro techniky, či statistik pro vyšší management v oboru bezpečnosti.

3.3.6 Příručky

Tato terciární literatura se skládá z převážně technických (technické a vědní obory) informací. Úlohou příručky je poskytnout rychle konkrétní a praktické informace využitelné v praxi. Obsahem jsou poznatky, pokyny, tabulky, schémata, výpočty a obrazová část (forma atlasu). Existují příručky rozdělené do několika základních typů:

- metodické (postupy, měření)
- odborné (odborné termíny pro překlad)
- nomenklaturní (názvosloví, symboly)
- oborové (znalosti, informace)

- atlasy (mapy, obrazové)
- ostatní (obecné, pracovní, pro praxi) [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Příručky tvoří významnou část informací i v oboru bezpečnosti. Jsou to například manuály k technickým prvkům bezpečnostních systémů (např. schémata zapojení a programování ústředn PZTS), příručky pro bezpečnost práce nebo obrazové příručky k rozeznání extrémistických symbolů. Tvoří tak významnou část informačních podkladů pro bezpečnostní praxi mnoha směrů.

3.3.7 Účelové firemní informace

Účelové firemní informace slouží k propagaci firem a jejich výrobků. Jsou tvořeny reklamními propagačními materiály. Informace obsažené v těchto materiálech mají krátkou životnost a to z důvodu inovací (změny parametrů, cen). Informační hodnota těchto materiálů je minimální a v některých případech až zavádějící a klamavá (klamaní zákazníka). Účelové informace nejsou vydávány pouze výrobními a prodejními subjekty, ale časté je jejich užití u politických stran a dalších organizací.

Firemní materiály mají v některých případech i vyšší informační hodnotu. Jedná se o materiály většinou velkých průmyslových firem. Tyto materiály, často interního charakteru, obsahují hodnotné informace (statistiky, podrobnější parametry výrobků, informace o investicích, aj.), které jsou určeny zaměstnancům.

Důležitými zdroji z oblasti firemních informací jsou tzv. newsletters a rozborové zprávy. Tyto materiály vyšších pořizovacích nákladů nebývají zpracovány firmami interně, ale jako samostatné analýzy a komentáře. Konkrétnějším obsahem těchto materiálů jsou statistiky (převážně obchod), rozborů (situace na trhu), finanční informace poskládané do marketingových studií, analýz a prognóz. Jejich význam dokládají citace v odborných pracích. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Materiály organizací a úřadů tvoří základ informační podpory například ve státní správě. Účelové informace mohou přispět například při představování novinek v oboru.

3.3.8 Shrnutí terciárních informačních zdrojů

Význam této skupiny v obecném světě narůstá se zvyšujícím se množstvím informací a ve ztížené orientaci v nich. Toto by mělo vést k častějšímu využívání informační struktury i v běžném životě pro kontrolu a dohledání relevantních informací. A to celé za podpory informačních a komunikačních technologií.

3.4 Ostatní zdroje

Mezi ostatní informační zdroje patří takové typy, které nezapadají do žádné z výše uvedených. Jedná se především o zdroje individuální, pomocné a organizační. Patří sem:

- individuální zdroje
- seznamy periodik
- překlady
- seznamy autorů
- ostatní informační zdroje

Jsou prezentovány seznamy, katalogy, rejstříky (např. seznamy advokátů, telefonní seznamy, aj.) jako především formálními zdroji, ale i zdroji méně formálními jako osobními vazbami, kontakty nebo společným členstvím a zájmy. [24]

3.4.1 Individuální zdroje

Zde se jedná o získané informace od dalších osob. Jsou to informace od spolupracovníků, známých, ale i odborníků, se kterými je člověk v kontaktu. Struktura navazování kontaktů se nazývá networking. Jedná se systematické navazování kontaktů a jejich využívání. Nejdále v této oblasti dospěl sektor obchodu a podnikání, který užívá tzv. business networking. Jedná se o vytvoření jakési sociálně – ekonomické „sítě“ s účelem navázání obchodních styků. Princip vychází z částečné neorganizovanosti, která má předejít složitému organizovanému navazování obchodních vztahů. Negativní stránkou je blízkost korupčního jednání. Struktura networkingu má obecně dlouhodobější charakter. Při vynechání čistě ekonomických zájmů může networking sloužit i jako nástroj získávání informací a rozvoje osobnosti. Osobní kontakty jsou tedy jedním faktorem k získání informací, čehož využívá např. konkurenční zpravodajství na základu provázanosti vztahů (podsítě). Při užití networkingu jako pomocníka osobního rozvoje je vhodné se stýkat s co

nejvíce rozdílnými osobnostmi (kulturně, jazykově, profesně, ...) a naslouchat jim. Při výběru osob, kterými se necháme takto „ovlivnit,“ je více důležitá jejich kvalita a ne kvantita. K navazování kontaktů, ať už z jakéhokoliv důvodu, jsou vhodné různé společenské události (plesy, oslavy, ...), odborná setkání (konference, sympozia, ...), členství v odborných a zájmových organizacích, služební cesty (plánovaná jednání), apod. Důležité je krom vnějších vztahů mimo organizaci, navázat vztahy a vytvořit síť kontaktů také uvnitř organizace a jejích částí.

Toto navazování vztahů a kontaktů se neobejde bez specifických osobních vlastností jako je společenskost, slušnost, vhodné vystupování, chování a celkový dojem představovaný společenskou etiketou a diplomacii. Tyto vlastnosti by neměly být cizí žádnému managerovi.

Do kategorie individuálních zdrojů by měl patřit také osobní informační systém. Tento by měl být prezentován často užívanými informačními zdroji v ucelené formě osobní odborné „knihovny“ (elektronické/tištěné), seznamem kontaktů (jména, adresy, telefony, maily, atd.), kalendářem (důležité termíny a akce) a prvky sebe prezentace (např. vizitka). Tyto materiály by měly být rychle dostupné k užití a vhodně zálohované. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Individuální zdroje ve formě odborné knihovny jsou celkem běžné, ale novější formy získávání informačních zdrojů ve formě sociálních a společenských vazeb (např. networking) jsou poměrně nové.

3.4.2 Seznamy periodik

Jedná se o seznamy (databáze) periodicky vydávaných publikací (časopisů). Zde je tato literatura řazena někdy i s možností filtrace. Nejčastější rozdělení je na domácí a zahraniční, dále pak podle jednotlivých oborů a odvětví. Skrze tyto seznamy je možno se dostat elektronickou cestou k volným, placeným nebo licencovaným databázím periodik. Tyto databáze jsou různě propojeny a mohou obsahovat i stručné charakteristiky jednotlivých periodik. Důležitými subjekty v tomto procesu jsou knihovny a vydavatelé. [24]

Příkladem je užití služby SFX (Special Effects - nástroj pro práci s elektronickými zdroji) na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, která propojuje databáze bibliografické, databáze knihoven a internetových prohlížečů (i jiné služby) a zpřístupňuje tyto zdroje.

Význam pro obor bezpečnosti: Seznamy umožňují rychlejší vyhledávání informací a patří mezi základní služby knihoven.

3.4.3 Překlady

Překlad je obecně převod z jednoho jazyka do druhého. U překlady se jedná o převod textu. Při převodu mluveného slova se jedná o tlumočení. U překladů je kladen důraz na přesnost, srozumitelnost a v některých případech na estetiku (překlad uměleckých žánrů). U tlumočení je kromě tohoto kladen důraz i na rychlost. Důraz kladený na přesnost a srozumitelnost se také liší podle formy překládaného materiálu. Literární překlad (beletrie, eseje, úvahy, ...) klade důraz spíše na přenos stylu a atmosféry než na doslovnou přesnost překladu. Naopak odborný překlad (oblast vědy a techniky) má potřebu uvádět přesná fakta a informace. U odborného překladu existují nároky na překladatele v podobě znalosti konkrétních pojmů, termínů a definic vycházejících z odborného textu. Další formou překladu je překlad strojový, který je v současnosti velmi rozšířen díky internetu. Příkladem je překlad pomocí služeb Google, kde se neuvádí klasický lingvistický překlad, ale statistický strojový překlad (využití statistického učení). Strojový překlad slouží především jako rychlá a pomocná alternativa, než jako plnohodnotný překlad. Obecně se převodem textů z jednoho jazyka do jiného zabývá vědní obor translologie. Tlumočení užívá dvou metod. Simultánní tlumočení je užíváno například na mezinárodních konferencích (použití sluchátek u účastníků konference). Konsekutivní tlumočení se děje po částech, kdy řečník nejprve mluví (přednese ucelenou myšlenku) a následně dá prostor pro její tlumočení. [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Jelikož je poměrně velké množství informačních zdrojů věnovaných bezpečnosti v cizím jazyce, tvoří různé formy překladů jeden ze základních informačních zdrojů.

3.4.4 Seznamy autorů

Zde se jako u seznamů periodik jedná o databázi. Tentokrát je ale zaměřena primárně na vyhledávání podle jmen autorů. Jedná se o databáze autorů děl a obecně autorit z jednotlivých oborů lidské činnosti. Představitelem je například VIAF (Virtual International Authority File), kde jsou uvedeny seznamy osob. Jedná se o neplacenou službu dostupnou v několika jazycích (i v češtině). Pro šíření volných děl (dílo, u kterého uběhlo 70 let od

smrti autora) jsou podstatné seznamy autorů takto volných děl s možností filtrace do budoucna (volná díla v budoucnu). [24]

Význam pro obor bezpečnosti: Seznamy umožňují rychlejší vyhledávání informací.

3.4.5 Ostatní

Do této kategorie budou spadat všechny nezařaditelné (nové způsoby získávání informací), špatně popsatelné, nestandardní a až kriminální metody a zdroje informací (informace získané kriminální formou nebo nezákonnými prostředky), či obecně neuznávané (např. paranormální jevy).

Význam pro obor bezpečnosti: Tyto metody a zdroje nejsou většinou oficiálně užívány, ale tvoří jistou část informačních zdrojů.

3.4.6 Shrnutí ostatních informačních zdrojů

Tyto ostatní informační zdroje nabývají na významu právě například v oboru bezpečnosti a to z důvodu, že je tento obor v České republice poměrně mladý. Struktura informací má různou úroveň, široký záběr a je bez výrazné jednotící složky. Proto v oboru působí a vznikají organizační, oborové a průmyslové struktury (např. Security Club, ADOS, Bezpečnostně technologický klastr, aj.) obecně s cílem spolupráce a kultivace v oboru. Podobný projekt tvoří Ministerstvo vnitra České republiky, které se snaží vytvořit databázi expertů v bezpečnostním výzkumu. Tyto snahy by také měly vést k vytvoření jisté informační struktury.

3.5 Shrnutí informačních zdrojů

Zde uvedené rozdělení informačních zdrojů je jedním z možných a vychází z dělení podle Vymětala [24]. Existují i další způsoby dělení informačních zdrojů. Příkladem jiného dělení je rozdělení pouze na primární (získány pomocí zpravodajských metod a prostředků) a sekundární (získány z otevřených zdrojů) informační zdroje podle Brabce [3]. Toto je však ve smyslu práce méně vhodné a šlo by toto rozdělení použít spíše ve způsobu získání informací. Dalším obecnějším rozdělením je dělení informačních zdrojů na zdroje nepublikované a nezveřejněné a na zdroje publikované a zveřejněné a následně na tištěné a

elektronické, či jednotlivé u ucelené informační systémy podle Papíka [18]. Zde zvolená forma popisuje rozdělení informačních zdrojů podrobněji a uvádí jejich obecnou podobu.

4 INFORMAČNÍ ČINNOSTI

Informační činnosti lze podle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy chápat jako „ ... získávání a poskytování informací, reprezentace informací daty, shromažďování, vyhodnocování a ukládání dat na hmotné nosiče a uchovávání, vyhledávání, úprava nebo pozměňování dat, jejich předávání, šíření, zpřístupňování, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace dat ukládaných na hmotných nosičích.“ Další, obecnější definicí je, že „soubor informačních činností je proces informačně podporující velení a řízení“¹⁶.“ Ve smyslu práce zde bude pojednáno hlavně o vyhledávání informací.

4.1 Požadavky vyhledávání

Vyhledávání by se dalo definovat jako proces vedoucí k uspokojení informační potřeby. Informace, o které je v informačním procesu směrem k rozhodování zájem, musí splňovat několik požadavků s ohledem na kvalitu řízení. Kvalita řízení závisí na dynamice změn prostředí a schopnosti na tyto změny reagovat. Požadované informace musí být:

- relevantní (charakter použití informací)
- správné (pravdivost a spolehlivost)
- včasné (poskytnutí v době potřeby)
- aktuální (obraz skutečnosti)
- úplné (dostatečná znalost)
- přiměřené (úroveň rozlišovací schopnosti)

Výstupem by měly být informace obsahově a formátově přijatelné, aktuální, objektivní a pravdivé. Dalším parametrem je spolehlivost informačního toku a celkové náklady v poměru užítku s informací. Význam formátu zobrazení informací lze prezentovat na zobrazení informací spolu s mapovými podklady (GIS – geografické informační systémy). Jedná se o

¹⁶ LUKÁŠ, Luděk, Petr HRŮZA a Milan KNY. Informační management v bezpečnostních složkách. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2008, 214 s. ISBN 978-80-7278-460-8, str. 14.

systemy, které jsou využívány například ve vojenství (přehled rozmístění a popisu bojových jednotek) či energetice (rozvody sítí a jejich poruch).

Některé informace mohou být označeny jako klíčové nebo kritické. Jedná se o informace vysoké důležitosti a významu. Jejich znalost a správnost je důležitá při řešení problémů a pochopení jevů, kterých se klíčová informace týká. [15]

4.2 Vyhledání informací

Vyhledávání informací lze chápat jako činnost, která je ovlivněna několika vlivy. Jedná se o skloubení lidského faktoru, informačního zdroje a použité technologie (např. člověk hledající v databázi na internetu). Do základních faktorů při vyhledávání informací patří:

- osoba
- úloha
- systém
- obor
- nastavení
- výsledky

Při hledání nových informací je osoba ovlivněna informacemi a znalostmi, které již má osvojeny. Při hledání člověk používá technologie, které více či méně ovládá a následně je užívá i při prezentaci výsledů. Hledání informací usnadňuje znalost oboru, ve kterém hledání probíhá a znalost samotného systému hledání prezentovaná například správným výběrem dotazů. Přesnost a úplnost při vyhledávání informací je problémem tvořen jeho mezioborovou strukturou. Vystupují zde faktory jako:

- interakce s informačními systémy (technická/psychická)
- informační potřeby a užití informací
- projektování systémů (konstrukce hardwarových/softwareových systémů použitých při vyhledávání)

Z faktorů ovlivňujících vyhledávání lze odvodit i charakteristiky systémů na vyhledávání, které budou orientovány:

- tradičně (vědecké pojetí)
- uživatelsky (skupiny uživatelů)
- individuálně (osobní)

Informace poskytované těmito systémy budou mít různou úroveň z hlediska přesnosti informací, přívětivosti prostředí, v němž vyhledávání provádí a osobních preferencí při vyhledávání. Základními přístupy k vyhledávání informací je použití:

- analytických strategií vyhledávání
- intuitivního vyhledávání

Analytické strategie jsou používány při vyhledávání informací, kde je kladen důraz na výkon, čas a systém. Jedná se o vyhledávání spojené se znalostmi dotazovacích jazyků, databází a je často vázáno finančně.

Opakem je užití intuitivního vyhledávání. Toto je představováno především jako tzv. browsing (brouzdání) například na internetu. Jedná se o více neformální pojetí. [20]

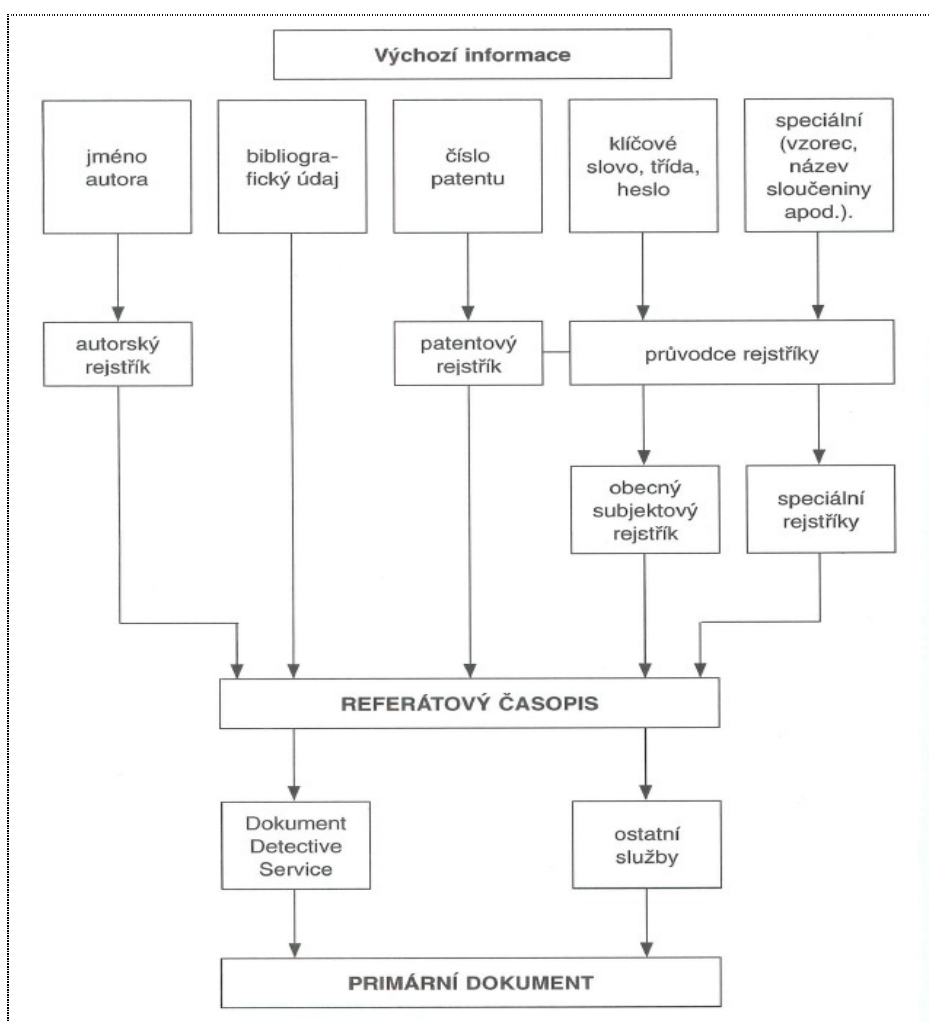
Správné vyhledávání informací je také základem pro dobré rozhodnutí a jeho následnou realizaci. Vyhledávání a vyhodnocování informací má výrazný podíl na výsledcích rozhodnutí a to i z pohledu finančního. Z důvodu reálných dopadů (např. finanční ztráty) při nesprávném nakládání s informacemi je nutno dbát na systémovou a soustavnou informační činnost realizovanou informační strategií. Informační strategie¹⁷ by měla obsahovat:

- formulaci cílů
- parametry cíle
- výběr a hodnocení informačních zdrojů
- metody zpracování

¹⁷ „*Informační strategie představuje koncepční dokument, vyjadřující vizi, plán a rámec budování, provozu a využití informačního systému dané organizace.*“ LUKÁŠ, Luděk, Petr HRŮZA a Milan KNY. Informační management v bezpečnostních složkách. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2008, 214 s. ISBN 978-80-7278-460-8, str. 52.

- zabezpečení informací

Důležité je stanovení podrobnosti (orientační/podrobné) zpracování v návaznosti na časovou náročnost a důvěryhodnost zdroje. Požadavkem je jistá jazyková znalost při hledání informací, kdy některý z primárních zdrojů bude v cizím jazyce. Zde je rozhodující jazyková, časová a finanční náročnost spojená s případným překladem. Průběžné sledování informací usnadňují služby SDI (Selective Dissemination of Information - selektivní distribuce informací). Jedná se o třídění, organizování a uchování informací realizované databázemi (databáze abstraktů/plnotextové). Obecný postup vyhledávání informací je znázorněn na obrázku (Obr. 8). [24]

Obr. 8 Způsob vyhledávání informací za pomoci referátového časopisu

4.2.1 Rešerše

Jedná se o výsledek informačního průzkumu (i celý informační průzkum). Dělení rešerší podle obsahu:

- komplexní
- periodická
- průběžná

Rešerše by měla obsahovat údaje o žadateli rešerše (jméno, název, adresa), název rešerše, klíčová slova, účel, cíl, časové vymezení a termín zpracování, dokumenty ze kterých bylo čerpáno, jazyk pro zpracování, kontakty významných specialistů a finanční limit rešerše.

Rešerše mají zaměření předmětové (podle klíčového slova), účelové (průzkum), patentové, funkční, subjektivní (zaměření na firmu, autora), druhovou, místní, jazykovou, výběrovou (určitý informační zdroj) a orientační. [24]

4.2.2 Zpravodajské vyhledání informací

Jednu z forem hledání a získávání informací představuje zpravodajství (státní/komerční). Státní zpravodajství je představováno zpravodajskými službami (BIS, ÚZSI, ...). Shromažďováním a poskytováním informací ve veřejném sektoru se zabývají informační a zpravodajské kanceláře. Tyto organizace působí i v sektoru bezpečnosti, představují tak odborný přístup k hledání, zpracování a dalšímu využití informací. Jako způsobu zpracování informací je zde využíváno: - shromažďování rešerší, anotací z veřejných zdrojů

- využití výstřižků z novin a časopisů
- monitoring pravidelných informací
- poskytování informačních služeb (shromažďování, zpracování)

Tyto informace jsou získávány způsoby pro shromažďování informací, podrobeny analýze a jsou z nich odvozeny závěry. Výsledkem je tak řízený tok informací. Tyto relevantní informace následně slouží jako podpora rozhodování. U veřejně přístupných zdrojů se k získání informací nevyužívá speciálních metod.

Při zpravodajském shromažďování informací je převážná část informací získána z otevřených zdrojů (cca 70 %). Informace z vlastních zdrojů se na celku podílejí z 10 % a

20 % tvoří informace získané pomocí speciálních zpravodajských metod. Z tohoto vyplývá, že 70 až 80 % informací je získáváno analýzou textu. Na zpřístupnění otevřených zdrojů se podílí informatizace. Zdroje dnes získatelné přes internet jsou universální.

adresáře organizací	dle oboru či regionu, obsahují základní kontakty a předmět činnosti
profesní organizace	informace související s určitým oborem (technologie)
veřejné organizace	informace o určitém ekonomickém prostoru (legislativa, ekologie)
knihovny a databáze	faktografické a technické informace o libovolném tématu
tisk a média	informace o aktuálním dění (hospodářství, ekonomie, bezpečnost)
univerzity	výzkumné zprávy a směry prováděného výzkumu
komerční firmy	marketingové informace

Tab. 1 Důležité kategorie získatelných informačních zdrojů na internetu

Vytěžování otevřených informačních zdrojů se tak provádí tzv. „rafinací“ za použití informačních a komunikačních technologií a softwarového vybavení. Tyto technologie slouží k shromáždění informací z různých zdrojů a softwarové úpravě ve výstupy v podobě grafů, tabulek, schémat souvztažnosti, aj. [4]

4.2.3 Data mining

Data mining (dolování dat) je metoda získávání informací. Metoda byla dříve známá jako data dredging (bagrování dat) nebyla považována za vědeckou. Metoda vychází z teorie získání předem nespecifikovaných informací z rozsáhlých databází. Právě získání předem nedefinovaných informací bývalo označeno jako nevědecká metoda. Jelikož je potřeba databází velkého rozsahu, je tato metoda vázána na použití informačních technologií. Metodu lze definovat jako „*netriviální získávání implicitních, dříve neznámých a potencionálně užitečných informací z dat.*¹⁸“ Pomocí této metody lze odhalovat skryté

¹⁸ PETR, Pavel. Data Mining. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008. ISBN 978-807-3950-989, str. 6.

informace, provádět testy hypotéz, formovat statistiky a slouží jako podklad pro řízení a rozhodování. Metody data miningu jsou založeny na matematicko - statistických metodách.

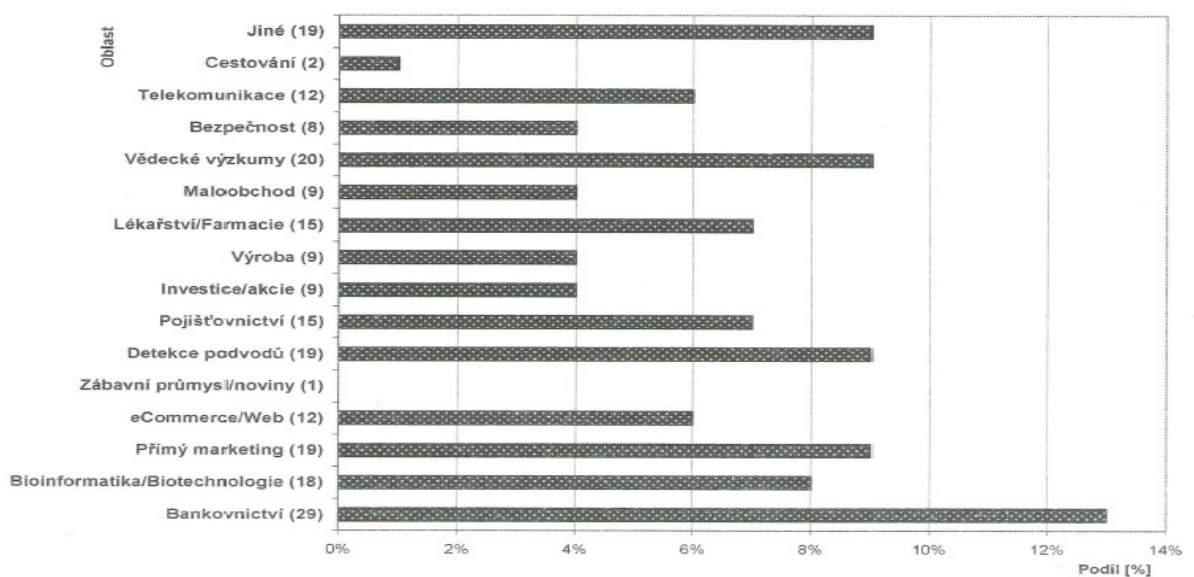
Těmito metodami jsou například:

- rozhodovací stromy
- neuronové sítě
- genetické algoritmy
- shlukování a klasifikace

Každá z metod se obecně skládá z několika kroků:

- obchodní/praktický (využití)
- datový (připravená data)
- analytický (hledání informací v datech)
- aplikační (uvedení do praxe)
- kontrolní (zpětná vazba)

Na metody data miningu navazují další jako získávání znalostí z databází, datová archeologie a další. Oborů využívajících data mining je mnoho. Nejvíce metodu využívá obor bankovníctví, který jako jeden z prvních objevil jeho možnosti, ale je také využíván v bezpečnostních oborech (viz Obr. 9). [19]

Obr. 9 Využívání data miningu v jednotlivých oborech

4.2.4 Zpracování

Po získání informací je nutné je zpracovat do vhodné formy. Způsob zpracování podléhá potřebám (urgentní/komplexní/experimentální) a možnostem archivace. Základem je uvedení primárních zdrojů, ze kterých bylo vycházeno pro pozdější možné dohledání. Základem je tedy stručnost, přesnost, snaha o logické členění a uvedení zdrojů. [24]

5 INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Informace vyhledané a zpracované z primárních informačních zdrojů jsou uloženy a připraveny ke splnění informačních potřeb v informačních systémech. Přejchod od dříve používaných papírových kartotékových systémů k počítačovým informačním systémům přinesl efektivnější řízení a rozhodování. Usnadnění při informačních činnostech mělo vliv na všechny obory lidské činnosti, tedy i obor bezpečnosti. Od informační podpory jednotlivce se postupuje k zavedení ucelených metod používání informačních systémů. Informační systémy používané u policie a armády v ČR jsou uvedeny v příloze. [15]

5.1 Elektronická podoba informačních zdrojů

Jedná se o velmi rozšířenou formu informačních zdrojů. Lze též vysledovat ústup od tištěných papírových zdrojů právě směrem elektronickým formám. Elektronické informační zdroje lze definovat jako „... zdroje, které jsou uchovávány v elektronické podobě a jsou dostupné v prostředí počítačových sítí nebo prostřednictvím jiných technologií distribuce digitálních dat.¹⁹“ Za elektronické zdroje informací jsou obecně považovány:

- on line systémy (databáze, centra, portály)
- off line systémy interaktivní (intranet, databáze)
- optická média (CD, DVD, Blue Ray)
- internet (obecně)
- nascanované tištěné zdroje
- kombinace zde zmíněných

Za klady elektronického přístupu a obecně elektronizace informačních zdrojů lze považovat uživatelský komfort, dostupnost, aktuálnost, okamžitý přístup a užití, tedy úspora času, struktura odkazů a její návaznost na další zdroje, jednoduchost vydávání a možné široké komerční využití.

¹⁹ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 330.

Režim offline	
Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> - jednorázové roční předplatné (odpadá placení za přístup do databáze a dobu vyhledávání, za zobrazené záznamy, neplatí se telekomunikační poplatky, - odpadají problémy s telekomunikačním připojením, - vhodné pro začátečníky. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktualizace dat probíhá se zpožděním v různých časových intervalech, - lze pracovat pouze s jednou (nebo jen s omezeným počtem) databází.
Režim online	
Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> - výjimečně platba jen za realizované transakce, - slevy a výhodnější režimy, - průběžná aktualizace záznamů, - různý vyhledávací software, - možnost průřezového vyhledávání ve více databázích najednou. 	<ul style="list-style-type: none"> - větší retrospektiva fondů, - nebezpečí přerušení spojení, - návazné služby (DDS, EDS aj.).

Obr. 10 Výhody a nevýhody přístupu k databázím

Naopak za zápory jsou považovány někdy špatné odborné pokrytí, důvěryhodnost zdrojů, počítačové pirátství zaměřené na neoprávněné sdílení, technické problémy dostupnosti, konzervativnost autorů a vydavatelů, manipulovatelnost a komerční zneužití. [24]

5.1.1 Databáze

Vznik a rozvoj databází vychází z rostoucího množství informací v elektronické podobě a snaze o jejich třídění a zpřehlednění pro následné vyhledávání a zpřístupnění. Databáze lze definovat jako „... soubor záznamů (dat, informací, znalostí) spolu s jejich organizací v technických zařízeních informačních a komunikačních technologií.²⁰“ Za funkce databází jsou považovány:

- definování

²⁰ VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 332.

- ukládání
- údržbu
- vyhledávání
- komunikace (databáze/uživatel)

Databáze se dělí podle typu obsažených informací na:

- bibliografické (pouze bibliografické záznamy)
- faktografické (soubor faktů)
- plnotextové (bibliografické záznamy a plné texty)
- ostatní (např. zvukové, obrazové)

Dále jsou databáze rozděleny podle oborů lidské činnosti (např. na právo, chemii, strojnictví, společenské vědy, ...), popřípadě podle obsažených dokumentů (referátové, referenční, patentové, legislativní, šedá literatura, studijní, s normami, firemní, ...). I databázi je značné množství, proto se přistupuje k jejich hodnocení pro snadnější potencionální přístup k informačním zdrojům. Za kritéria hodnocení databáze jsou považovány:

- počet záznamů
- historie záznamů
- počet informačních zdrojů databáze, ze kterých čerpá
- typ sledovaných zdrojů
- výtěžnost
- aktuálnost a včasnost záznamů
- cena (připojení, přístupu)
- vyhledávací možnosti
- četnost využití

Z tohoto vyplývá, že výběr vhodné databáze pro užití informací je důležité a správný výběr umožní efektivní vyhledávání a finanční úsporu. [24]

5.1.2 Databázová centra

Databázová centra jsou místa, kde jsou soustředěny databáze. Někdy jsou též označovány jako střediska nebo centrály. Jedná se tedy o organizaci (virtuální), která umožňuje přístup k databázím a spravuje je. Jejich význam je v hodnotě informací, která je vyšší na rozdíl o volně dostupných informací na internetu. Naopak jejich nevýhodou je zpoplatnění (vznik informačního průmyslu). Služby poskytované datovými centry lze považovat za samostatný informační systém. Pohyb v databázích je zajištěn pomocí softwarového rozhraní. Takto mohou být poskytovány i další služby jako například analýzy, rešerše, statistiky a další. Za hlavní služby databázových center lze považovat:

- rešerše (on/off line)
- dohledání nebo zpřístupnění dokumentů
- informační služby
- výukové služby
- popisy databází [24]

5.1.3 Další nástroje

Jedná se o nástroje a možnosti usnadnění vyhledávání informací a jejich doplnění (např. obrazové a zvukové doplnění). Do těchto služeb patří:

- centralizované vyhledávání (jednotný vyhledávač pro různé informační zdroje)
- linkovací nástroje (přechody k mezi službami)
- portály, přístupy a správci přístupů
- osobní nástroje [24]

5.2 Shrnutí

Vyhledávání a získávání informací je složitý problém a lze k němu přistupovat z několika hledisek. Mezi základní formy přístupu s ohledem na charakter práce patří bibliografický (pohled informační vědy), zpravodajský (bezpečnostní metoda získávání informací) a technický (prostředky HW a SW přístupu a nakládání s informacemi). V této kapitole tak byly nastíněny možnosti získávání informací a pohled na zdroje ve smyslu institucí a služeb.

Další širokou tematikou přístupu k zpracování, získávání a následného využívání je osobní přístup jednotlivce. Jedná se o návaznou problematiku, která by vyžadovala širší analýzu, která se ale míjí se smyslem této práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 DOPORUČENÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Smyslem této části práce je navrhnout a doporučit informační zdroje pro podporu činnosti bezpečnostního manažera. V úvodu práce byly zmíněny jednotlivé skupiny bezpečnostních manažerů. Tohoto rozdělení je zde využito s ohledem na managery v oboru bezpečnosti v rámci státních složek a v rámci ostatní soukromé sféry. Informační zdroje budou navrženy s ohledem na maximální pojetí všech skupin a typů informačních zdrojů pro různé skupiny manažerů. Největší pozornosti se dostane zdrojů českým a to z důvodu orientace bezpečnostního managementu také na podmínky ČR. V míře menší se dostane na zahraniční a cizojazyčné zdroje. Tyto budou zmíněny v podobě alternativ. U zdrojů dojde na hodnocení jejich charakteristiky, formy, obsahu a doporučené skupiny uživatelů. Informační zdroje jsou navrženy s ohledem na dostupnost a znalost prostředí, kde bude prostor věnován zdrojům z UTB a její knihovny.

Metoda výběru doporučených informačních zdrojů proběhla deníkovou metodou navázanou na brouwsing a metody starting points a search engines. Smyslem bylo představit pokud možno co nejširší škálu informačních zdrojů pro co nejširší škálu oblastí bezpečnostního managementu. Deníková metoda spočívala v postupném zapisování potenciálně vhodných informačních zdrojů a jejich reprezentací při tvorbě teoretické části práce. Z tohoto byly vytvořeny základní starting points hesla a dotazy na další vyhledávání v databázích Knihovny UTB ve Zlíně a v materiálech dostupných na internetu (search engines). Výsledek doporučených zdrojů pro podporu bezpečnostního manažera tak může být subjektivně ovlivněn (především osobními znalostmi a materiály dostupnými a použitými při vypracování).

6.1 Obecné zdroje pro podporu činnosti bezpečnostního manažera

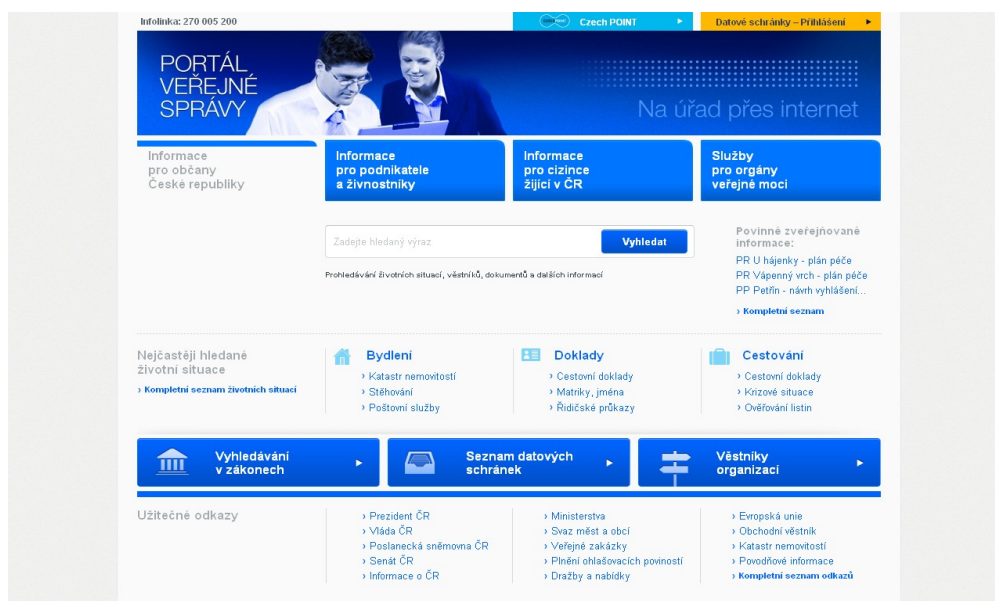
Jako obecné zdroje jsou označeny zdroje pro podporu činnosti manažerů v soukromé sféře. Využitelnost těchto zdrojů jako veřejných však může přesahovat a přesahuje (např. dostupnost norem, aj.) do sektoru státního.

6.1.1 Portál veřejné správy

Typ: primární veřejné informace

Forma: www stránka

- Adresa:** www.portal.gov.cz/
- Obsah:** informace pro občany ČR
informace pro živnostníky a podnikatele
informace pro cizince žijící v ČR
služby pro orgány veřejné moci
vyhledávání v zákonech
seznam datových schránek
věstníky organizací
- Určení:** všechny managerské skupiny
- Náhled:**

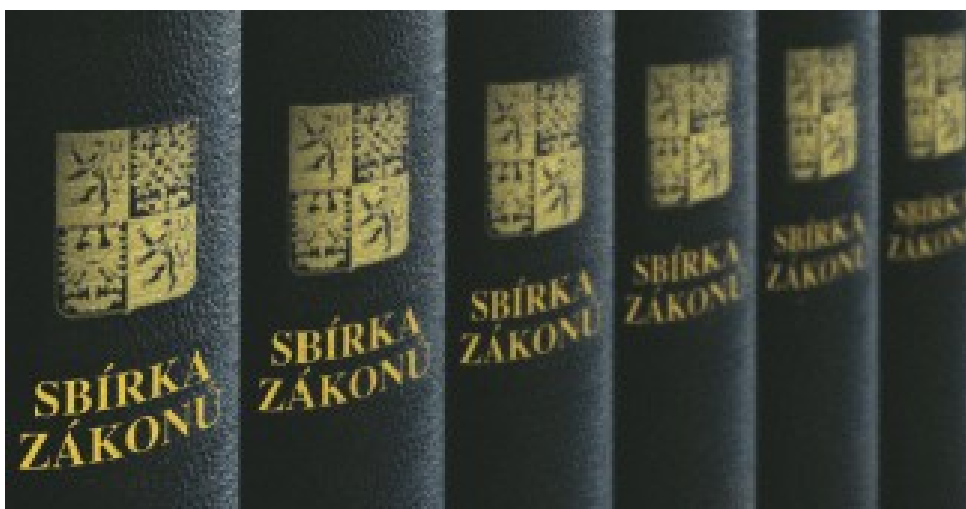
Obr. 11 Náhled Portálu veřejné správy

Komentář: Stránka obsahuje veřejně dostupné informace od orgánů státní správy (Prezident ČR, Vláda ČR, ...), umožňuje vyhledávání v zákonech, obsahuje odkazy na datové schránky, orgány moci v ČR a EU (ministerstva, města, obce, ...), rejstříky (Obchodní rejstřík, ...), informace (povodňové, dopravní, ...) a na další subjekty.

Alternativy: Informace z jednotlivých zdrojů (viz příloha).

6.1.2 Sbírka zákonů ČR

- Typ:** primární informace - publikace
- Forma:** tištěná
- Adresa:** <https://www.sbirkyzakonu.cz/> (možnost objednání)
- Obsah:** sbírka zákonů
- Určení:** všechny manažerské skupiny
- Náhled:**

Obr. 12 Náhled tištěné sbírky zákonů

Komentář: Sbírka zákonů v tištěné formě je finančně nákladná (celý ročník sbírky zákonů z roku 2011 stojí 10.204,80 Kč a váží 10,17 Kg). Užitnost tištěné podoby je omezená a v úvahu připadá především tisk pouze některé z částí. Možností je i nákup samostatné publikace (např. Celní předpisy, cena 77 Kč, <http://www.sagit.cz/>).

Alternativy: Informace získané bezplatně například na www.portal.gov.cz/, <http://zakony-online.cz/>, <http://www.sbcz.cz/>, <http://www.zakon.vpraxi.cz/>, <http://www.zakonycr.cz/>, <http://www.onlinedata.cz/zakony/>, aj.

6.1.3 ČSN online

- Typ:** primární informace - databáze
- Forma:** www stránka

Adresa: <http://csnonline.unmz.cz/>

Obsah: služba Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví pro přístup k normám

Určení: všechny manažerské skupiny (technické zaměření)

Náhled:

Obr. 13 Náhled ČSN online

Komentář: Skrze tuto službu k normám existuje placený internetový přístup. Systém je rozdělen na dva samostatné a to pro vstup jednotlivce a pro vstup firmy (liší se správou uživatelů). Náklady za vstup jednotlivce jsou 1500/2500 Kč pro prohlížení a tisk s limitem do 50/200 stránek za rok. U firemního přístupu je cena za uživatele 1000 Kč za nahlížení a 3500 Kč za nahlížení i tisk na rok. Normy jsou chráněny proti neoprávněnému šíření.

Alternativy: Alternativou je nákup jednotlivých tištěných publikací, kde se ceny pohybují v řádech stovek a tisíců (např. <http://www.technickenormy.cz>). K seznamu norem existuje volný přístup. Další alternativou přístupu k normám je využití podnikových norem, které bývají volně dostupné a liší se pouze vloženými komentáři, které jsou označeny (např. z oboru bezpečnosti jsou to normy firmy Jablotron s.r.o. dostupné na

<http://www.jablotron.cz/cz/sekce/sluzby+a+informace/legislativa/podnikova+norma/>).

6.1.4 Databáze On-line Úřadu průmyslového vlastnictví

Typ: primární informace - databáze

Forma: www stránka

Adresa: <http://www.upv.cz/cs/sluzby-uradu/databaze-on-line.html>

Obsah: služba Úřadu průmyslového vlastnictví pro přístup do databáze patentů, průmyslových vzorů, ochranných známek a označení původu a zeměpisných označení

Určení: všechny managerské skupiny (výzkumné projekční zaměření)

Náhled:

Obr. 14 Náhled databáze On-line

Komentář: Jedná se o databáze (Databáze patentů a užitných vzorů, Databáze průmyslových vzorů, Databáze ochranných známek platných v ČR, Databáze označení původu a zeměpisných označení) poskytované bezplatně. Existují zde možnosti zpracování rešerší a náhledů.

Alternativy: Alternativou jsou cizojazyčné databáze například <http://www.epo.org/>, <http://www.wipo.int/>, <http://www.bl.uk/reshelp/findhelprestype/patents/>, aj.

6.1.5 Security magazin

Typ: primární/terciární/ostatní informace – odborný časopis/portál

Forma: odborný časopis tištěný/elektronický, dvouměsíčník a bezpečnostní portál (www stránka)

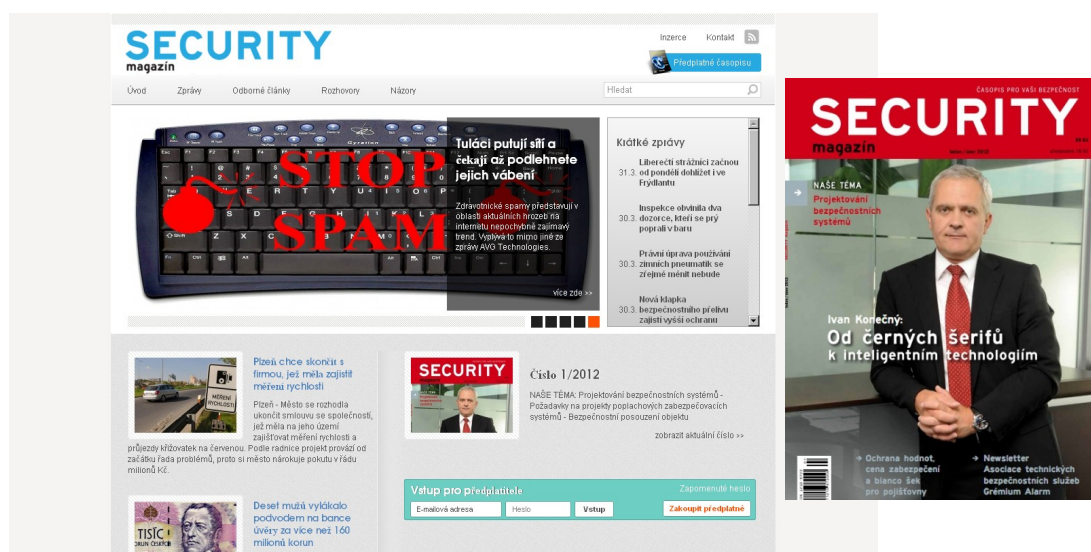
Adresa: <http://www.securitymagazin.cz/>

<http://predplatne.cz/katalog/odborne-casopisy/security-magazin--13081.html>
(možnost předplatného)

Obsah: populárně – odborný časopis věnující se široké škále témat z oboru bezpečnosti (IAS, HAS, CCTV, PPC, montáže, detekce, kontrola, analýzy, ochrana zboží, detektivní činnosti, školení, odborná literatura, ...), jako bezpečnostní portál se věnuje stejným tématům jako časopis, kromě tohoto přidává novinky z bezpečnostní komunity a on-line poskytuje přehled i pro širší veřejnost

Určení: všechny manažerské skupiny

Náhled:

Obr. 15 Náhled Security magazínu

Komentář: Vhodný je široký záběr témat z oboru bezpečnosti a specializace jednotlivých čísel na určitou užší problematiku.

Alternativy: Zaměření tohoto časopisu nemá v ČR přímou konkurenci, tak za alternativy mohou být považovány zahraniční magazíny (např. Venue Safety&Security, Safe Secure, Campus Safety,S&S Magazine, aj.).

6.1.6 Technický týdeník

Typ: primární/terciární/ostatní informace – odborný časopis (obsahuje odborné články zaměřené na oblast bezpečnosti) a portál

Forma: odborný časopis tištěný, dvojtýdeník a portál (www stránka)

Adresa: <http://www.techtydenik.cz/index.php>

<http://www.ecasopis.businessmedia.cz/index.php> (možnost předplatného)

Obsah: odborný časopis věnující se široké škále témat z různých technických oborů (obsahuje i články týkající se bezpečnosti) a poskytuje všeobecný přehled v průmyslových odvětvích, portál poskytuje databázi článků s předchozích čísel a aktuální informace z průmyslového prostředí

Určení: všechny manažerské skupiny (technické zaměření)

Náhled:

Obr. 16 Náhled Technického týdeníku

Komentář: Výhodami obecněji pojatých časopisů je poskytnutí přehledu o celkovém vývoji ve větším počtu průmyslových odvětví. Všeobecný přehled tak může sloužit například při integraci poplachových zabezpečovacích systémů s dalšími prvky automatizace (vzduchotechnika, vytápění, aj.).

Alternativy: Alternativy představují další možné časopisy primárně se nevěnující přímo bezpečnostní problematice a poskytující informace na managerské i prakticky odborné úrovni (např. T+T Technika a trh, MM Průmyslové spektrum, IT Systems, a mnoho dalších).

6.1.7 IDET

Typ: primární/sekundární/terciární/ostatní informace – mezinárodní veletrh

Forma: mezinárodní veletrh obranné a bezpečnostní techniky (konání v liché roky)

Adresa: Brno – Výstaviště, Veletrhy Brno

Obsah: obsahem je obranná a bezpečnostní technika, probíhá s mezinárodní účastí, součástí je konference CATE, souběžně se koná mezinárodní veletrh požární a bezpečnostní techniky a služeb PYROS/ISSET

Určení: všechny managerské skupiny (především vojenství a hasiči)

Náhled:

Obr. 17 Logo veletrhu IDET

Komentář: Výhodami veletrhu je možnost osobní návštěvy a získání poznatků z oboru vojenství (také požární aj.) a možnost zhlédnutí reálných exponátů. Jako

dobré informační zdroje zpravidla slouží i katalogy vystavovatelů, prospekty, katalogy výrobků, ceníky a v neposlední řadě osobní kontakt.

Alternativy: Alternativou pro návštěvu veletrhu z oblasti vojenství je například veletrh FUTURE SOLDIER CZECH REPUBLIC. Veletrhů týkajících se přímo oboru bezpečnosti je ale daleko více, například INTERPROTEC (bezpečnost práce), Pragoalarm (bezpečnost obecně). Poznatky z různých odvětví bezpečnosti, související poznatky i poznatky primárně mimo bezpečnost lze získat na dalších veletrzích zaměřených primárně na automobily, stavby aj., kterých se firmy zabývající bezpečností také účastní. Jako přehled potenciálně zajímavých veletrhů a výstav mohou sloužit stránky <http://www.bvv.cz/> (Brno) a <http://www.incheba.cz/> (Praha).

6.1.8 Konference Bezpečnostní technologie, systémy a management

Typ: primární/sekundární/terciární/ostatní informace – konference

Forma: mezinárodní bezpečnostní konference

Adresa: Fakulta aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně
<http://www.btsm.utb.cz/>

Obsah: je zaměřena na prezentaci výsledků vědy, výzkumu a inovací v oblasti bezpečnosti, bezpečnostních technologií průmyslu komerční bezpečnosti

Určení: všechny manažerské skupiny

Náhled:

Obr. 18 Logo veletrhu BTSM

Komentář: Konference se konaly v letech 2007, 2009 a 2011. Jedná se o soubor přednášek a příspěvků odborníků v oboru bezpečnosti. Přednášející jsou z akademické obce, profesních sdružení, veřejné a státní správy, firem a uživatelů bezpečnostních systémů.

Alternativy: Alternativy jsou tvořeny konferencemi v rámci výstav a veletrhů (např. CATE při IDETu nebo Technická podpora zajištění bezpečnosti a ochrany obyvatel na úrovni obcí na PRAGOALARMu) nebo konferencemi na akademické půdě (např. Bezpečnostní management a společnost na Univerzitě obrany nebo Pražská bezpečnostní konference Na Univerzitě Karlově, aj.).

6.1.9 Monografie Bezpečnostní technologie, systémy a management I.

Typ: terciární informace - monografie

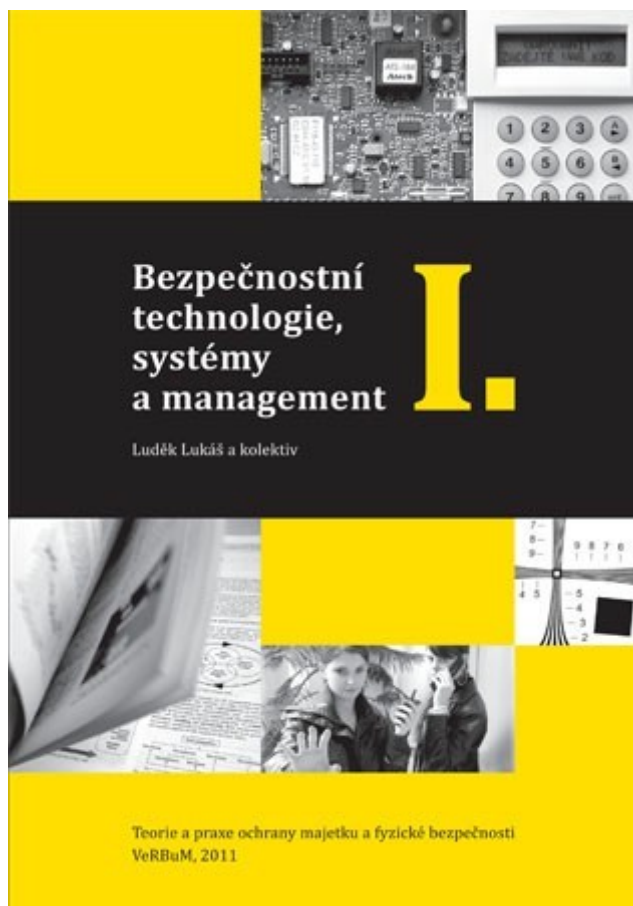
Forma: monografie, tištěná kniha

Adresa: LUKÁŠ, Luděk. Bezpečnostní technologie, systémy a management I. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2011, 316 s. ISBN 978-80-87500-05-7 (BROŽ.).

Obsah: publikace je zaměřena na detektory narušení, elektronické bezpečnostní systémy a jejich projektování, dále na právní aspekty a vzdělání v oblasti ochrany majetku a na profesní obranu

Určení: všechny manažerské skupiny (zejména ochrana majetku a fyzická bezpečnost)

Náhled:

Obr. 19 Náhled knihy BTSM I.

Komentář: Jedná se o publikaci v oboru, kde podobných knih není mnoho, což může být dáno relativní mladostí oboru. Plusem je vydání knihy se základem v akademické sféře (spolupráce UTB ve Zlíně, Žilinské univerzity a VŠB-TUO v Ostravě) a její napojení na vědeckou práci odborníků v oboru.

Alternativy: Takto rozsahově zpracovanou alternativou v českém jazyce je snad jenom Příručka zabezpečovací techniky od Stanislava Křečka a dále pak několik úžeji zaměřených publikací jako Bezpečnost pro firmu, úřad, občana (František Brabec) nebo Komerové bezpečnostné systémy (T. Loveček, P. Nagy).

6.1.10 Vysokoškolská skripta UTB

Typ: terciární informace - skripta

Forma: skripta tištěná/elektronická

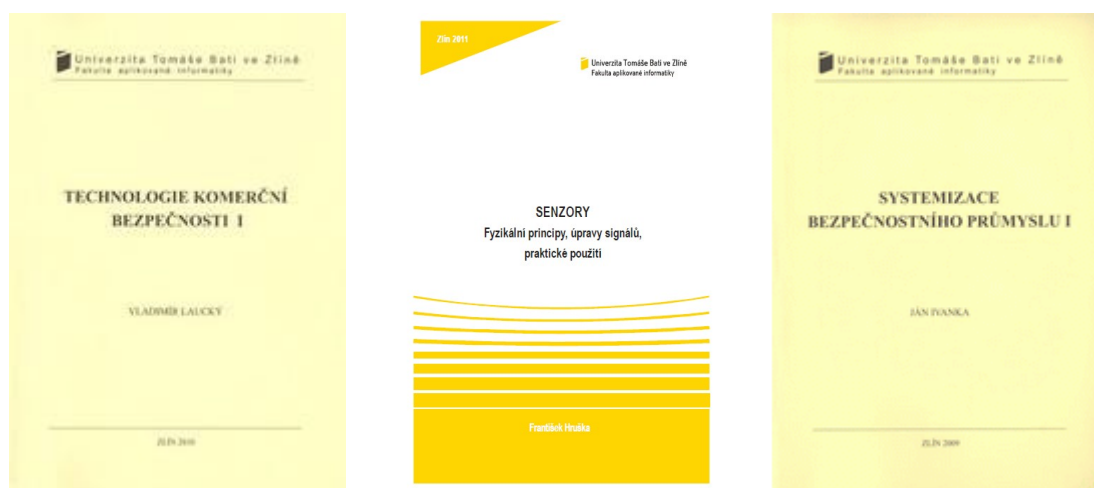
Adresa: Prodejna skript UTB (Mostní 5139/U2)

http://web.fai.utb.cz/?id=0_4_23_1&iid=0&lang=cs&type=0 (možnost získání elektronické podoby některých skript)

Obsah: učební materiály oboru Bezpečnostní technologie, systémy a management na Fakultě aplikované informatiky UTB ve Zlíně

Určení: všechny „budoucí“ manažerské skupiny

Náhled:

Obr. 20 Náhled skript UTB ve Zlíně

Komentář: Výhodou vysokoškolských skript je jejich aktuálnost (především aktualizovaná elektronická vydání), stručnost a slouží jako podklad při studiu a doplněk předmětů a přednášek. V odborné formě poskytují informace a základní odkazy k řešené problematice.

Alternativy: Alternativy tvoří učební texty jiných vysokých škol, jejich fakult a oborů zabývajících se problematikou bezpečnosti (např. učební texty Univerzity obrany, Policejní akademie, Žilinské univerzity, VŠB-TUO v Ostravě, aj.).

6.1.11 ORSEC bezpečnostní portál

Typ: primární/sekundární/terciární/ostatní informace - portál

Forma: www stránka – informační portál

Adresa: <http://www.orsec.cz/>

Obsah: zdroj poskytující komplexní informace z oborů technického a fyzického zabezpečení, kontakty na odborníky, legislativu, rejstříky a mnoho dalšího

Určení: všechny manažerské skupiny (široké zaměření)

Náhled:

Obr. 21 Náhled: ORSEC

Komentář: Široký záběr portálu umožňuje přístup k různým typům informací a usnadňuje jejich vyhledávání v souvislosti s tematikou bezpečnosti. Jako oborový portál je zaměřen pouze na jedno odvětví lidské činnosti (obor bezpečnosti) a v tomto oboru poskytuje informace a souvislosti, což z odborného hlediska zvyšuje jeho význam.

Alternativy: Portál je zaměřen na širokou škálu odvětví bezpečnosti a toto jeho komplexní zaměření v oboru má velmi málo konkurentů. Alternativami mohou být úžeji zaměřené portály (např. na IT bezpečnost), portály věnující se převážně vojenství (např. <http://www.defencecatalogue.cz/>) nebo zahraniční stránky (např. <http://www.portalsecurity.co.uk/>).

6.1.12 Portál Sekuritaci

Typ: primární/sekundární informace - portál

Forma: www stránka – studentský portál o bezpečnosti

- Adresa:** <http://www.sekuritaci.cz/>
- Obsah:** zdroj věnující se především bezpečnostní politice a strategii s množstvím analýz a komentářů, ale i informacím vhodným pro bezpečnostní praxi
- Určení:** všechny manažerské skupiny (především politické zaměření)
- Náhled:**

Obr. 22 Náhled: Sekuritaci.cz

Komentář: Informace o celkové (převážně světové) bezpečnosti dokreslují celkový obraz oboru a poskytují informace pro orientaci v oblasti bezpečnosti z pohledu politického. Portál se zaměřuje na strategicko - politické části světa (Afrika, Blízký východ, Euroatlantický prostor, jižní a jihovýchodní Asie a postsovětský prostor).

Alternativy: Jako alternativy se nabízí informace poskytované státními úřady (např. ministerstvo zahraničí, popř. zprávy Bezpečnostní informační služby).

6.1.13 Firemní informace Jablotron

Typ: sekundární/terciární informace – manuály, ceníky, katalogy, prezentace, firemní zpravodaj, účelové informace

Komentář: Informace jsou aktuální a u katalogů, ceníků a manuálů poskytují důležité technické specifikace. Jsou doplněny o obrazový (i video) materiál.

Z pohledu informací o formě lze nalézt adresy, aktuality, informace o firmě, výrobcích, školeních, obchodní síti, distributorům, dále pak reference, přehled dalších poskytovaných služeb a e-shop.

Alternativy: Alternativami jsou stránky, zpravodaje, katalogy, ceníky, aj. od ostatních firem (popř. obchodů a prodejců) v oboru (např. Siemens, Bosch, aj.).

6.1.14 Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

Typ: primární/sekundární/terciární/ostatní informace - portál

Forma: www stránka – portál věnující se bezpečnosti práce

Adresa: <http://osha.europa.eu/>

Obsah: obsahem jsou informace z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Určení: všechny manažerské skupiny (především zaměřeni na bezpečnost práce)

Náhled:

The screenshot shows the homepage of the European Agency for Safety and Health at Work (OSHA). The header includes the OSHA logo and the text 'Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci'. A navigation menu on the left lists various sections like 'Nabídka', 'O nás', and 'Nadcházející události'. The main content area features a headline 'Udělejme z Evropy bezpečnější, zdravější a produktivnější místo pro práci' and a video player titled 'good practice information'. A search bar and 'More about...' section are visible on the right. The footer contains social media links for Twitter, YouTube, and LinkedIn.

Obr. 24 Náhled: EU-OSHA

Komentář: Informačním zdrojům věnujících se obecně bezpečnosti práce je více. Zde konkrétně se jedná o stránky evropské agentury EU-OSHA (sídlo Bilbao, Španělsko) zřízené v rámci EU. Stránka má za úkol poskytovat informace všem subjektům (institute, zaměstnavatelé, zaměstnanci, ...) na jednom místě. Výhodou je její česká jazyková mutace a odkazy na další zdroje informací.

Alternativy: Alternativami jsou další internetové portály věnující se bezpečnosti práce (např. <http://www.e-bozop.cz/>, <http://bozpinfo.cz/>, aj.), a nebo informace z časopisů, které se věnují bezpečnosti práce (např. Bezpečnost a hygiena práce, aj.).

6.1.15 Systém OnLine

Typ: primární/terciární/ostatní informace - portál

Forma: www stránka – portál IT a vydavatel časopisu IT Systems

Adresa: <http://www.systemonline.cz/>

Obsah: informace z oboru IT

Určení: všechny manažerské skupiny (především IT bezpečnost, právo a business intelligence)

Náhled:

The screenshot displays the homepage of SystemOnline, a portal for IT news and information. The page features a navigation menu on the left with categories like 'Tematické sekce' (ERP, CRM, HRM, etc.), 'Aktuality' (ERP, Cloud computing, etc.), and 'Dodavatelé IT služeb a řešení'. The main content area is filled with several news articles and advertisements. Key articles include 'Inteligentní sklad přemýšlí za vás', 'Managerská konsolidace u finančních a investičních společností', 'Jak rozlišit kvalitní WMS', and 'Business intelligence pro nemocnice'. Advertisements for Veeam Backup & Replication, Microsoft Dynamics CRM, and other IT solutions are also visible. The page layout is clean and professional, with a focus on providing relevant IT news and solutions to its audience.

Obr. 25 Náhled: Systém OnLine

Komentář: IT bezpečnost je součástí bezpečnostní problematiky. Její obor je však více svázán s informatikou než s klasickým pojetím bezpečnosti, ale i tak je zde prostor pro alespoň minimální managerskou znalost problematiky, metod a technologií, popř. její návaznosti na obecnou bezpečnostní problematiku. Obecně lze sledovat ústup tištěných forem časopisů z IT prostředí a jejich nahrazení internetovými portály nebo alespoň jejich zdvojení (portál/časopis).

Alternativy: Alternativou jsou všechny internetové portály (např. www.lupa.cz, www.itnews.sk, aj.) a časopisy (např. Computer) věnující se oboru informatiky a bezpečnosti v IT.

6.1.16 Databáze Inspec

Typ: primární informace - databáze

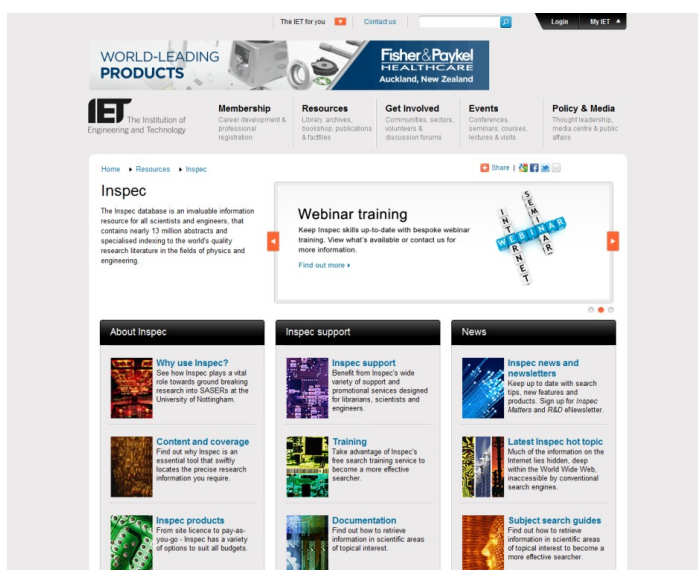
Forma: www stránka – databáze zaměřená na fyziku, elektrotechniku, elektrotechniku, IT počítače, ...

Adresa: <http://www.theiet.org/>

Obsah: databáze obsahující vědecko – technické informace (cca 13 milionů abstraktů do roku 2012)

Určení: všechny managerské skupiny (především IT a elektro)

Náhled:

Obr. 26 Náhled: Inspec

Komentář: Jedná se o databázi z různých oborů příbuzných IT, elektrotechnice a výpočetní technice obecně. Samotná stránka <http://www.theiet.org/> organizace IET (The Institution of Engineering and Technology) nabízí i další služby jako prezentace (Inspec TV), tréninkové služby při hledání (Training), přehled novinek a další.

Alternativy: Alternativou je například <http://www.aip.cz/> (Albertina icome Praha) jako zástupce českých databázových služeb a mnoho zahraničních databází i s různými užšími specializacemi (např. <http://www.iaea.org/inis/> databáze zaměřená na jaderné vědy).

6.1.17 Vizualní obchodní register

Typ: sekundární/ostatní informace – obchodní registr

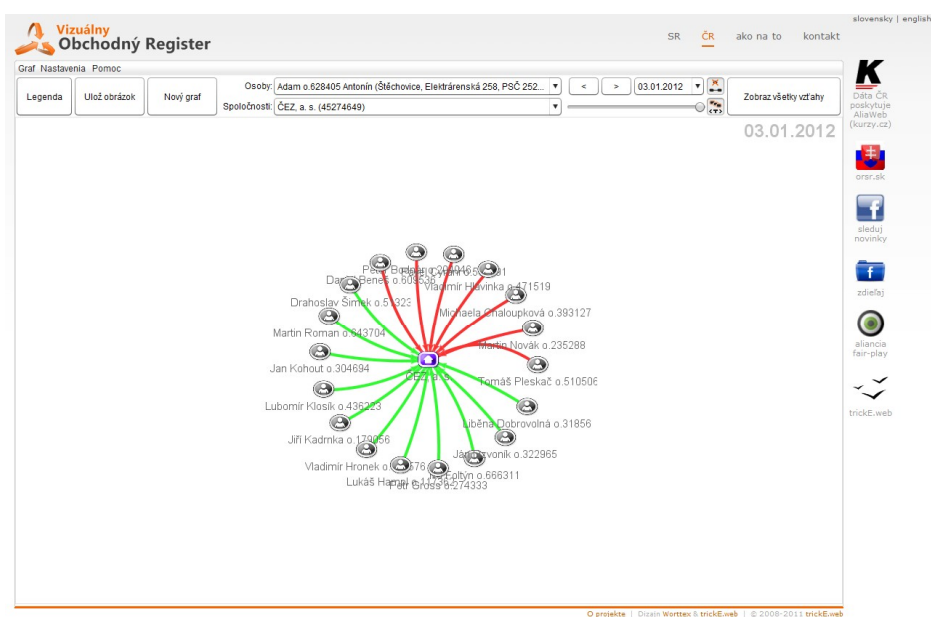
Forma: www stránka - registr

Adresa: <http://vorsr.sk/>

Obsah: obchodní registr poskytující informace a vizualizace firem, osob a jejich vztahů na Slovensku a v ČR

Určení: všechny manažerské skupiny (především zpravodajství a obchod)

Náhled:

Obr. 27 Náhled: Vizualní obchodní register

Komentář: Jedná se o jeden z možných vyhledávačů a agregátorů vztahů. Je vhodný pro dohledání vztahů osob a firem. Obsahuje i časovou analýzu. Umožňuje přístup do hloubky u jednotlivých objektů vazeb. Jedná se o vhodný prostředek analýz aj. Čerpá z více veřejných databází a dalších podobných produktů (např. foaf.sk) a tyto záznamy spojuje. Výhodou je jeho nadnárodní rozsah (ČR-SR).

Alternativy: Alternativou jsou další podobné (např. foaf.sk) vizualizační nástroje i s různým zaměřením na analýzu vztahů, veřejných zakázek (např. zIndex.cz) a politických výroků (např. NasiPolitici.cz). Vizualizace a pohyb v databázi je hlavní výhodou oproti standartním databázím (např. justice.cz).

6.2 Zdroje pro podporu bezpečnostního manažera ve státním sektoru

Za státní sektor ve smyslu tohoto článku je považována Armáda ČR, Policie ČR a Hasičský záchranný sbor. Informace obecně používané u státních složek bývají uloženy v informačních systémech (viz příloha). Tyto informační systémy nejsou veřejným zdrojem informací. Jako informační zdroje určené managementu v těchto složkách mohou být považovány časopisy a metodické pokyny vydávané ministerstvy, internetové portály a stránky s obsahem potencionálně věnovaným bezpečnostnímu managementu v rámci státního sektoru.

6.2.1 Vojenské rozhledy

Typ: primární informace - časopis

Forma: časopis tištěný/elektronický, měsíčník

Adresa: časopis Ministerstva obrany

<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?pgid=200>

Obsah: informace věnované vojenství (vědecký pohled)

Určení: armáda (vojáci z povolání i civilní zaměstnanci)

Náhled:

Obr. 28 Náhled: Vojenské rozhledy

Komentář: Časopis představuje prezentaci odborných článků z oblasti vojenství. Zajímá se o aktuální problémy v resortu obrany, zveřejňuje novinky z oblasti vývoje situace v resortu, analýzy, pohledy na zahraniční vojenské mise.

Alternativy: Alternativy tvoří odborné časopisy věnující se vojenství a armádě obecně. Konkrétně lze uvést časopis CZECH ARMED FORCES REVIEW (v anglickém jazyce), A - report a Obrana a strategie (širší vědecký pohled).

6.2.2 Obrana a strategie

Typ: primární informace – časopis, portál

Forma: časopis tištěný/elektronický, pololetník a internetový portál

Adresa: časopis Univerzity obrany

<http://www.defenceandstrategy.eu/>

Obsah: odborné informace z oblasti bezpečnostních a strategických studií

Určení: všechny manažerské skupiny (především vojenství, politologie a mezinárodní vztahy)

Náhled:

Obr. 29 Náhled: Obrana a strategie

Komentář: Časopis poskytuje informace především vojensko - politicko - analytické a je vhodným zdrojem informací právě z těchto odvětví. Zajímavostí je i jazykově vzdělávací část.

Alternativy: Přímoou alternativou tvoří časopis Vojenské rozhledy, který poskytuje opět odborně vědecký náhled na oblast vojenství.

6.2.3 e-Zbrane.sk

Typ: primární/sekundární/terciární/ostatní informace – odborný časopis (portál)

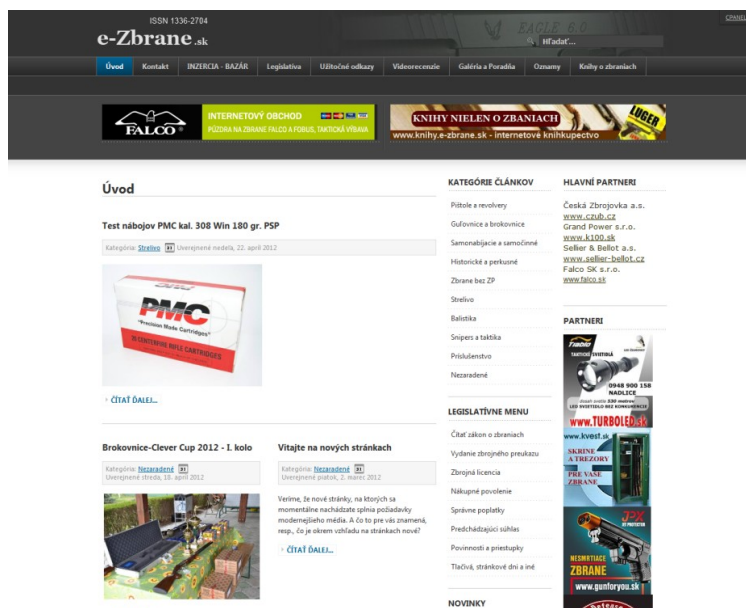
Forma: internetový časopis (internetový portál) o zbraních

Adresa: <http://www.e-zbrane.sk/>

Obsah: informace o zbraních, střelivu a příslušenství (slovenský jazyk)

Určení: všechny manažerské skupiny (zaměření na oblast zbraní)

Náhled:

Obr. 30 Náhled: e-Zbrane.sk

Komentář: Jedná se o časopis (portál) orientovaný na problematiku zbraní. Kromě odborných článků věnovaných konkrétně zbraním, vědám s nimi souvisejícími a legislativě jsou zde odkazy na knihy věnované zbraním, inzertní část, video část a další odkazy (internetové).

Alternativy: Alternativami jsou odborné časopisy se zaměřením na zbraně, střelivo a související témata (např. Střelecká revue, Zbraně & Náboje).

6.2.4 Výroční zpráva BIS

Typ: primární/sekundární informace – výroční zpráva

Forma: elektronická – výroční zpráva

Adresa: výroční zpráva Bezpečnostní informační služby

<http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vyrocní-zpráva-2010.html>

Obsah: informace o zpravodajských činnostech a poznatcích

Určení: všechny manažerské skupiny (obecný zpravodajský přehled)

Náhled:

Obr. 31 Náhled: Výroční zpráva BIS

Komentář: Výroční zpráva obsahuje zhodnocení zpravodajské činnosti BIS a jsou zde zmiňována jednotlivá témata zájmu (za rok 2010 jsou to například: terorismus, ochrana významných ekonomických zájmů, kontrarozvědná činnost, extremismus, organizovaný zločin, ...).

Alternativy: Alternativu tvoří výroční a jiné zprávy státních organizací věnujících se bezpečnosti. Další (neveřejnou) alternativou jsou analýzy a Zpráva o činnosti BIS za příslušný rok, které jsou předkládány prezidentovi a vládě ČR, případně dalším adresátům.

6.2.5 CIA The World Factbook

Typ: sekundární informace - „knih faktů“

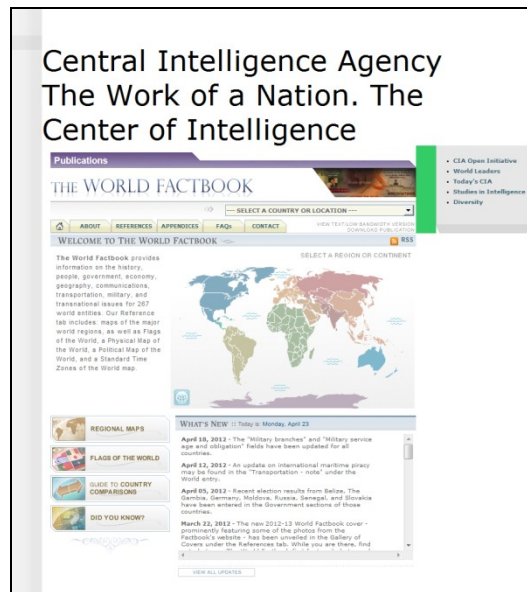
Forma: elektronická - www stránka (portál)

Adresa: Central Intelligence Agency

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>

Obsah: informace o historii, lidech, vládách, ekonomikách, geografii, komunikaci, dopravě, vojenských a mezinárodních záležitostech s mapovými podklady (anglický jazyk)

Určení: všechny manažerské skupiny

Náhled:

Obr. 32 Náhled: The Fact Book CIA

Komentář: Kromě samotné „knihy faktů“ obsahují stránky CIA i mnoho dalších zajímavých informačních materiálů. Jedná se o jistou formu knihovny („Library“), kde jsou obsaženy publikace, Centrum pro studium zpravodajství, odkazy na literaturu věnující se zpravodajství a další odkazy. V oblasti zpravodajství se tak jedná o důležité studijní a informační zdroje.

Alternativy: Alternativami jsou informace poskytované dalšími vládními institucemi a úřady.

6.2.6 Policista

Typ: primární informace - časopis

Forma: časopis, měsíčník

Adresa: vydává Ministerstvo vnitra, Odbor prevence kriminality

<http://www.mvcr.cz/clanek/policista-626975.aspx>

Obsah: informace z resortu vnitra se zaměřením na policii

Určení: bezpečnostní management (především policie)

Náhled:

Obr. 33 Náhled: *Policista*

Komentář: Časopis poskytuje základní přehled o dění u policie. Poskytuje odborné články věnující se například zbráním, prevenci kriminality, řešeným případům a novinkám v oblasti vnitřní bezpečnosti státu.

Alternativy: Alternativy tvoří časopisy a internetové portály věnované policii. Z časopisů je to například úžeji zaměřený *Kriminalista* a z internetových portálů je to například <http://www.policista.cz/> nebo v angličtině <http://www.policemag.com/>.

6.2.7 Pozary.cz

Typ: primární/sekundární/terciární/ostatní informace – odborný portál

Forma: elektronická, www stránka – internetový portál

Adresa: <http://www.pozary.cz/>

Obsah: informace věnované „hasičině“

Určení: bezpečnostní management z hasičské oblasti (popř. krizový management)

Náhled:

Obr. 34 Náhled: Pozary.cz

Komentář: Portál mimo odborných článků obsahuje část věnovanou aktualitám, technice, hasičskému sportu. Dále obsahuje diskuzní fórum, reklamní část bazar.

Alternativy: Alternativou je časopis Ministerstva vnitra „112,“ který obsahuje informace věnované hasičům a krizovému řízení.

6.2.8 Rescue report

Typ: primární/sekundární/terciární/ostatní informace – odborný časopis (portál)

Forma: časopis tištěný, dvouměsíčník a internetový portál

Adresa: <http://rescue.cz/>

Obsah: informace pro záchranáře, hasiče, policisty a krizové manažery

Určení: bezpečnostní management v rámci policie, hasičů, záchranářů a krizový

Náhled:

Obr. 35 Náhled: Rescue report

Komentář: Obsahem jsou články věnované analýzám zásahů a cvičení v rámci IZS, recenzím techniky, aktualitám, rozhovorům a pořádaným akcím.

Alternativy: Alternativami jsou časopisy a portály věnované jednotlivým složkám, či celkově, Integrovaného záchranného systému (např. časopis 112, <http://www.udalosti112.cz/>, aj.), jejich zahraniční alternativy (např. <http://www.firefighternation.com/>) nebo ještě úžeji zaměřené informace, například na řidiče v IZS (<http://www.ar-zzs.cz/>) nebo psovody (www.psovodi-hasici.cz/).

6.2.9 eGON News

Typ: primární/terciární informace – publikace (časopis)

Forma: elektronická publikace (časopis)

Adresa: vydává Ministerstvo vnitra

<http://www.mvcr.cz/clanek/egon-news.aspx>

Obsah: informace z oblasti veřejné správy (především elektronizace veřejné správy)

Určení: všechny manažerské skupiny (především management ve státní správě)

Náhled:

Obr. 36 Náhled: eGON

Komentář: Jedná se o publikaci věnující se především státní správě, ale obsahuje vhodné informace i širší spektrum čtenářů. Potencionálně zajímavé články se věnují především elektronizaci státní správy, dále například datovým schránkám, Czech pointům nebo České poště.

Alternativy: Alternativy jsou tvořeny informačními materiály státních institucí (např. časopisy Správní právo a Veřejná správa). Dalšími obdobnými informačními zdroji jsou brožury, letáky a prezentace věnované e-governmentu a informacím v rámci státních institucí.

6.2.10 Statistiky Českého statistického úřadu

Typ: terciární informace – numerický zdroj, www stránka

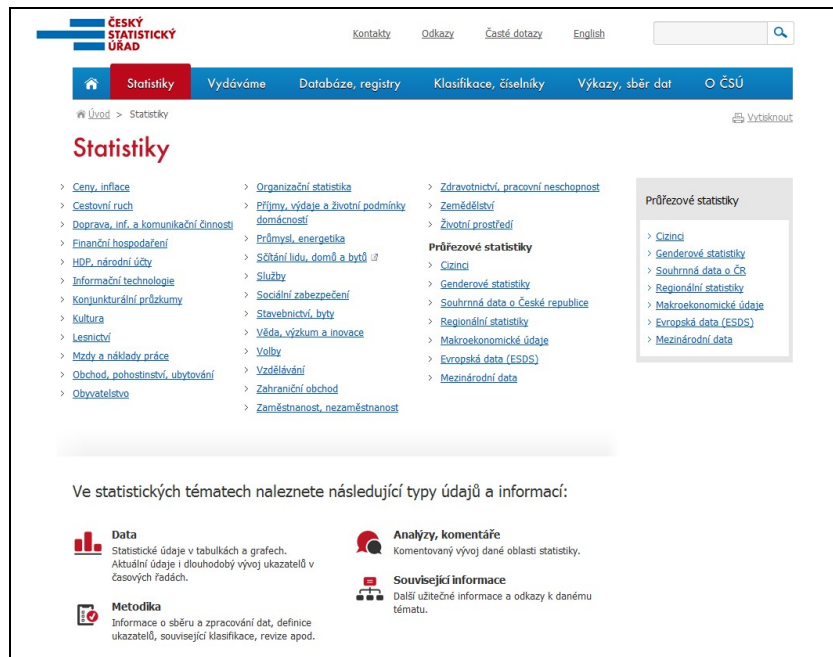
Forma: elektronická, www stránka

Adresa: vydává Český statistický úřad

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistiky>

Obsah: statistiky, databáze a rejstříky

Určení: všechny manažerské skupiny

Náhled:

Obr. 37 Náhled: Statistiky ČSÚ

Komentář: Stránky poskytují statistiky z různých sektorů lidské společnosti. Tvoří tak možný numerický podklad pro činnost bezpečnostního manažera. Stránky mimo tohoto obsahují také analýzy, ankety a odkazy na další databáze a registry (např. registr osob, databáze zahraničního obchodu, aj.).

Alternativy: Jinou možností je hledání úžeji zaměřených statistik. Příkladem mohou být statistiky Policie ČR (<http://www.policie.cz/policie-cr-web-informacni-servis-statistiky.aspx>).

6.2.11 Kriminologické štúdie

Typ: terciární informace – monografie (kniha)

Forma: monografie, tištěná kniha (slovenský jazyk)

Adresa: HATALA, Vojtech. Kriminologické štúdie. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2012, 392 s. 978-80-8101-487-1 (BROŽ.).

Obsah: kriminalistické studie (zaměření kriminalita mládeže)

Určení: bezpečnostní management (především policie a kriminalisté)

Náhled:

Obr. 38 Náhled: Kriminologické štúdie

Komentář: Tato konkrétní monografie představuje ukázky kriminalistických případů se zaměřením na kriminalitu mládeže.

Alternativy: Monografických alternativ pro podporu činnosti bezpečnostního manažera je velké množství a mají různé zaměření. Zde je vhodné se zaměřit spíše na celá nakladatelství (např. BEN- technická literatura, Naše vojsko – vojenská literatura, aj.), popřípadě na autory věnující se tématům z oboru bezpečnosti.

6.2.12 Stránky urna.tode.cz

Typ: ostatní informace – www stránky

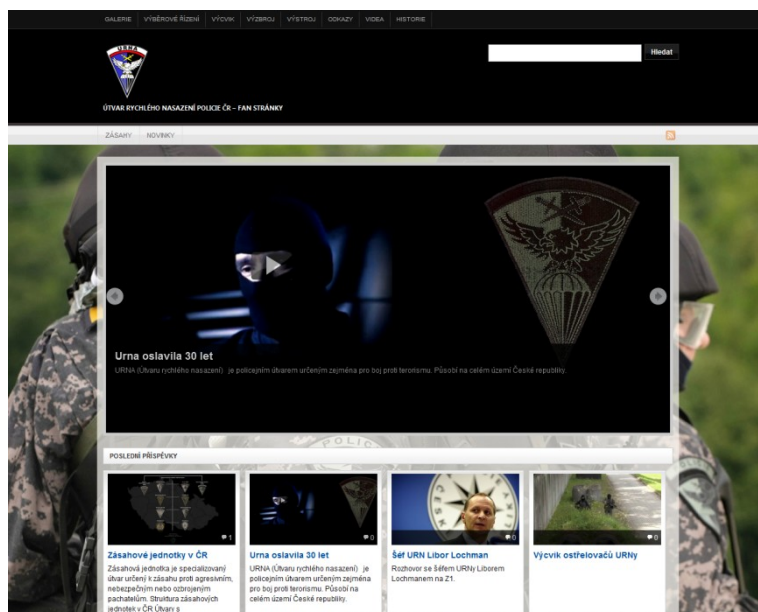
Forma: elektronická, „fanouškovské“ www stránky

Adresa: <http://www.urna.tode.cz/>

Obsah: informace o Útvaru rychlého nasazení

Určení: bezpečnostní management (především policie)

Náhled:

Obr. 39 Náhled: urna.tode.cz

Komentář: Tento typ informací („fan“ stránky) je vhodný jako doplňující. Konkrétně tyto stránky jsou zaměřeny na Útvar rychlého nasazení Policie ČR. Odkazují na historii, výzbroj a výstroj útvaru, poskytují obrazové a video materiály a další odkazy.

Alternativy: Alternativu tvoří všechny zájmové a fanouškovské stránky a blogy věnované přímo nebo nepřímo bezpečnostní problematice. Jedná se o doplňující informace týkající se u těchto stránek například zbraní (či jednotlivým typům), chovatelství (především psů) nebo hasičství (stránky dobrovolných hasičů).

6.2.13 Archivy Wikileaks

Typ: ostatní informace – internetový portál

Forma: elektronická – www stránky

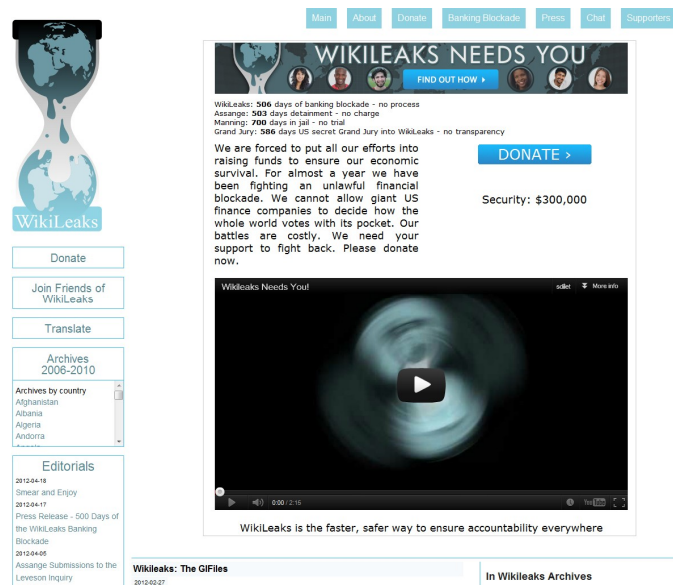
Adresa: vydává mediální společnost Wikileaks

<http://wikileaks.org/>

Obsah: sporně zveřejněné utajované vládní i soukromé dokumenty

Určení: všechny manažerské skupiny

Náhled:

Obr. 40 Náhled: WikiLeaks

Komentář: Archivy Wikileaks poskytují možnost nahlédnout na témata, obsah a formu informací podléhajících utajení. Jelikož není možné se běžně dostat k informacím podléhajícím utajení, jedná se o zajímavý zdroj.

Alternativy: Alternativu tomuto typu informací jsou všechny materiály stojící mimo tzv. „hlavní proud“ informací. Představiteli mohou být alternativní („opoziční“) informační zdroje, kde je však nutno zvážit jejich důvěryhodnost, význam a přínos v širším kontextu.

OBECNÉ ZDROJE PRO PODPORU BEZPEČNOSTNÍHO MANAGERA

Doporučený informační zdroj	Typ informací	Forma	Adresa	Zaměření
Portál veřejné správy	P	www	www.portal.gov.cz/	všichni
Sbírka zákonů ČR	P	tištěná	www.sbirkyzakonu.cz/	všichni
ČSN online	P	www	http://csnonline.unmz.cz/	technické
Databáze On-line Úřadu průmyslového vlastnictví	P	www	http://www.upv.cz/cs/služby-uradu/database-on-line.html	technické
Security magazin	P, T, O	tištěná/www	http://www.securitymagazin.cz/	všichni
Technický týdeník	P, T, O	tištěná/www	http://www.techtydenik.cz/index.php	technické
IDET	P, S, T, O	veletrh	Veletrhy Brno	vojenství/hasiči
Konference Bezpečnostní technologie, systémy a management	P, S, T, O	konference	http://www.btsm.utb.cz/	všichni
Monografie Bezpečnostní technologie, systémy a management I.	T	tištěná	autor LUKÁŠ, Luděk	všichni
Vysokoškolská skripta UTB	T	tištěná/elektronická	UTB ve Zlíně	všichni
ORSEC bezpečnostní portál	P, S, T, O	www	http://www.orsec.cz/	všichni
Portál Sekuritaci	P, S	www	http://www.sekuritaci.cz/	analytické/politické
Firemní informace Jablotron	S, T	www/elektr./tištěná	http://www.jablotron.cz/	technické/obchodní
Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci	P, S, T, O	www	http://osha.europa.eu/	bezp. práce
Systém OnLine	P, T, O	www/tištěná	http://www.systemonline.cz/	IT
Databáze Inspec	P	www	http://www.theiet.org/	IT/elektr
Vizuální obchodný register	S, O	www	http://vorsr.sk/	zpravodajské/obchodní
P ... primární informace				
S ... sekundární informace				
T ... terciární informace				
O ... ostatní informace				

ZDROJE PRO PODPORU BEZPEČNOSTNÍHO MANAGERA VE STÁTNÍM SEKTORU

Doporučený informační zdroj	Typ informací	Forma	Adresa	Zaměření
Vojenské rozhledy	P	tištěná/elektronická	časopis Ministerstva obrany	vojenství
Obrana a strategie	P	tištěná/elektronická	http://www.defenceandstrategy.eu/	vojenství
e-Zbrane.sk	P, S, T, O	www	http://www.e-zbrane.sk/	zbraně
Výroční zpráva BIS	P, S	elektronická	výroční zpráva Bezpečnostní informační služby	zpravodajství
CIA The World Factbook	S	www	https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html	všichni
Policista	P	tištěná	vydává Ministerstvo vnitra, Odbor prevence kriminality	policie/kriminalistika
Pozary.cz	P, S, T, O	www	http://www.pozary.cz/	hasiči
Rescue report	P, S, T, O	tištěná/www	http://rescue.cz/	IZS
eGON News	P, T	elektronická	vydává Ministerstvo vnitra	státní správa
Statistiky Českého statistického úřadu	T	www	http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistiky	všichni
Kriminologické studie	T	tištěná	autor HATALA, Vojtech	kriminalistika
Stránky urna.tode.cz	O	www	http://www.urna.tode.cz/	policie
Archivy Wikileaks	O	www	http://wikileaks.org/	všichni
P ... primární informace				
S ... sekundární informace				
T ... terciární informace				
O ... ostatní informace				

6.3 Shrnutí

Úkolem této části bylo navrhnout možné informační zdroje pro podporu činnosti bezpečnostního manažera. Z důvodu obsáhlosti možných témat týkajících se oboru bezpečnosti se zdaleka nedostalo na všechny. Taktéž samotná rozsáhlost až nekonečnost internetu a stálý vznik nových zdrojů, nejen internetových, je nepřekonatelným problémem. Jistou skupinou, opomenutou v této práci, jsou zdroje informací plynoucí z pořadů televizního, rozhlasového vysílání a jeho internetových podob. Důležitou skupinou jsou také blogy, chaty a stránky „nadšenců“ a „amatérů“ zabývajících se tématy z oboru bezpečnosti. Z podobných důvodů rozsáhlosti se v práci nevyskytují přidružená témata k bezpečnosti a témata obecná jako například sledování počasí, mapové podklady, úřední vývěsky, stránky a časopisy věnované podobným tématům. Všechny tyto další možné informační zdroje hrají také význam v podpoře činnosti bezpečnostních manažerů.

ZÁVĚR

V diplomové práci je řešen návrh informačních zdrojů pro podporu činnosti bezpečnostního managementu. Teoretická část se věnuje zhodnocení stavu soudobí informační společnosti a definici pojmů data, informace a znalosti. Na toto navazuje kapitola věnující se bezpečnosti a managementu, bezpečnostnímu a informačnímu managementu. Management je zde uvažován v rozdělení na státní (veřejný) a soukromý sektor. Jsou zde popsána specifika bezpečnostního managementu a charakter bezpečnostního manažera. Do souvislosti je zde uveden i informační management. Informační zdroje jsou rozpracovány na základě bibliografického hlediska obecně s nástinem možného bezpečnostního významu jednotlivých kategorií. Následují kapitoly věnované informačním činnostem, především vyhledávání informací a dále elektronické podobě informačních zdrojů a strukturu jejich použití v informačních systémech.

Na základě informací podaných v těchto kapitolách probíhá řešení samotného návrhu doporučených informačních zdrojů pro podporu činnosti bezpečnostního managementu. Při tomto se vychází z jednotlivých dílčích shrnutí v teoretické části. Návrh proběhl na základě deníkové metody postupného záznamu použitých a oborově vhodných informačních zdrojů potřebných v průběhu tvorby práce. Metoda výběru doporučených informačních zdrojů proběhla deníkovou metodou navázanou na brouwsing a metody starting points a search engines. Výsledkem je výběr informačních zdrojů s ohledem na typy bezpečnostního managementu. U doporučených zdrojů převažují české jazykové zdroje, které jsou doplněny o několik zahraničních (anglických a slovenských). U zdrojů je hodnocena jejich charakteristika, forma, obsah, doporučená skupina uživatelů a také alternativy. Výběr proběhl s maximální snahou o popsání a doporučení co nejširšího spektra informačních zdrojů pro co nejširší spektrum bezpečnostního managementu. Výsledná zjednodušená charakteristika je uvedena ve dvou tabulkách na závěr. Jedné věnované primárně obecným zdrojům pro podporu činnosti bezpečnostního manažera a druhé věnované primárně na podporu bezpečnostního managementu ve veřejném (státním) sektoru. V možnostech práce nebylo popsat a zahrnout všechny informační zdroje už ze samotné rozsáhlosti informačních zdrojů.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

This proposal is designed to suggest information resources for activities of the security management. The theoretical part is devoted to evaluate the state of contemporary information society and the definition of the data as a term, information and knowledge. In the following chapter dedicated to security and management, security management and information management. In this thesis management is considered in two parts as public and private sector management. It describes the specifics of security management and nature of security manager. Explanation of the information management problematics was not primary objective of this work. Information sources are developed on the basis of bibliographic methods with potential relevance in security operations. The following chapters are dedicated to information activities, particularly information retrieval and electronic information sources and also structure of their use in information systems. Based on the information given in these chapters, solution of proposal of recommended resources for information security management support activities is made. Solutions are based on summary of theoretical part. Solution was based on diary method used progressive and problematics relevant information resources needed in different stages of this work. The method of selection of recommended information sources was a diary method, browsing, starting points methods and search engines. The result is a selection of information sources with regard to the types of security management. The recommended resources outweigh Czech language resources, which are supplemented by a few foreign (English and Slovak). The resource is evaluated by their characteristic form, content, recommended user group, and alternatives. Selection was carried out with maximum effort to describe and recommend to the widest possible range of information resources for the widest range of security management. The resulting simplified characterization is presented in two tables at the end. One primarily devoted to resources for general support of the security manager and the other devoted primarily to support the security management in the public sector. It is not possible to include all of the information sources in this work, because of the very nature of information sources.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [2] BENEŠ, Pavel, Petr HRŮZA a Milan KNÝ. Informace o informaci, aneb, Nový pohled na tento svět. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2010, 123 s. ISBN 978-80-7300-263-3.
- [2] BLAŽEK, Ladislav. Management: organizování, rozhodování, ovlivňování. 1. vyd. Redaktor Jaroslav Furmánek. Praha: Grada, 2011, 191 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3275-6.
- [3] BRABEC, František. Bezpečnost pro firmu, úřad, občana. 1.vyd. Redaktor Jaroslav Furmánek. Praha: Public History, 2001, 400 s. ISBN 80-86445-04-6.
- [4] BRABEC, František. Technologie detektivních činností. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 160 s. ISBN 978-80-7318-780-4.
- [5] BUŘITA, Ladislav. Informační podpora v resortu obrany. 1. vyd. Redaktor Jaroslav Furmánek. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2006, 150 s. ISBN 80-727-8375-0.
- [6] BUŘITA, Ladislav. Informační věk, informační společnost a vojenství. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2007, 141 s. ISBN 978-80-7278-379-3.
- [7] FRYŠAR, Miroslav a kolektiv. Bezpečnost pro manažery, podnikatele a politiky. Praha: Public History ve spolupráci s Českou asociací bezpečnostních manažerů, 2006. ISBN 978-808-6445-229.
- [8] HATALA, Vojtech. Kriminologické štúdie. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2012, 392 s. ISBN 978-80-8101-487-1.
- [9] IVANKA, Ján. Systemizace bezpečnostního průmyslu [online]. 4. rozš. vyd. Ve Zlíně : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, [cit. 2012-03-22]. 139 s. Dostupné z WWW: < http://web.fai.utb.cz/?id=0_4_23_1&lang=cs&type=0 >. ISBN 978-80-7454-122-3.
- [10] KOHOUTEK, Rudolf. Pojem informační exploze. In: ABZ slovník cizích slov [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/informacni-exploze>

- [11] KŘEČEK, Stanislav. Příručka zabezpečovací techniky. Vyd. 2. S.l.: Cricetus, 2003, 351 s. ISBN 80-902-9382-4.
- [12] KŘESÁLEK, Vojtěch; LUKÁŠ, Luděk. Bezpečnostní technologie, systémy a management : sborník mezinárodní konference : 12. a 13. září 2007 Zlín. Vyd. 1. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2008. 261 s. ISBN 978-80-7318-605-0.
- [13] KUČEROVÁ, Helena. Zdroje informací. [online]. 2009 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://info.sks.cz/users/ku/ZIZ/zdroje.htm>
- [14] LOVEČEK, Tomáš; NAGY, Peter. Bezpečnostné systémy : kamerové bezpečnostné systémy. 1. vyd. Žilina : Žilinská univerzita, 2008. 283 s. ISBN 978-80-8070-893-1.
- [15] LUKÁŠ, Luděk, Petr HRŮZA a Milan KNÝ. Informační management v bezpečnostních složkách. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2008, 214 s. ISBN 978-80-7278-460-8.
- [16] LUKÁŠ, Luděk. Bezpečnostní technologie, systémy a management I. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2011, 316 s. ISBN 978-80-87500-05-7.
- [17] MOLNÁR, Zdeněk. Efektivnost informačních systémů. 1.vyd. Redaktor Jaroslav Furmánek. Praha: Grada Publishing, 2000, 142 s. ISBN 80-716-9410-X.
- [18] PAPÍK, R. Competitive Intelligence, informační služby, Internet a informační profese. Ikaros Elektronický Časopis o Informační Společnosti / Ústav Informačních Studií a Knihovnictví Praha [online]. 2001, roč. 5, č. 4 [cit. 2012-04-19]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/competitive-intelligence-informacni-sluzby-internet-a-informacni-profese>
- [19] PETR, Pavel. Data Mining. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008. ISBN 978-807-3950-989.
- [20] PILECKÁ, V. Kognitivní aspekty procesu vyhledávání informací. Ikaros Elektronický Časopis o Informační Společnosti / Ústav Informačních Studií a Knihovnictví Praha [online]. 2006, roč. 10, č. 9 [cit. 2012-04-19]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/kognitivni-aspekty-procesu-vyhledavani-informaci>

- [21] PLANKOVÁ, J. Zdroje informací s otevřeným přístupem. Ikaros Elektronický Časopis o Informační Společnosti / Ústav Informačních Studií a Knihovnictví Praha [online]. 2008, roč. 12, č. 3 [cit. 2012-04-19]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/4609>
- [22] ŠČUREK, R. Hodnostní označení příslušníků bezpečnostních sborů a ozbrojených sil [online]. Ostrava : VŠB-TU Ostrava, 2007 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/hodnostni_oznaceni.pdf
- [23] ŠTEFKA, Vladislav. Právní řád I [online]. 3. dopl. vyd. Ve Zlíně : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, [cit. 2012-03-22]. 92 s. Dostupné z WWW: <http://web.fai.utb.cz/?id=0_4_23_1&lang=cs&type=0>. ISBN 978-80-7454-123-0.
- [24] VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5.
- [25] BRHEL, J. Informační podpora bezpečnostního manažera. Zlín, 2011. Diplomová práce. UTB ve Zlíně. Vedoucí práce Lukáš Luděk.
- [26] FABIÁN, Ondřej. Elektronické informační zdroje [online]. Zlín : [cit. 2012-05-06]. 143 s.
- [27] LUKÁŠ, Luděk. Krizový management [prezentace]. 2011. vyd. UTB ve Zlíně.
- [28] *AiP: Albertina icome Praha* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.aip.cz/
- [29] *Armáda ČR.* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/>
- [30] *ARnet onLine* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/>
- [31] *Asociace řidičů Zdravotnických záchranných služeb a Integrovaného záchranného systému České Republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.ar-zzs.cz/>
- [32] *Bezpečnostní informační služba. Kdo jsme* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/kdo-jsme.html>

- [33] *BOZP info* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://bozpinfo.cz/>
- [33] *British Library: Patents* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.bl.uk/reshelp/findhelprestype/patents/>
- [35] *Campus Safety Magazine* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.campussafetymagazine.com/>
- [36] *Celní správa ČR.* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/>
- [37] *Český statistický úřad: Statistiky* [online]. Český statistický úřad. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistiky>
- [38] *ČSN online* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://csnonline.unmz.cz/>
- [39] *E-Bozpz.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.e-bozpz.cz/>
- [40] *EPO: European Patent Office* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.epo.org/>
- [41] *European Agency for Safety and Health at Work* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://osha.europa.eu/>
- [42] *E-Zbrane.sk: 1. internetový časopis o zbraniach* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.e-zbrane.sk/>
- [43] *FAI UTB* [online]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://web.fai.utb.cz/>
- [44] *Firefighter Nation* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.firefighternation.com/>
- [45] *Foaf.sk: sociálna sieť firiem SR* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: foaf.sk/
- [46] *Hasičský záchranný sbor České republiky: časopis 112* [online]. Ministerstvo vnitra. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/casopis-112.aspx>
- [47] *Hasičský záchranný sbor ČR.* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/>

- [48] *IDET: Mezinárodní veletrh obranné a bezpečnostní techniky* [online]. Veletrhy Brno. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.bvv.cz/idet/>
- [49] *Incheba: EXPO Praha* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.incheba.cz/>
- [50] *INIS: International Nuclear Information System* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.iaea.org/inis/
- [51] *Inspec: The IET* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.theiet.org/inspec
- [52] *IT NEWS: Správy zo sveta IT* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.itnews.sk/spravy>
- [53] *Jablotron* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.jablotron.cz/>
- [54] *Justice.cz: Informační server českého soudnictví* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.justice.cz/
- [55] *Kancelář prezidenta republiky. Hradní stráž* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky/hradni-straz/historie-tradice.shtml>
- [56] *Kancelář prezidenta republiky. Kancelář prezidenta republiky* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky/vojenska-kancelar-prezidenta-republiky/pusobnost.shtml>
- [57] *Knihovna UTB* [online]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://web.knihovna.utb.cz/>
- [58] *LUPA.cz: server o českém Internetu* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.lupa.cz
- [59] *LUPA.cz: Vizualizace a datamining nad veřejně dostupnými databázemi* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/vizualizace-a-datamining-nad-verejne-dostupnymi-databazemi/>
- [60] *Ministerstvo obrany: A - report* [online]. Ministerstvo obrany. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?pgid=226>

- [61] *Ministerstvo obrany: CZECH ARMED FORCES REVIEW* [online]. Ministerstvo obrany. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/multimedia-a-knihovna/casopisy/czech-armed/default.htm>
- [62] *Ministerstvo obrany: Vojenské rozhledy* [online]. Ministerstvo obrany. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?pgid=200>
- [63] *Ministerstvo vnitra: eGON news* [online]. Ministerstvo vnitra. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-news.aspx>
- [64] *Ministerstvo vnitra: Policista* [online]. Ministerstvo vnitra. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/policista-626975.aspx>
- [65] *Nakladatelství SAGIT* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/>
- [66] *NasiPolitici.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.nasipolitici.cz/
- [67] *Obrana a strategie* [online]. Univerzita obrany. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/>
- [68] *Onlinedata.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.onlinedata.cz/zakony/>
- [69] *ORSEC: bezpečnostní portál* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.orsec.cz/>
- [70] *Periodik: Barevný svět tisku* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.periodik.cz/>
- [71] *POLICE magazine: community for cops* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.policemag.com/>
- [72] *Policie ČR. O Policii ČR* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>
- [73] *Policista.cz: život policistů on-line* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.policista.cz/>

- [74] *Portál Defence and Security: Catalogue* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.defencecatalogue.cz/>
- [75] *Portal Security: The Security Specialists* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.portalsecurity.co.uk/
- [76] *Portál veřejné správy* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.portal.gov.cz/
- [77] *Požáry.cz: ohnisko žhavých zpráv* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.pozary.cz/>
- [78] *Pragoalarm* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.pragoalarm.cz/
- [79] *Psovodi: Sbor dobrovolných hasičů Želiv 2* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hasici.cz/>
- [80] *RESCUE report: časopis pro záchranáře, hasiče, policisty a krizové manažery* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://rescue.cz/>
- [81] *RF-HOBBY: časopisy jsou naše hobby* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.rf-hobby.cz/>
- [82] *S&S Magazine* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: http://groteck.com/markets/security/ss_magazine/
- [83] *SAFE and SECURE: The worldwide Magazine* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.safesecuremagazine.com/
- [84] *Sbírka předpisů České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.sbirka.cz/
- [85] *Sbírký zákonů ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <https://www.sbirkyzakonu.cz/>
- [86] *Security magazin* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/>
- [87] *Sekuritaci.cz: studentský portál o bezpečnosti* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.sekuritaci.cz/>

- [88] *Střelecká Revue* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.streleckarevue.cz/default.aspx>
- [89] *System On Line: S přehledem ve světě informačních technologií* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.systemonline.cz/it-security/>
- [90] *Technický týdeník* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.techtydenik.cz/index.php>
- [91] *The World Factbook* [online]. CIA. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>
- [92] *Události 112* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.udalosti112.cz>
- [93] *Univerzita Karlova* [online]. Univerzita Karlova, 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.cuni.cz/
- [94] *Univerzita obrany* [online]. Univerzita obrany. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.unob.cz/>
- [95] *Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně* [online]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://web.utb.cz/>
- [96] *Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.unmz.cz/urad/unmz>
- [97] *Úřad pro zahraniční styky a informace. Co děláme* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.uzsi.cz/cz/co-delame.html>
- [98] *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/sluzby-uradu/database-on-line.html>
- [99] *Útvar rychlého nasazení Policie ČR – fan stránky* [online]. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.urna.tode.cz/>
- [100] *Veletrhy Brno* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.bvv.cz/>
- [101] *Venue Safety & Security Magazine* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.ifea.com/
- [102] *Věžeňská služba ČR.* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/>

- [103] *Vizuální Obchodný Register* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://vorsr.sk/cr/hladaj/>
- [104] *Výroční zpráva BIS* [online]. Bezpečnostní informační služba. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vyrocní-zprava-2010.html>
- [105] *WikiLeaks* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://wikileaks.org/>
- [106] *WIPO: The World Intellectual Property Organization* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.wipo.int/>
- [107] *Zákon v praxi* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.zakon.vpraxi.cz/>
- [108] *Zákony na webu* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.sbcr.cz/>
- [109] *Zákony online* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/>
- [110] *Data mining*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Data_mining
- [111] *Entropie*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Entropie>
- [112] *Informace*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Informace>
- [113] *Poznání*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Poznávání>
- [114] *Právní odvětví*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Právní_odvětví

- [115] *Právo*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Právo>
- [116] *Zkušenost*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Zkušenost>
- [117] *Znalosti*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Znalosti>

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1 *Vymezení pojmu informační věda. Převzato z: VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 48.*
- Obr. 2 *Vennův diagram pro informační vědy. Převzato z: VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 48.*
- Obr. 3 *Pyramida data - informace – znalosti. Převzato z: BRABEC, František. Technologie detektivních činností. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 160 s. ISBN 978-80-7318-780-4, str. 10.*
- Obr. 4 *Rozdělení bezpečnosti jako náplně práce. Převzato z: FRYŠAR, Miroslav a kolektiv. Bezpečnost pro manažery, podnikatele a politiky. Praha: Public History ve spolupráci s Českou asociací bezpečnostních manažerů, 2006. ISBN 978-808-6445-229, str. 31.*
- Obr. 5 *Struktura zpravodajských služeb v ČR. Převzato a upraveno z: BRABEC, František. Bezpečnost pro firmu, úřad, občana. 1.vyd. Redaktor Jaroslav Furmánek. Praha: Public History, 2001, 400 s. ISBN 80-86445-04-6, str. 15.*
- Obr. 6 *Rozdělení působnosti bezpečnostního managementu.*
- Obr. 7 *Dělení odborné literatury podle charakteru a účelu. Převzato z: VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 76.*
- Obr. 8 *Způsob vyhledávání informací za pomoci referátového časopisu. Převzato z: VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 386.*
- Obr. 9 *Využívání data miningu v jednotlivých oborech. Převzato z: PETR, Pavel. Data Mining. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008. ISBN 978-807-3950-989, str. 5.*

- Obr. 10 *Výhody a nevýhody přístupu k databázím. Převzato z: VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5, str. 337.*
- Obr. 11 *Náhled Portálu veřejné správy. Pořízeno z: Portál veřejné správy [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.portal.gov.cz/.*
- Obr. 12 *Náhled tištěné sbírky zákonů. Převzato z: Sbírký zákonů ČR [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <https://www.sbirkyzakonu.cz/>.*
- Obr. 13 *Náhled ČSN online. Pořízeno z: ČSN online [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://csnonline.unmz.cz/>.*
- Obr. 14 *Náhled databáze On-line. Pořízeno z: Úřad průmyslového vlastnictví [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/sluzby-uradu/databaze-on-line.html>.*
- Obr. 15 *Náhled Security magazínu. Pořízeno z: Security magazin [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/>.*
- Obr. 16 *Náhled Technického týdeníku. Pořízeno z: Technický týdeník [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.techtydenik.cz/index.php>.*
- Obr. 17 *Logo veletrhu IDET. Převzato z: IDET. [online]. 2011 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <https://events.vojenskaskola.cz/idet/Stranky/index.aspx>.*
- Obr. 18 *Logo veletrhu BTSM. Převzato z: FAI UTB [online]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://web.fai.utb.cz/>.*
- Obr. 19 *Náhled knihy BTSM I. Převzato z: Nakladatelství VeRBuM: Bezpečnostní technologie, systémy a management I. [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.verbum.name/products/ludek-lukas-a-kol-bezpecnostni-technologie-systemy-a-management-i/>.*
- Obr. 20 *Náhled skript UTB ve Zlíně. Převzato z: FAI UTB [online]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://web.fai.utb.cz/>, Knihovna UTB. [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://katalog.k.utb.cz/F/GYLED54E6UVUYX62Q91CMQF8CAHDPHUGX86PNII5F3SHREDIV6-23132?func=full-set->*

set&set_number=001762&set_entry=000001&format=999 a Knihovna UTB. [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: http://katalog.k.utb.cz/F/GYLED54E6UVUYX62Q91CMQF8CAHDPHUGX86PNII5F3SHREDIV6-23461?func=full-set-set&set_number=001768&set_entry=000003&format=999.

- Obr. 21 *Náhled: ORSEC. Pořízeno z: ORSEC: bezpečnostní portál [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.orsec.cz/>.*
- Obr. 22 *Náhled: Sekuritaci.cz. Pořízeno z: Sekuritaci.cz: studentský portál o bezpečnosti [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.sekuritaci.cz/>.*
- Obr. 23 *Náhled: materiálů firmy Jablotron. Převzato z: Jablotron [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.jablotron.cz/>.*
- Obr. 24 *Náhled: EU-OSHA. Pořízeno z: European Agency for Safety and Health at Work [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://osha.europa.eu/>.*
- Obr. 25 *Náhled: Systém OnLine. Pořízeno z: System On Line: S přehledem ve světě informačních technologií [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.systemonline.cz/it-security/>.*
- Obr. 26 *Náhled: Inspec. Pořízeno z: Inspec: The IET [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: www.theiet.org/inspec.*
- Obr. 27 *Náhled: Vizualny obchodny register. Pořízeno z: Vizualny Obchodny Register [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://vorsr.sk/cr/hladaj/>.*
- Obr. 28 *Náhled: Vojenské rozhledy. Převzato z: Ministerstvo obrany: Vojenské rozhledy. [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/file.php?id=102593&down=yes>.*
- Obr. 29 *Náhled: Obrana a strategie. Pořízeno z: Obrana a strategie [online]. Univerzita obrany. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/>.*

- Obr. 30 *Náhled: e-Zbrane.sk. Pořízeno z: E-Zbrane.sk: 1. internetový časopis o zbraniach [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.e-zbrane.sk/>.*
- Obr. 31 *Náhled: Výroční zpráva BIS. Pořízeno z: Výroční zpráva BIS [online]. Bezpečnostní informační služba. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vyrocní-zprava-2010.html>.*
- Obr. 32 *Náhled: The Fact Book CIA. Pořízeno z: The World Factbook [online]. CIA. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>.*
- Obr. 33 *Náhled: Policista. Převzato z: Ministerstvo vnitra: Policista [online]. Ministerstvo vnitra. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/policista-626975.aspx>.*
- Obr. 34 *Náhled: Pozary.cz. Pořízeno z: Požáry.cz: ohnisko žhavých zpráv [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.pozary.cz/>.*
- Obr. 35 *Náhled: Rescue report. Pořízeno z: RESCUE report: časopis pro záchranáře, hasiče, policisty a krizové manažery [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://rescue.cz/>.*
- Obr. 36 *Náhled: eGON. Převzato z: Ministerstvo vnitra: eGON news [online]. Ministerstvo vnitra. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-news.aspx>.*
- Obr. 37 *Náhled: Statistiky ČSÚ. Pořízeno z: Český statistický úřad: Statistiky [online]. Český statistický úřad. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistiky>.*
- Obr. 38 *Náhled: Kriminologické štúdie. Převzato z: KnihyABZ.cz: Kriminologické štúdie. [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://knihy.abz.cz/prodej/kriminologicke-studie-vyber-z-diela-1973-1985>.*
- Obr. 39 *Náhled: urna.tode.cz. Pořízeno z: Útvar rychlého nasazení Policie ČR – fan stránky [online]. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.urna.tode.cz/>.*

Obr. 40 *Náhled: WikiLeaks. Pořízeno z: WikiLeaks [online]. 2012 [cit. 2012-05-05].
Dostupné z: <http://wikileaks.org/>.*

SEZNAM TABULEK

- Tab. 1* *Důležité kategorie získatelných informačních zdrojů na internetu. Převzato z: BRABEC, František. Technologie detektivních činností. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 160 s. ISBN 978-80-7318-780-4, str. 52. a 53.*

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Informační systémy používané v resortu Ministerstva obrany

Příloha P II: Informační systémy používané v resortu Ministerstva vnitra u Policie

Příloha P III: Vzor utajovaného dokumentu

Příloha P IV: Přehled legislativních zdrojů

PŘÍLOHA P I: INFORMAČNÍ SYSTÉMY POUŽÍVANÉ V RESORTU MINISTERSTVA OBRANY

- Automatizovaná spisová a archivní služba INFOLIVE (ASAS)
- Digitální vojenský informační systém o území (DVISÚ)
- Finanční informační systém (FIS)
- Informační systém standardizace (IS STAN)
- Informační systém Vojenské policie (IS VP)
- Informační systém Univerzity obrany (IS UO)
- Informační systém Vojenského zpravodajství (IS VZ)
- Informační systém logistiky (ISL)
- Informační systém mobilizačních příprav (ISMP)
- Informační systém o službě a personálu (ISSP)
- Informační systém vyzbrojování (ISV)
- Komplexní integrovaný systém zabezpečení a řízení letového provozu (KISZŘLP)
- Meteorologický informační systém (METIS)
- Operačně taktický systém velení a řízení pozemních sil AČR (OTS VŘ PozS AČR)
- Operačně taktický systém velení a řízení vzdušných sil AČR (OTS VŘ VzS AČR)
- Systém elektronické podpory obchodování (SEPO)
- Štábní informační systém (ŠIS)
- AIS vojenského zdravotnictví (ZDRAVIS)

Převzato z: LUKÁŠ, Luděk, Petr HRŮZA a Milan KNÝ. Informační management v bezpečnostních složkách. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2008, 214 s. ISBN 978-80-7278-460-8, str. 115.

PŘÍLOHA P II: INFORMAČNÍ SYSTÉMY POUŽÍVANÉ V RESORTU MINISTERSTVA VNITRA U POLICIE

- AFIS 2000 Daktyloskopický identifikační systém
- AISU Aut. IS útvarů
- AVIZO Neukončené případy řízení o pachateli
- BANKA Evidence padělků platebních prostředků
- BLOKACE Odhalení trestných činů a pachatelů
- BODYS Blokové správní řízení
- C-AFIS Vybrané údaje k otisku prstů
- C-ENO Cizinci se zákazem pobytu
- C-LOOK Celostátně sejmuté údaje o vozidlech
- C-SEUD Výběr-památky
- C-SPPO Podezřelé a prověřované osoby
- C-TUDU Vybrané údaje cizinců s povoleným pobytem
- CIS Služba cizinecké a pohraniční policie
- CRO, EOE, COC Registr obyvatel, způsobilost vozidel
- DNA Národní databáze DNA
- D-ZBRANĚ Držitelé oprávnění a zbraní
- DTS Deník trestných spisů
- e_ASF Mezinárodní pátrání v databázi Interpolu
- EDN Evidence dopravních nehod
- EHPVTRĚ Hlášení průběžných výsledků trestního řízení
- EMVO, CRV
- EDPV (-Z)
- ESSK Evidence statistického systému kriminalistiky
- ETŘ Evidence trestního řízení
- ECD, EVIC, EPC, ENO, INO, OPK, EKIS
 Ekonomický informační systém
- FODAGEN Foto-daktyl-genetika
- JMENOVKA Osoby ze systému OČISTA
- KONTROLA Kontrola osob, dopravních prostředků
- KSU Kriminalisticky sledované události

- LOOK Rozpoznávání registračních značek vozidel
- CHARLES, PEGAS, DAF OPL, TERMINAL, PAVOUK, MAPA, AISU, BĚHOUNEK, BEDRUNKA
Systemy Národní protidrogové centrály
- OSH
- OBĚŤ Problematika obchodování s bílým masem
- OČISTA Poznatky o zájmových skupinách a extremismu
- PATRMV Pátrání po odcizených vozidlech, SPZ
- PATROS (Z-PATROS)
Pátrání po osobách
- PERIDA
- P-ZBRANĚ Pohřešování, nalezení zbraní
- PYROTECHNIC. DATABÁZE
- SBZV Bezpečnost zn. skel
- SEBEVRAŽDY
- SPPO Stíhané, podezřelé, prověřované osoby
- SEUD Evidence odcizených a nalezených předmětů kult. dědictví
- SCHENGEN – SIS Mezinárodní pátrání
- TELEFOTO Obraz s pátráním
- UDÁLOST Porušení vnitřního pořádku
- VICLAS Analýza trestné činnosti
- Z-EDN Základní evidence dopravních nehod
- ZAHÁJENÍ Zahajování úkonů o trestním řízení
- ZIS 2000 IS základních útvarů
- ZOP Zájmové osoby policie
- ZTP
- ŽALOVATELNOST Rozlišuje funkce ESKK

Převzato z: LUKÁŠ, Luděk, Petr HRŮZA a Milan KNÝ. Informační management v bezpečnostních složkách. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2008, 214 s. ISBN 978-80-7278-460-8, str. 153., 154., 155.

PŘÍLOHA P III: VZOR UTAJOVANÉHO DOKUMENTU

Strana 10142	Sbírka zákonů č. 529 / 2005	Částka 179
--------------	-----------------------------	------------

Příloha č. 8 k vyhlášce č. 529/2005 Sb.

Vzor úpravy přední strany utajovaného dokumentu

PŘÍSNĚ TAJNÉ (TAJNÉ, DŮVĚRNÉ, VYHRAZENÉ)
UTAJOVAT DO:

Název orgánu státu,
právnícké osoby nebo
jméno a příjmení podnikající fyzické osoby

Datum vyhotovení

Č.j.: PT12/2004-.....
(Č.j.: T12/2004-.....)
(Č.j.: D130-18/2004-.....)
(Č.j.: V12/2003-.....)

Výtisk č.
Počet listů:
Přílohy utajované:
Přílohy neutajované:

.....
.....obsah.....
.....

PŘÍSNĚ TAJNÉ (TAJNÉ, DŮVĚRNÉ, VYHRAZENÉ)

Převzato z: *Předpis č. 432/2011 Sb.: Vyhláška o zajištění kryptografické ochrany utajovaných informací. [online]. 2012 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-432>*

PŘÍLOHA P IV: PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH ZDROJŮ

<u>Instituce:</u>	<u>Web - domovská stránka</u>
Poslanecká sněmovna Parlamentu	www.psp.cz
Senát Parlamentu	www.senat.cz
Prezident republiky	www.hrad.cz
Ústavní soud	www.concourt.cz
Vláda ČR	www.vlada.cz
<u>Ministerstva:</u>	
Ministerstvo dopravy	www.mdcr.cz
Ministerstvo financí	www.mfcr.cz
Ministerstvo kultury	www.mkcr.cz
Ministerstvo obrany	www.army.cz
Ministerstvo pro místní rozvoj	www.mmr.cz
Ministerstvo práce a sociálních věcí	www.mpsv.cz
Ministerstvo průmyslu a obchodu	www.mpo.cz
Ministerstvo spravedlnosti	www.justice.cz
Ministerstvo vnitra	www.mvcr.cz
Ministerstvo zahraničních věcí	www.mzv.cz
Ministerstvo zdravotnictví	www.mzcr.cz
Ministerstvo zemědělství	www.mze.cz
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	www.msmt.cz
Ministerstvo životního prostředí	www.env.cz
<u>Ostatní instituce:</u>	
Česká národní banka	www.cnb.cz
Český báňský úřad	www.cbusbs.cz
Český statistický úřad	www.czso.cz
Český telekomunikační úřad	www.ctu.cz
Český úřad zeměměřický a katastrální	www.cuzk.cz
Energetický regulační úřad	www.eru.cz
Národní bezpečnostní úřad	www.nbu.cz
Správa státních hmotných rezerv	www.sshr.cz
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	www.sujb.cz
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	www.compet.cz
Úřad pro ochranu osobních údajů	www.uoou.cz
Úřad průmyslového vlastnictví	www.upv.cz
<u>Distribuce legislativních zdrojů:</u>	
Tiskárna MV	www.tmv.cz
Moraviapress a.s	www.sbirkyzakonu.cz

Převzato z: *SBÍRKA PŘEDPISŮ ČESKÉ REPUBLIKY zákony, vyhlášky a jiné právní předpisy: Přehled legislativních zdrojů. [online]. 2012 [cit. 2012-05-06].*

Dostupné z: <http://www.sbirka.cz/legzdroj.htm>